

บทที่ 2

แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยเรื่องผลการจัดการเรียนรู้แบบการตอบสนองด้วยท่าทางกับแบบตามแนวการสอนภาษาเพื่อการสื่อสารที่มีต่อทักษะการฟังและการพูดภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ผู้วิจัยได้ดำเนินการศึกษา แนวคิด หลักการ และทฤษฎีจากเอกสาร ตำรา บทความ และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องดังต่อไปนี้

1. วิธีการจัดการเรียนรู้แบบการตอบสนองด้วยท่าทาง (Total physical response method: T.P.R.)

- 1.1 ความหมายของการสอนแบบการตอบสนองด้วยท่าทาง
- 1.2 แนวคิดพื้นฐานของวิธีการสอนแบบการตอบสนองด้วยท่าทาง
- 1.3 หลักวิธีการสอนภาษาด้วยวิธีการสอนแบบการตอบสนองด้วยท่าทาง
- 1.4 ลักษณะสำคัญของวิธีการสอนแบบการตอบสนองด้วยท่าทาง
- 1.5 กลวิธีการสอนแบบการตอบสนองด้วยท่าทาง
- 1.6 ลำดับขั้นตอนของวิธีการสอนแบบการตอบสนองด้วยท่าทาง
- 1.7 กิจกรรมที่ใช้ในวิธีการสอนแบบการตอบสนองด้วยท่าทาง
- 1.8 การวัดและประเมินผลการสอนภาษาแบบการตอบสนองด้วยท่าทาง
- 1.9 ข้อดีของวิธีการสอนแบบการตอบสนองด้วยท่าทาง

2. วิธีการจัดการเรียนรู้ภาษาตามแนวการสอนเพื่อการสื่อสาร (Communicative language teaching: C.L.T.)

- 2.1 แนวคิดพื้นฐานของการสอนภาษาตามแนวการสอนเพื่อการสื่อสาร
- 2.2 วิธีการสอนภาษาตามแนวการสอนเพื่อการสื่อสาร
- 2.3 หลักการสอนภาษาตามแนวการสอนเพื่อการสื่อสาร
- 2.4 การจัดการเรียนการสอนตามแนวการสอนเพื่อการสื่อสาร
- 2.5 การวัดและการประเมินผลการใช้ภาษาเพื่อการสื่อสาร

3. ทักษะการฟัง

- 3.1 ความหมายของการฟัง
- 3.2 ความสำคัญของทักษะการฟัง

- 3.3 ระดับทักษะการฟัง
- 3.4 การจัดการเรียนการสอนทักษะการฟัง
- 3.5 กิจกรรมของการฟังเพื่อความเข้าใจ
- 3.6 กิจกรรมในการสอนทักษะฟัง
- 4. ทักษะการพูด
 - 4.1 ความหมายของการพูด
 - 4.2 องค์ประกอบของการพูด
 - 4.3 ความสำคัญของทักษะการพูด
 - 4.4 องค์ประกอบของทักษะการพูด
 - 4.5 สภาพปัจจุบันและปัญหาในการสอนพูดภาษาอังกฤษ
 - 4.6 องค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อการสอนพูดภาษาอังกฤษ
 - 4.7 กิจกรรมในการจัดการเรียนการสอนทักษะการพูด
 - 4.8 ระดับความสามารถในทักษะการพูด
 - 4.9 ข้อควรพิจารณาเกี่ยวกับการสอนทักษะการฟังการพูด
 - 4.10 จุดประสงค์ของการสอนทักษะการฟังการพูด
 - 4.11 วิธีการและการจัดกิจกรรมการสอนการฟังการพูด
 - 4.12 ขั้นตอนในการสอนทักษะการฟังการพูด
 - 4.13 ความสัมพันธ์ระหว่างทักษะการฟังและทักษะการพูด
 - 4.14 การพัฒนาความสามารถในการฟังการพูดภาษาอังกฤษ
- 5. หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551
 - 5.1 กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ
- 6. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
 - 6.1 งานวิจัยในประเทศ
 - 6.2 งานวิจัยต่างประเทศ

วิธีการจัดการเรียนรู้แบบการตอบสนองด้วยท่าทาง

1. ความหมายของวิธีการจัดการเรียนรู้แบบการตอบสนองด้วยท่าทาง

วิธีการสอนภาษาด้วยท่าทาง (Total physical response) หมายถึง การสอนภาษาโดยการให้ผู้เรียนฟังคำสั่งจากครูและผู้เรียนทำตาม เป็นการประสานการฟังกับการเคลื่อนไหวของร่างกาย โดยผู้เรียนไม่ต้องพูด แต่ให้ผู้เรียนเลียนแบบผู้สอน วิธีการสอนภาษาโดยการใช้ท่าทางโดยใช้คำสั่งที่มีคำศัพท์เกี่ยวกับการเคลื่อนไหวของร่างกาย (Body movement) การเคลื่อนไหวร่างกาย เช่น (Stand up) ยืนขึ้น (Sit down) นั่งลง (Turn left) เลี้ยวซ้าย (Turn right) เลี้ยวขวา (Go straight) ไปข้างหน้า (Jump) กระโดด (Stop) หยุด (Clap your hand) ปรบมือ (Turn around) หมุนไปรอบๆ (Raise your hand) ชูมือขึ้น (Wave your hand) โบกมือ (Put down your hand) ชูมือลง เกมหรือกิจกรรมที่ใช้ใน Simon say เช่น Touch your nose จีบที่จมูกถ้าไม่ได้พูดคำว่า Simon say ไม่ต้องทำตาม

การสอนแบบการตอบสนองด้วยท่าทางเป็นการนำท่าทางมาประกอบการสอนภาษาต่างประเทศเริ่มนำมาสอนในระดับเริ่มต้นตั้งแต่ศตวรรษที่ 19 ในปี ค.ศ. 1925 พาลเมอร์ (Palmer) ได้ทดลองสอนภาษาอังกฤษด้วยท่าทางและจัดพิมพ์หนังสือชื่อ English Through Actions ขึ้นเป็นครั้งแรกที่เมืองโตเกียวประเทศญี่ปุ่น (Palmer, 1970, p.20) ต่อมาได้มีการศึกษาปัญหาและความไม่ประสบผลสำเร็จในการสอนภาษาต่างประเทศในสมัยก่อนซึ่งสรุปได้ว่าสาเหตุสำคัญประการหนึ่งคือกระบวนการเรียนการสอน

Asher (1982, pp.1-4 อ้างถึงใน ศศิธร เจริญใจ, 2550, หน้า 17) กล่าวถึงปัญหาการสอนภาษาต่างประเทศว่าสถิติผู้ประสบผลสำเร็จในการเรียนภาษาต่างประเทศมีน้อยมากจะเห็นได้จากการรายงานของจอห์น ลอสัน (John Lauson) ผู้อำนวยการ โรงเรียนแห่งหนึ่งในรัฐโอไฮโอในปี ค.ศ. 1971 พบว่าสถิติของนักเรียนที่เรียน โปรแกรมภาษาต่างประเทศได้เลิกเรียนกลางคันในปีที่ 3 มากกว่าร้อยละ 85 และในปีที่ 4 มากกว่าร้อยละ 95 มีผู้สำเร็จการศึกษาด้านภาษาต่างประเทศจริงๆ หรือแม้แต่ในระดับอุดมศึกษาก็เช่นเดียวกันจากการรายงานของจอห์น บี แครร์รอลในปี ค.ศ. 1960 พบว่าจากการใช้ข้อสอบมาตรฐานวัดผลการเรียนภาษาต่างประเทศเป็นวิชาเอกระดับชั้นปีที่ 2 ขึ้นไปมีสถิตินักศึกษาที่ทำคะแนนอยู่ในเกณฑ์ดีเพียงร้อยละ 5 และในจำนวนนี้มักจะเป็นผู้ที่มีความถนัดทางด้านภาษาสูงด้วยความไม่ประสบความสำเร็จในการเรียนภาษาต่างประเทศนี้ น่าจะมาจากสาเหตุในกระบวนการเรียนการสอนและได้ตั้งข้อสังเกตว่าเหตุใดเด็กปกติที่มีอายุเพียง 6 ปี จึงมีความรอบรู้ในภาษาแม่เป็นอย่างดีไม่ว่าจะเป็นระบบเสียงโครงสร้างทางภาษาหรือความหมายเขาจึงพยายามค้นหากลยุทธ์ที่จะพัฒนาการสอนภาษาต่างประเทศให้ดีขึ้นหากการที่จะสร้างแรงจูงใจใน

การเรียนของเด็กให้มีความก้าวหน้าได้แนวความคิดการสอนภาษาแบบการตอบสนองด้วยท่าทางมาจากธรรมชาติการเรียนรู้ภาษาแม่ของเด็กทารกโดยก่อนที่เด็กจะสามารถพูดคำใดคำหนึ่งออกมาได้นั้นเขาต้องผ่านประสบการณ์ในการฟังอย่างมากซึ่งเป็นการสะสมทีละเล็กทีละน้อยมาก่อนในขั้นแรกเด็กๆ จะค่อยๆ ลอกเลียนแบบการใช้ภาษาด้วยการสื่อความหมายโดยการเคลื่อนไหวอวัยวะส่วนต่างๆ ของร่างกายเช่นใช้การมองการใช้การหัวเราะการยิ้มการวิ่งไปหา ฯลฯ พัฒนาการทางภาษาของเด็กทารกนี้เกิดจากความสัมพันธ์อย่างใกล้ชิดระหว่างเด็กกับผู้ใหญ่ซึ่งอาจจะเป็นคนเลี้ยงหรือบุคคลอื่นๆ ซึ่งอยู่รอบกายเด็กและเป็นลักษณะที่เป็นธรรมชาติในระยะแรกนั้นผู้ใหญ่มักจะพูดกับเด็กโดยมีความคาดหวังเพียงแค่ว่าเขาตอบสนองด้วยการกระทำเช่นพูดว่าค่อยๆ เดินยืนนิ่งๆ เป็นต้นเด็กจะเริ่มจากการตอบสนองด้วยการปฏิบัติแล้วค่อยๆ เรียนรู้จนกระทั่งพัฒนามาเป็นคำพูดซึ่งมีลักษณะเช่นเดียวกับการหัดเดินของเด็กที่เริ่มจากค่อยๆ เกาะลูกชิ้นยืนตั้งไข่ค่อยๆ ก้าวเตาะเตาะจนเดินได้อย่างมั่นคงและวิ่งได้ในที่สุดอัลเซอร์และคนอื่นๆ ได้ทดลองใช้การสอนแบบการตอบสนองด้วยท่าทางเพื่อพิสูจน์ว่าลักษณะของภาษาทุกภาษาสามารถนำเอาการสอนแบบการตอบสนองด้วยท่าทางมาใช้ได้อย่างมีประสิทธิภาพและทักษะการฟังเป็นทักษะที่นำไปสู่ทักษะการพูดอ่านเขียนจริงหรือไม่เขาได้ทดลองสอนภาษาอังกฤษเยอรมันสเปนรัสเซียญี่ปุ่นและจีนโดยใช้การสอนแบบการตอบสนองด้วยท่าทางกับผู้เรียนที่เรียนตั้งแต่เกิดอายุ 1-8 ขวบ และกับผู้ใหญ่ที่มีอายุระหว่าง 30-60 ปี ใช้เวลาเรียนต่างๆ กันผลการทดลองปรากฏว่าได้ผลดีและพบว่าลักษณะทางไวยากรณ์ของภาษาส่วนใหญ่สามารถนำมาใช้ในรูปประโยคคำสั่งได้นอกจากนี้ทักษะฟังยังเป็นตัวเชื่อมโยงที่ดีต่อทักษะพูดอ่านเขียนจุดสำคัญที่ทำให้วิธีการนี้ได้ผลคือการปฏิบัติซึ่งทำให้เกิดความเข้าใจอย่างรวดเร็วและมีประสิทธิภาพและการปฏิบัติยังมีความสำคัญอย่างมากในการช่วยให้ผู้เรียนมีความคงทนในการเรียนรู้สามารถจำสิ่งที่เรียนรู้ได้นานจากการทดลองกับกลุ่มทดลองที่หลากหลายพบว่าผู้ที่ได้รับการสอนการสอนแบบการตอบสนองด้วยท่าทางมีความจำและเข้าใจภาษาที่เรียนได้มากกว่าผู้ที่เรียนภาษาเดียวกันที่เรียนด้วยการสอนแบบอื่นใช้เวลามากกว่า 3-4 เท่า

นอกจากนี้อัลเซอร์ยังพบว่าถ้าผู้เรียนพยายามที่จะเรียนรู้ทักษะทางภาษาหลายๆ ทักษะพร้อมกันความสามารถในการเข้าใจภาษานั้นๆ จะลดน้อยลงเขาเห็นว่าทฤษฎีการเรียนรู้ภาษาหลายทฤษฎีใช้การฝึกด้วยประโยคคำสั่งเช่นกันแต่ใน T.P.R. จะไม่มีการเปล่งเสียงพูดจนกว่าผู้เรียนจะได้พัฒนาความเข้าใจก่อนการให้ผู้เรียนปฏิบัติตามคำสั่งในระหว่างที่เรียนภาษานั้นจะจำได้นานเพราะเป็นการเรียนรู้ด้วยสมองซีกขวาก่อนที่จะเชื่อมโยงมายังสมองซีกซ้ายอย่างสมดุลผู้เรียนได้มีการตอบสนองต่อสิ่งเร้าที่เป็นคำพูดด้วยการปฏิบัติก่อนที่จะพูดออกมานับเป็นการเรียนรู้และการตอบสนองที่ง่ายและเก่าแก่ที่สุดในกิจกรรมของการฝึกพูดแบบต่างๆ ไม่มีแนวทางการเรียนรู้

ภาษาที่สองแบบใดจะสำเร็จได้ถ้าในขั้นแรกของการเรียนรู้ผู้เรียนไม่มีโอกาสที่จะตอบสนองโดยการปฏิบัติตามคำสั่งของผู้สอน

การสอนแบบการตอบสนองด้วยท่าทางในขั้นแรกจะมุ่งฝึกด้านทักษะฟังและตามด้วยการเคลื่อนไหวทันทีเวลาที่ใช้ในการเรียนร้อยละ 70 จะให้กับการฟังและการทำตามคำสั่งอีกร้อยละ 20 ใช้ในการฝึกพูดส่วนการอ่านและเขียนนั้นใช้เวลาเพียงร้อยละ 10 เท่านั้นลักษณะวิธีการสอนแบบนี้จะเน้นฝึกด้วยประโยคคำสั่งสั้นๆ ซ้ำประมาณ 2-3 ครั้งจนกว่าผู้เรียนพร้อมที่จะทดลองด้วยตนเองโดยไม่มีแบบอย่างจากผู้สอนการออกท่าทางเป็นสิ่งสำคัญในการฝึกด้วยประโยคคำสั่งเพราะทำให้ผู้เรียนเข้าใจและสื่อความหมายได้ตรงที่สุด

คำสั่งที่นำมาใช้ในระบะต้นของชั่วโมงแรกจะสั้นและเข้าใจง่ายต่อมัลักษณะของคำสั่งอาจจะเพิ่มให้ซับซ้อนมากขึ้นเป็นลำดับเช่น

1) Stand up and walk to the window.

2) Stand up and walk to the window and open it.

อย่างไรก็ตามควรระมัดระวังประโยคที่ซับซ้อนเกินไปเพราะอาจทำให้เกิดความสับสนได้เกี่ยวกับการแก้คำผิดและการให้ข้อมูลป้อนกลับนั้น อัจเชอร์ได้เห็นว่าหลังจากที่ผู้เรียนมีความพร้อมที่จะเริ่มพูดแล้วผู้เรียนแต่ละคนจะพยายามพูดออกมาผู้สอนไม่ควรวิพากษ์วิจารณ์ข้อบกพร่องของผู้เรียนในขณะนั้นแต่ถ้าจำเป็นจริงๆ การวิจารณ์ข้อบกพร่องควรเป็นไปอย่างนิ่มนวลและแตกต่างกันไปตามความหนักเบาของข้อบกพร่องของแต่ละคนไม่ควรอย่างยิ่งที่จะแก้คำผิดทุกๆ ครั้งถ้าข้อผิดพลาดไม่ร้ายแรงนักควรปล่อยให้ผ่านไปการแก้ไขควรแก้ไขอย่างสร้างสรรค์โดยใช้คำพูดที่เหมาะสมการแก้คำผิดในระหว่างที่ผู้เรียนยังพูดไม่จบอาจทำให้ผู้เรียนเกิดความท้อถอยและขัดขวางความก้าวหน้าที่จะแสดงออกอีกด้วย

การฝึกมากๆ จะทำให้เกิดความชำนาญในการฟังการออกเสียงและสำเนียงที่ดีนั้นขึ้นอยู่กับที่ชัดเจนและถูกต้องด้วยการที่ผู้เรียนจะได้ยินเสียงตัวเองออกเสียงอย่างไม่ถูกต้องในขั้นแรกๆ อาจทำให้เกิดความสับสนในการแยกเสียงและการจำที่ถูกต้องถ้าให้ผู้เรียนฝึกพูดตั้งแต่เริ่มเรียนความผิดพลาดก็จะมามากและเป็นสิ่งขัดขวางการเรียนรู้อีกด้วยถ้าให้ฝึกทักษะการฟังก่อนทักษะการพูดผู้เรียนจะได้ประสบการณ์แรกเริ่มในการเรียนภาษาที่ดีสามารถโต้ตอบได้อย่างถูกต้องและมีความเชื่อมั่นในการเรียนรู้ภาษาดังกล่าวโดยสรุปอัจฉเชอร์ได้พัฒนาหลักการสอนภาษาวิธี T.P.R มาจากการศึกษาขั้นตอนการเรียนภาษาโดยธรรมชาติประกอบกับหลักจิตวิทยาการเรียนรู้ในการสอนภาษา อัจเชอร์ได้ให้ความสำคัญต่อทักษะการฟังเป็นอันดับแรกและใช้ประโยคคำสั่งและการเรียนรู้จากการปฏิบัติเป็นเครื่องมือสำคัญที่จะช่วยให้ผู้เรียนภาษาในขั้นต้นมุ่งไปสู่ทักษะอื่นๆ ในขณะเดียวกันผู้สอนต้องรู้จักนำหลักจิตวิทยาไปใช้ในการสอนด้วย

2. แนวคิดพื้นฐานของวิธีการสอนแบบการตอบสนองด้วยท่าทาง

วิธีการสอนแบบการตอบสนองด้วยท่าทางอิงแนวคิดที่ว่า การสื่อความหมายของภาษาต่างประเทศอาจทำได้โดยการปฏิบัติหรือใช้กริยาประกอบผู้เรียนจะจำได้ดีถ้าได้ปฏิบัติหรือแสดงการโต้ตอบด้วยการเรียนภาษาควรเรียนเป็นกลุ่มที่มีความหมายไม่ใช่การเรียนคำโดดๆ เน้นภาษาพูดมากกว่าภาษาเขียนผู้เรียนควรได้รับการฝึกฟังให้เข้าใจก่อนที่จะฝึกพูดผู้เรียนจะเริ่มพูดเมื่อพร้อมที่จะพูดผู้เรียนจะเรียนรู้ภาษาจากการสังเกตการณ์กระทำของผู้อื่นและจากการฝึกปฏิบัติด้วยตนเองการที่ผู้พูดรู้สึกว่าการประสบความสำเร็จจากการเรียนนั้นเป็นสิ่งสำคัญช่วยให้การเรียนรู้อันเป็นไปได้อย่างขึ้นการแก้ไขเมื่อผู้เรียนทำผิดจึงควรทำอย่างนุ่มนวลโดยผู้สอนอาจพูดคำสั่งซ้ำหรือปฏิบัติให้ผู้เรียนดูเป็นตัวอย่าง

3. หลักการสอนภาษาด้วยวิธีการสอนแบบการตอบสนองด้วยท่าทาง

การสอนภาษาโดยวิธี Total Physical Response นี้ทำให้เกิดการเรียนรู้ที่รวดเร็วและมีประสิทธิภาพอีกทั้งยังให้ผู้เรียนเพิ่มพูนทักษะทางภาษาอีกด้วยเป็นวิธีการที่ได้มาจากหลักการเรียนรู้ภาษาแม่ของเด็กซึ่งตามทฤษฎีแล้วเด็กจะมีความสามารถในการฟังก่อนการพูดจะสามารถทำตามคำสั่งได้ก่อนที่จะพูด อชเชอร์เชื่อว่าความเข้าใจในด้านการฟังของเด็กไม่เพียงแต่ดีกว่าทักษะการพูดเท่านั้นแต่ยังเป็นตัวจักรสำคัญในการพัฒนาทักษะการพูดอีกด้วยเพราะสมองและระบบประสาทสามารถเรียนรู้การฟังก่อนการพูดสังเกตได้จากเด็กที่เด็กฟังและเข้าใจภาษาหรือสังเกตได้จากเด็กที่ไม่สามารถพูดได้มากกว่าหนึ่งคำแต่มีความเข้าใจและทำตามผู้ใหญ่ได้เมื่อรับคำสั่ง ฉะนั้นในการเรียนการสอนที่จะให้ได้ผลดีควรพิจารณาขั้นตอนของการเรียนภาษาโดยธรรมชาติโดยดูความสำคัญของการฟังและความเข้าใจเป็นหลักก่อนที่จะมุ่งไปสู่ทักษะด้านอื่นๆ ที่สอดคล้องกับทฤษฎีของอชเชอร์สรุปได้ดังนี้คือ

- 1) ความเข้าใจภาษาพูดควรพัฒนาก่อนการพูดการพูดภาษาที่สอดคล้องด้วยความมั่นใจนั้นผู้เริ่มเรียนต้องฟังภาษานั้นๆ อย่างถูกต้องชัดเจนแม่นยำก่อนจนพร้อมที่พูด
- 2) ความเข้าใจในภาษาที่สองควรได้พัฒนาโดยวิธีให้ผู้เรียนฟังคำสั่งและปฏิบัติตามดังนั้นการใช้ประโยคคำสั่งจึงเป็นกลไกที่สำคัญที่ผู้สอนสามารถควบคุมพฤติกรรมของผู้เรียนได้
- 3) ไม่ควรพยายามบังคับให้ผู้เรียนพูดในขณะที่ผู้เรียนกำลังเรียนรู้ภาษาที่สองในทักษะการฟังและการพูดเพราะว่าแต่ละคนจะเริ่มพูดและสามารถพูดได้ด้วยตนเองตามธรรมชาติเมื่อมีความพร้อม

4. ลักษณะสำคัญของวิธีการสอนแบบการตอบสนองด้วยท่าทาง

จุดมุ่งหมายของวิธีการสอนแบบนี้มุ่งเน้นให้ผู้เรียนได้มีประสบการณ์ที่สนุกสนานในการเรียนเพื่อการสื่อสารเป็นภาษาต่างประเทศและกระตุ้นให้ผู้เรียนอยากเรียนรู้ต่อไปหลังจากเริ่มเรียนในระดับต้นแล้วในระยะแรกการเรียนการสอนผู้เรียนไม่ต้องพูดแต่เป็นผู้ฟังและทำตามผู้สอนผู้สอนเป็นผู้กำกับพฤติกรรมของผู้เรียนผู้เรียนเป็นผู้เลียนแบบการกระทำของผู้สอนโดยผู้สอนออกคำสั่งให้ผู้เรียน 2-3 คนปฏิบัติตามโดยผู้สอนปฏิบัติตามคำสั่งนั้นด้วยจากนั้นให้ผู้เรียนปฏิบัติตามคำสั่งต่างๆ ของผู้สอนหลังจากที่เรียนโดยปฏิบัติตามคำสั่งแล้วระยะหนึ่งเมื่อผู้เรียนพร้อมจะพูดก็จะเป็นผู้ออกคำสั่งเองแล้วจะเรียนอ่านและเขียนต่อไปผู้สอนได้สื่อสารกับผู้เรียนทั้งชั้นและเป็นรายบุคคลส่วนผู้เรียนได้เรียนรู้จากการสังเกตดูเพื่อนนักเรียนด้วยกันช่วยให้เข้าใจและจำได้ดีนอกจากนี้การให้ผู้เรียนพูดเมื่อพร้อมที่จะพูดนั้นช่วยลดความวิตกกังวลของผู้เรียนทำให้การเรียนรู้อาสาเป็นเรื่องที่น่าสนใจและง่ายขึ้นภาษาที่นำมาใช้ในการเรียนการสอนเน้นที่ภาษาพูดโดยเน้นโครงสร้างทางไวยากรณ์และคำศัพท์มากกว่าด้านอื่นๆ โดยอิงอยู่กับประโยคคำสั่งทั้งนี้เพราะภาษาพูดที่ใช้กับเด็กวัยเรียนรู้อาสาส่วนใหญ่เป็นประโยคคำสั่งความเข้าใจคำพูดที่ได้รับฟังควรมาก่อนการแสดงออกภาษาพูดจึงได้รับการเน้นมากกว่าภาษาเขียนผู้สอนอาจจะใช้ภาษาของผู้เรียนเลยเพราะผู้เรียนจะเข้าใจความหมายได้ชัดเจนจากการแสดงท่าทางอยู่แล้วผู้สอนสามารถที่จะทราบได้ทันทีว่าผู้เรียนเข้าใจหรือไม่จากการสังเกตการณ์ปฏิบัติตามคำสั่งของผู้เรียนเป็นเรื่องแน่นอนว่าในการพูดครั้งแรกๆ ของผู้เรียนจะต้องมีการผิดพลาดผู้สอนจะต้องอดทนและแก้ไขเฉพาะที่ผิดพลาดสำคัญๆ เท่านั้นและควรแก้ไขอย่างนุ่มนวลเมื่อผู้เรียนอยู่ในระดับที่สูงขึ้นจึงแก้ไขในรายละเอียดต่อไป

5. กลวิธีการสอนแบบการตอบสนองด้วยท่าทาง

กลวิธีการสอนแบบการตอบสนองด้วยท่าทางมีการใช้กิจกรรมการเรียนการสอนดังนี้

1) การใช้คำสั่งเพื่อกำกับพฤติกรรมเป็นการใช้คำสั่งต่างๆ เป็นเทคนิคการสอนที่สำคัญของวิธีการสอนแบบนี้คำสั่งทำให้ผู้เรียนต้องปฏิบัติตามทำให้คำสั่งนั้นมีความหมายที่ชัดเจนเนื่องจากอักษเซอร์เสนอแนะให้จัดการเรียนการสอนอย่างมีชีวิตชีวาผู้สอนจึงจำเป็นต้องวางแผนการสอนล่วงหน้าว่าในการเรียนแต่ละครั้งจะใช้คำสั่งใดบ้างถ้าจะคิดเอาในขณะที่สอนจะทำให้การเรียนการสอนนั้นช้าเกินไปในขั้นแรกเมื่อผู้เรียนทั้งชั้นเข้าใจความหมายได้ชัดเจนผู้สอนต้องปฏิบัติพร้อมๆ กับผู้เรียนด้วยต่อมาจึงสั่งผู้เรียนเท่านั้นการแสดงออกของผู้เรียนจะช่วยให้ทราบว่าผู้เรียนเข้าใจหรือไม่นอกจากนี้ผู้สอนควรเรียงลำดับคำสั่งให้ต่างกันในแต่ละครั้งหรือไม่ให้ผู้เรียนใช้ชีวิตจำลำดับการปฏิบัติเพียงอย่างเดียวโดยที่ไม่ได้เชื่อมโยงการปฏิบัติกับภาษาเลย อักษเซอร์

เชื่อว่าเป็นเรื่องสำคัญมากที่จะต้องให้ผู้เรียนรู้สึกว่าเขาประสบผลสำเร็จในการเรียนฉะนั้นจึงไม่ควรให้คำสั่งใหม่เร็วเกินไปและได้เสนอแนะว่าควรจะให้คำสั่งใหม่ครั้งละประมาณ 3 คำสั่งเมื่อผู้เรียนเข้าใจดีแล้วจึงให้คำสั่งใหม่อีกครั้งละ 3 คำสั่งเช่นกันแม้ขั้นตอนการสอนที่กล่าวมาแล้วเป็นขั้นตอนการสอนในชั้นที่เริ่มเรียนการสอน โดยใช้คำสั่งนี้จะสอนภาษาได้มากเพียงใด

2) การสลับบทบาทของผู้สอนและผู้เรียนผู้เรียนมีโอกาสจะเป็นผู้ออกคำสั่งแก่ผู้สอนและเพื่อนร่วมชั้นให้ปฏิบัติตามคำสั่งได้ อัสเซอร์กล่าวว่าผู้เรียนต้องการพูดหลังจากที่ได้เรียนไปแล้วประมาณสักกระยะหนึ่งผู้เรียนไม่ถูกกระตุ้นหรือหรือเร่งรัดให้พูดจนกว่าเขาพร้อมที่จะพูดเอง

3) การปฏิบัติตามคำสั่งที่ต่อเนื่องกันเป็นลำดับในชั้นแรกผู้สอนออกคำสั่ง 3 คำสั่งให้แก่ผู้เรียนเช่นให้ชี้ไปที่ประตูให้เดินไปที่ประตูและให้เตะที่ประตูเมื่อผู้เรียนเรียนภาษามากขึ้นแล้วก็จะให้คำสั่งจำนวนมากและเป็นขั้นตอนที่ต่อเนื่องกันได้ตัวอย่างต่อไปนี้

- (1) Take out a pen.
- (2) Take out a piece of paper.
- (3) Write a letter. (Imaginary)
- (4) Fold the letter.
- (5) Put it in an envelope.
- (6) Seal the envelope.
- (7) Write the address on the envelope.
- (8) Put the stamp on the envelope.
- (9) Mail the letter.

คำสั่งที่ต่อเนื่องกันเป็นลำดับเช่นนี้เรียกว่า Action Sequence กิจกรรมประจำวันหลายๆ อย่างเช่นการเขียนจดหมายสามารถนำมาแบ่งเป็นขั้นตอนตามลำดับก่อนหลังเพื่อให้ออกคำสั่งให้ผู้เรียนปฏิบัติตามได้จะเห็นได้ว่ากลวิธีสอนแบบการตอบสนองด้วยท่าทางคือการใช้คำสั่งเพื่อกำกับพฤติกรรมของผู้เรียนเมื่อผู้เรียนพร้อมที่จะพูดหลังจากได้เรียนไปแล้วระยะหนึ่งผู้เรียนมีโอกาสเป็นผู้พูดประโยคคำสั่งออกคำสั่งให้ผู้สอนหรือเพื่อนๆ ในชั้นให้ปฏิบัติตามคำสั่งได้และเมื่อผู้เรียนเรียนภาษาได้มากขึ้นแล้วก็จะให้คำสั่งจำนวนมากและเป็นขั้นตอนที่ต่อเนื่องกันได้

6. ลำดับขั้นของวิธีการสอนแบบการตอบสนองด้วยท่าทาง

6.1 ขั้นสาธิต (Demonstration)

ครูแนะนำเป็นตัวอย่างให้นักเรียนดูด้วยการออกคำสั่ง 1 ชุดประมาณ 7-8 คำ และควรเป็นกริยาขณะทีครูออกคำสั่งเป็นภาษาอังกฤษนั้นครูจะแสดงท่าไปด้วยส่วนนักเรียนแสดง

ทำตามครูแต่ไม่พูดตัวอย่างคำสั่งชุดแรกที่อิชเซอร์แนะนำเช่น Stand up, Walk, Stop, Jump, Run, Turn around, Turn left, และ Sit down

6.2 ชั้นลังเล (Hesitation)

เพื่อเป็นการดูว่านักเรียนสามารถแสดงท่าทางได้เองหรือไม่โดยที่ครูจะไม่สาธิตให้ดูครูอาจออกคำสั่งหนึ่งคำสั่งเช่น Stand up แต่ครูไม่ยืมนักเรียนบางคนอาจไม่ยืนตามครูเหมือนกันเพราะคิดว่าครูทำถูกแล้วขั้นนี้เป็นการฝึกให้นักเรียนเกิดความเชื่อมั่นหรือว่าครูออกคำสั่งว่า Turn left แต่ครูแกล้งทำขวานักเรียนที่เก่งๆ อาจจะทำท่าสับสนเพราะว่าในขั้นที่ 1 นั้นครูสั่งว่า Turn left เห็นครูทำซ้ายหันบางคนอาจจะเตือนครูว่าครูทำผิดแสดงว่านักเรียนเริ่มเกิดการเรียนรู้

6.3 ชั้นทดสอบ (Test)

ให้ครูออกคำสั่งที่ออกมาในลักษณะสลับก่อนหลังไปมา (ไม่เรียงตามลำดับ) แล้วให้นักเรียนปฏิบัติตามคำสั่งทีละคนถ้านักเรียนสามารถแสดงตามคำสั่งได้แสดงว่าเกิดความเข้าใจต่อคำเหล่านั้นเช่นครูอาจออกคำสั่งว่า Walk, Jump, Stop, Sit down, Stand up เป็นต้นนักเรียนจะทำนายล่วงหน้าไม่ได้ว่าเป็นคำอะไรต่อไป

6.4 ชั้นออกคำสั่งแปลกๆ (Novelty)

ครูออกคำสั่งแปลกๆ ธรรมดาๆ เพื่อจะดูว่าเด็กมีปฏิกริยาอย่างไรกับคำสั่งนั้น คำสั่งประเภทนี้จะทำให้บรรยากาศในห้องเรียนสนุกสนานมากขึ้น ตัวอย่างเช่น Walk like a duck, Walk with one foot, Run to the teacher, Sit on the teacher เป็นต้น

6.5 ชั้นสลับบทบาท (Role-Reversal)

นักเรียนสลับบทบาทกับครูให้โอกาสนักเรียนออกมาออกคำสั่งและให้เพื่อนๆ แสดงท่าทางรวมทั้งครูด้วยเล่นสลับบทบาทกัน โดยแสดงท่าเมื่อได้ยินคำสั่งจากนักเรียนในขั้นนี้ นักเรียนจะได้เริ่มพูดให้นักเรียนผลัดกันออกมาออกคำสั่งให้เพื่อนๆ ปฏิบัติครูไม่ควรบังคับให้นักเรียนพูดนักเรียนจะพูดเมื่อมีความพร้อมและกระตือรือร้นที่อยากจะพูดครูควรหลีกเลี่ยงการตำหนินักเรียนกรณีนักเรียนพูดผิดพลาดหรือออกเสียงผิดแต่มีหน้าที่ช่วยเหลือนักเรียนพยายามเปิดโอกาสให้นักเรียนหลายๆคน ได้ออกมาพูด

7. กิจกรรมที่ใช้ในวิธีการสอนแบบการตอบสนองด้วยท่าทาง

กิจกรรมที่ใช้ในวิธีการสอนแบบการตอบสนองด้วยท่าทางแบ่งเป็นกิจกรรมการสอนทักษะการฟัง การพูด การอ่าน การเขียนดังต่อไปนี้

7.1 กิจกรรมการสอนทักษะฟังในระยะแรกของการสอนผู้เรียนไม่ต้องพูดแต่จะเป็นผู้ฟังและทำตามผู้สอนผู้เรียนจะเป็นผู้เลียนแบบการกระทำของผู้สอน โดยผู้สอนออกแบบคำสั่งให้ฟังและปฏิบัติตามคำสั่งให้ดูเป็นตัวอย่าง 2-3 ครั้งจากนั้นให้ผู้เรียน 2-3 คนเป็นตัวแทนนักเรียน

ออกมาปฏิบัติตามคำสั่งนั้นด้วยทำเช่นนี้หลายๆ ครั้งจากนั้นผู้สอนออกคำสั่งให้ผู้เรียนที่เป็นตัวแทนนักเรียน 2-3 คนนั้นปฏิบัติตามคำสั่งเป็นกลุ่มและทีละคนให้ผู้เรียนทั้งชั้นฟังและดูตัวอย่างต่อมาผู้สอนจึงออกคำสั่งให้ผู้เรียนทั้งชั้นปฏิบัติตามโดยผู้สอนและผู้เรียนที่เป็นตัวแทนก็ปฏิบัติไปพร้อมๆ กันด้วย

7.2 เมื่อผู้สอนเห็นว่าผู้เรียนเข้าใจคำสั่งที่สอนไปแล้วผู้สอนจะเริ่มออกคำสั่งใหม่ให้นักเรียนที่เป็นตัวแทนปฏิบัติตามไปพร้อมๆ กับผู้สอนและให้ผู้เรียนฝึกปฏิบัติเองจากนั้นฝึกผู้เรียนให้ปฏิบัติตามกันพร้อมกันทั้งชั้นเรียน

7.3 ผู้สอนออกคำสั่งให้ผู้เรียนที่เป็นตัวแทนปฏิบัติตามคำสั่งโดยผู้สอนไม่ได้แสดงท่าทางให้คุณเป็นตัวอย่างแต่มีคำศัพท์และประโยคคำสั่งที่ได้เรียนรู้มาแล้วซึ่งผู้เรียนก็จะปฏิบัติตามได้

7.4 กิจกรรมการสอนทักษะการพูดผู้เรียนจะมีทักษะการฟังอย่างเข้าใจจากการที่ผู้เรียนฟังผู้สอนพูดประโยคคำสั่งและปฏิบัติหลายๆ ครั้งและจากการที่ผู้เรียนดูตัวอย่างจากการกระทำของเพื่อนที่เป็นตัวแทนนักเรียนปฏิบัติตามคำสั่งของผู้สอนเมื่อผู้สอนให้ผู้เรียนพูดประโยคคำสั่งที่เรียนไปแล้วผู้เรียนจะสามารถพูดได้โดยไม่ต้องกลัวว่าจะผิดเพราะได้ฟังอย่างเข้าใจมาหลายครั้งแล้ว

7.5 ผู้สอนจะเขียนคำสั่งต่างๆลงบนกระดานจากนั้นจะพูดประโยคคำสั่งทีละข้อให้ผู้เรียนฟังพร้อมกันนั้นผู้สอนก็ปฏิบัติตามคำสั่งนั้นให้คุณเป็นตัวอย่างด้วยจากนั้นจึงให้ผู้เรียนเป็นคนพูดประโยคคำสั่งสั่งเพื่อนๆ ให้ปฏิบัติตามโดยใช้คำสั่งบนกระดานให้นักเรียนพูดประโยคคำสั่งเองโดยคุณคำสั่งบนกระดานสั่งให้เพื่อนๆ ในชั้นปฏิบัติตามเป็นกลุ่มหรือทีละคนให้ตอบคำถามซึ่งครูหรือเพื่อนในชั้นเป็นผู้ถามจัดสถานการณ์ต่างๆ ในชั้นเรียนให้นักเรียนใช้บทสนทนาหรือประโยคคำสั่งให้เหมาะสมกับสถานการณ์ให้เล่นเกมต่างๆ ทางภาษาเช่นเกมพูดและปฏิบัติตามคำสั่งหรือให้แสดงบทบาทสมมติตามเนื้อเรื่องที่เรียน

7.6 กิจกรรมการสอนทักษะการอ่านผู้สอนเขียนประโยคคำสั่งหรือประโยคต่างๆบนกระดานแล้วอ่านให้ผู้เรียนฟัง 2-3 ครั้งจากนั้นให้ผู้เรียนอ่านประโยคคำสั่งหรือประโยคต่างๆตามผู้สอนให้ผู้เรียนอ่านประโยคหรือประโยคต่างๆ ที่ครูกำหนดให้บนกระดานหรือบนแผ่นกระดาษผู้เรียนอ่านประโยคคำสั่งต่างๆ แล้วพูดประโยคคำสั่งนั้นๆ สั่งให้เพื่อนๆ ปฏิบัติตามให้แสดงบทบาทสมมติจากเรื่องที่เรียนไปแล้ว

7.7 กิจกรรมการสอนทักษะการเขียนผู้สอนเขียนประโยคคำสั่งต่างๆ บนกระดานคำโดยผู้สอนแสดงออกด้วยท่าทางปฏิบัติตามคำสั่งนั้นๆ ให้ผู้เรียนดูด้วยแล้วให้ผู้เรียนเขียนประโยคเหล่านั้นลงในสมุดเขียนคำศัพท์หรือประโยคคำสั่งตามของเขาบอกเขียนประโยคคำสั่งที่ใช้ในสถานการณ์ต่างๆ เช่นให้เพื่อนหยิบสมุดให้บอกให้เพื่อนเดินไปที่ประตูบอกให้เพื่อนยกมือของเขา

ขึ้นบอกให้เพื่อนแต่ละเก้าอี้เป็นต้นเขียนคำสั่งลงในช่องว่างที่เว้นไว้ให้เพื่อความสมบูรณ์จะเห็นได้ชัดว่า การใช้คำสั่งต่างๆ เป็นเทคนิคการสอนที่สำคัญของวิธีการสอนแบบการตอบสนองด้วยท่าทางคำสั่งต่างๆ ทำให้ผู้เรียนต้องปฏิบัติตามการปฏิบัติตามคำสั่งของผู้เรียนทำให้คำสั่งนั้นมีความหมายชัดเจน ผู้สอนควรวางแผนการสอนการสอนล่วงหน้าว่าในการเรียนแต่ละครั้งจะใช้คำสั่งใดบ้างเพราะถ้าไปคิดเอาในขณะที่กำลังสอนอาจจะทำให้ล่าช้าเกินไปนักเรียนอาจจะเบื่อและไม่อยากเรียนได้และในการสอนประโยคคำสั่งใหม่ผู้สอนไม่ควรให้คำสั่งใหม่เร็วเกินไปเพราะผู้เรียนจะมีความรู้สึกว่าการปฏิบัติตามไม่ทันผู้สอนควรสอนแบบค่อยเป็นค่อยไปเมื่อผู้เรียนเข้าใจดีแล้วจึงสอนคำสั่งใหม่ได้ จากนั้นจึงฝึกทักษะด้านการฟังและพูดการอ่านการเขียนตามลำดับต่อไป

8. การวัดและประเมินผลการสอนภาษาแบบการตอบสนองด้วยท่าทาง

วิธีการที่จะนำมาใช้ในการวัดและประเมินผลการสอนภาษาแบบการตอบสนองด้วยท่าทางได้แก่การสังเกตในเวลาสอนครูควรสังเกตนักเรียนในเรื่องความสนใจและความเอาใจใส่ในการเรียนรวมทั้งการมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนในแต่ละครั้งควรพิจารณาการสังเกตดังต่อไปนี้

8.1 การสังเกตการฟังอย่างตั้งใจและสามารถปฏิบัติตามคำสั่งที่ผู้อื่นสั่งให้ปฏิบัติได้ การสังเกตความถูกต้องในการใช้ภาษาให้ผู้อื่นเข้าใจเช่นการใช้ประโยคคำสั่งสั่งให้ผู้อื่นปฏิบัติตามในการเล่นเกมนหรือการใช้ภาษาในกิจกรรมต่างๆ

8.2 การสังเกตความเข้าใจในเรื่องราวที่อ่านเช่นเล่าเรื่องที่อ่านได้ถูกต้องเป็นภาษาไทยใช้ภาษาท่าทางแสดงบทบาทตามเรื่องที่อ่านได้แสดงท่าทางประกอบตามเรื่องในบทอ่านได้

9. ข้อดีของวิธีการสอนแบบการตอบสนองด้วยท่าทาง

สุดาชา ตรีนันท์ (2528, หน้า 29 อ้างถึงใน เมธขวิน อินธิไชย, 2547, หน้า 25) ได้สรุปข้อดีไว้ดังนี้

(1) ทำให้ไม่เสียเวลาในการเรียนมากเนื่องจากผู้เรียนเรียนได้ประสบการณ์การเรียนภาษาต่างประเทศโดยตรงจากการปฏิบัติฉะนั้นวิธีการสอนแบบนี้จึงไม่จำเป็นต้องนำภาษาแม่เข้ามาเกี่ยวข้องในการเรียนรู้และครูก็ไม่ต้องเสียเวลาในการใช้ภาษาต่างประเทศนั้นอธิบายความหมายของประโยคซึ่งเป็นวิธีที่กระทำได้ยากมากโดยเฉพาะอย่างยิ่งกับนักเรียนระดับเริ่มเรียน

(2) มีประโยคคำสั่งเป็นประโยคที่ใช้กันมากในชีวิตประจำวันเพราะเป็นลักษณะการสื่อสารโดยตรงระหว่างผู้พูดกับผู้ฟังวิธีการสอนใช้ประโยคคำสั่งจึงเป็นวิธีที่สอดคล้องกับจุดมุ่งหมายของการสอนภาษาในปัจจุบันคือเป็นวิธีที่มุ่งพัฒนาผู้เรียนให้มีความสามารถในการใช้ภาษาเพื่อการสื่อสาร (Communicative approach)

(3) จัดเป็นวิธีการสอนภาษาที่ไม่ฝืนธรรมชาติการเรียนรู้ภาษาคือสอนตามลำดับทักษะการฟังการพูดการอ่านการเขียนคำนึงถึงความพร้อมของผู้เรียนในการที่จะพัฒนาแต่ละทักษะและช่วยทำให้เกิดการถ่ายโอนการเรียนรู้ทางบวกในแต่ละขั้นได้ดีมาก

(4) เป็นวิธีการสอนที่ยึดนักเรียนเป็นศูนย์กลางและคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล

(5) ในด้านภาษาศาสตร์โครงสร้างประโยคคำสั่งเป็นโครงสร้างพื้นฐานของโครงสร้างประโยคต่างๆ ฉะนั้นการสอนโดยใช้ประโยคคำสั่งจึงนับว่าเป็นวิธีที่สร้างความรู้ความเข้าใจพื้นฐานที่ดีมากให้แก่ผู้เรียน

(6) ทำให้ผู้เรียนมีข้อผิดพลาดน้อยหรือแทบไม่มีเลยเพราะผู้เรียนปฏิบัติตามคำสั่งซึ่งผู้สอนได้แสดงให้ผู้เรียนดูแล้ว

(7) การที่ให้นักเรียนปฏิบัติตามคำสั่งทันทีทำให้ครูไม่ต้องรอคอยคำตอบเหมือนการสอนแบบอื่นๆ ซึ่งอาจทำให้เกิดบรรยากาศที่น่าเบื่อในห้องเรียน ดังนั้นวิธีการสอนแบบนี้จึงช่วยให้ทั้งครูและนักเรียนเกิดความพึงพอใจในบทเรียนบทเรียนมีบรรยากาศที่สนุกสนานแต่ละฝ่ายสามารถได้รับข้อมูลป้อนกลับได้อย่างรวดเร็ว

(8) เนื่องจากในครั้งแรกของการเรียนนักเรียนไม่ต้องใช้ทักษะการพูดและการเขียนใช้แต่ทักษะการฟังจึงไม่มีการแก้คำผิดในด้านการออกเสียง ไวยากรณ์หรือการสะกดตัวที่ซ้ำซากจะทำให้ผู้เรียนเกิดความเบื่อหน่าย

(9) ช่วยให้ผู้เรียนเกิดความทรงจำในการเรียนที่ถาวรและต่อเนื่องไปยังทักษะอื่นๆ ได้อย่างดีเพราะการทำให้ผู้เรียน ได้มีโอกาสใช้สรีระ (Total physical) ตอบสนอง (Response) สิ่งเร้าที่เป็นคำสั่งภาษาต่างประเทศนั้นทำให้ผู้เรียนต้องใช้ประสาทสัมผัสกล้ามเนื้อในการเรียนรู้ซึ่งตามทฤษฎีเกี่ยวกับความจำนี้ได้กล่าวไว้ว่าการเรียนรู้โดยวิธีการเช่นนี้จะทำให้ผู้เรียนเกิดความทรงจำที่คงทนถาวรไม่ลืมง่าย

(10) จัดเป็นวิธีการสอนภาษาที่สอดคล้องกับกระบวนการเรียนรู้ภาษาของสมอง จึงช่วยทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ที่รวดเร็วและสมบูรณ์ทำให้ผู้เรียนประสบความสำเร็จในการเรียน ช่วยให้เกิดความมั่นใจในตนเองยิ่งขึ้นและเกิดแรงจูงใจในการเรียนต่อไป

(11) ครูสามารถประเมินผลการเรียนการสอนได้รวดเร็วและกระทำได้อย่างต่อเนื่องตลอดเวลาสามารถควบคุมพฤติกรรมกรรมการเรียนรู้ของผู้เรียนให้ไปสู่เป้าหมายของการสอนได้เป็นอย่างดี

วิธีสอนภาษาตามแนวการสอนเพื่อการสื่อสาร

1. แนวคิดพื้นฐานของการสอนภาษาตามแนวการสอนเพื่อการสื่อสาร

ลักษณะการเรียนการสอนภาษาเพื่อการสื่อสารการเรียนการสอนภาษาอังกฤษของไทยในปัจจุบันยึดแนวการสอนภาษาเพื่อการสื่อสารเพื่อที่จะให้ผู้เรียนได้นำภาษาไปใช้ในการสื่อความหมายในชีวิตประจำวันให้เหมาะสมกับสภาพสังคมในสถานการณ์ต่างๆ นักการศึกษาหลายท่านได้กล่าวถึงไว้ ดังนี้

สุมิตรา อังวัฒนกุล (2540, หน้า 34) กล่าวว่า การสอนภาษาเพื่อการสื่อสารเป็นการเรียนการสอนที่ไม่ได้ให้ผู้เรียนเรียนรู้เฉพาะรูปแบบหรือโครงสร้างทางภาษาเท่านั้นแต่เป็นการมุ่งเน้นให้ผู้เรียนสามารถนำความรู้ไปใช้ได้จริงตามสถานการณ์ต่างๆ ในชีวิตประจำวัน เช่นเดียวกับ กองวิจัยทางการศึกษา (2543, หน้า 26) ซึ่งได้กล่าวว่าการสอนภาษาเพื่อการสื่อสารคือการสอนภาษาที่มีเป้าหมายในการพัฒนาผู้เรียนให้มีความสามารถในการสื่อสารได้จริง กรมวิชาการ (2544, หน้า 132) ได้กล่าวว่าการสอนภาษาตามแนวการสอนภาษาเพื่อการสื่อสารเป็นการจัดการเรียนการสอนตามทฤษฎีการเรียนรู้ที่มุ่งเน้นผู้เรียนผู้เรียนเป็นสำคัญจัดลำดับการเรียนรู้เป็นขั้นตอนตามกระบวนการใช้ความคิดของผู้เรียน โดยเริ่มจากการฟังไปสู่การพูดการอ่านการจับใจความสำคัญทำความเข้าใจจดจำแล้วนำสิ่งที่เรียนรู้ไปใช้และนอกจากนี้ Alwright (1978, p.167 อ้างถึงใน บุญเกิด กลมทุกสิ่ง, 2547, หน้า 6) ยังได้เสนอความคิดว่าถ้าการสื่อสารเป็นจุดมุ่งหมายของการเรียนการสอนแล้วก็ควรเป็นองค์ประกอบหลักในกระบวนการเรียนการสอนซึ่งครูควรจะทำให้ผู้เรียนได้ฝึกใช้ภาษาเพื่อการสื่อสารในแบบต่างๆ ซึ่งได้ถือเป็นผลผลิตของการสอนภาษาได้มีผู้สอนแนะแนวการสอนคือ Dought and Pica (1986 อ้างถึงใน เสาวนีย์ เวโรจนนันท์, 2547, หน้า 11) ไว้ดังนี้การสอนภาษาเพื่อการสื่อสารควรจัดการสอนโดยใช้วิธีการแบ่งกลุ่มนักเรียนออกเป็นกลุ่มเล็กๆ หรือเป็นคู่เพื่อให้ให้นักเรียนได้ฝึกใช้ภาษาการสอนจึงไม่ได้เน้นในเรื่องของกฎเกณฑ์ทางไวยากรณ์เท่านั้นแต่ให้นักเรียนได้ฝึกใช้ภาษาด้วยสอดคล้องกับแนวคิดของ Tayler (1986 อ้างถึงใน ศิริวรรณ มาลัย, 2549, หน้า 14) ที่ว่าแนวการสอนภาษาเพื่อการสื่อสารคือการสอนที่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีปฏิสัมพันธ์กับผู้เรียนโดยตรงกับภาษาที่จะเรียนคือเรียนรู้ภาษาด้วยการใช้ภาษามากกว่าเรียนภาษาด้วยการศึกษาโครงสร้างภาษา กรมวิชาการ (2544 อ้างถึงใน จิตติวรรณ อินทรผล, 2549, หน้า 15) ได้กล่าวถึงแนวการสอนภาษาเพื่อการสื่อสารตามคำจำกัดความที่ Douglas Brown เสนอแนวการสอนไว้ 4 ประการที่คล้ายคลึงกับนักการศึกษาข้างต้น ดังนี้

(1) เป้าหมายของการสอนเน้นไปที่องค์ประกอบทั้งหมดของทักษะการสื่อสารและไม่จำกัดอยู่ภายในกรอบของเนื้อหาภาษาหรือไวยากรณ์

(2) เทคนิคทางภาษาได้รับการออกแบบมาเพื่อนำผู้เรียนไปสู่การใช้ภาษาอย่างแท้จริงตามหน้าที่ภาษาและปฏิบัติจริง โดยมีจุดมุ่งหมายในการพูดรูปแบบ โครงสร้างภาษามีใช้เป้าหมายหลักแต่ตัวรูปแบบเฉพาะของภาษาต่างหากที่จะทำให้ผู้เรียนสามารถสื่อสารจนสำเร็จตามเป้าหมาย

(3) ความคล่องแคล่วและความถูกต้องเป็นหลักการที่เสริมอยู่ภายใต้เทคนิคการสื่อสารมีหลายครั้งที่ความคล่องแคล่วอาจจะมีค่ามากกว่าความถูกต้องเพื่อที่จะทำให้ผู้เรียนสามารถนำภาษาไปใช้ได้อย่างมีความหมาย

(4) ในการเรียนการสอนภาษาตามแนวการสอนภาษาเพื่อการสื่อสารในตอนท้ายสุดผู้เรียนต้องใช้ภาษาได้อย่างเข้าใจและสร้างสรรค์ภายในบริบทที่ไม่เคยฝึกมาก่อนจากที่กล่าวมาจะเห็นได้ว่าการสอนภาษาเพื่อการสื่อสารนั้นไม่ได้มีจุดมุ่งหมายเพื่อให้นักเรียนมีความรู้ความเข้าใจในรูปแบบโครงสร้างหรือกฎเกณฑ์ทางไวยากรณ์เท่านั้นแต่ยังมุ่งเน้นไปที่การสื่อสารด้วย กล่าวคือให้ผู้เรียนสามารถนำภาษาไปใช้ในชีวิตประจำวันได้อย่างเหมาะสมกับสถานการณ์ต่างๆ กิจกรรมที่ใช้ในการฝึกใช้ภาษาในสถานการณ์จริงเพื่อให้ผู้เรียนสามารถใช้ภาษาได้อย่างคล่องแคล่วและถูกต้องตามหลักภาษา

Finocchiaro and Brumfi (1989 อ้างถึงใน ศิริวรรณ มาลัย, 2549, หน้า 14) กล่าวว่า การสอนภาษาตามหน้าที่ของภาษาเป็นการสอนที่เน้นวัตถุประสงค์ในการสื่อสารของผู้พูดเช่นผู้พูดต้องการที่จะแนะนำใครบางคนต้องการเชิญใครบางคนมาที่บ้านต้องการให้ใครทำบางสิ่งบางอย่าง ต้องการพูดเกี่ยวกับรูปภาพหนังสือภาพยนตร์เป็นต้นสิ่งเหล่านี้ถือเป็นหน้าที่ของภาษาที่เราปรารถนาที่จะพูดกับคนอื่นๆ การสื่อสารเพื่อสื่อความหมายตามหน้าที่ของภาษานั้นผู้พูดสามารถที่จะใช้คำพูดได้ในหลายลักษณะทั้งทางตรงและทางอ้อมแต่ทั้งนี้ทั้งนั้นผู้ฟังจะต้องทราบความมุ่งหมายของผู้พูดก่อนเป็นอันดับแรกตัวอย่างเช่นการเชื้อเชิญใครสักคนไปที่บ้านเราอาจใช้ I invite....หรือ I'd like to invite..... คำพูดนี้อาจจะไม่ชัดเจนดังนั้นผู้พูดอาจจะใช้คำพูดอื่นที่มีความหมายเหมือนกันโดยใช้ What are you doing this weekend? ถ้าเขาตอบว่า Nothing so much ผู้พูดก็อาจพูดต่อว่า I'd like to invite you to my house for Friday dinner. จะเห็นว่าใช้คำพูดได้หลายวิธีแต่มีวัตถุประสงค์อันเดียวกันคือเชิญไปที่บ้านอีกตัวอย่างหนึ่งคือการขอร้องให้ใครสักคนเปิดหน้าต่างให้เราอาจใช้รูปประโยคต่อไปนี้

- (1) Please open the window.
- (2) Open the window, please.
- (3) Would you open the window?
- (4) I wonder if you would mind opening the window?

(5) It might be a good idea to open the window.

จากที่กล่าวมาเกี่ยวกับการสอนภาษาเพื่อการสื่อสารตามหน้าที่ของภาษาพอสรุปได้ว่าหน้าที่ของภาษาหมายถึงภาษาที่ถูกนำไปใช้ในความมุ่งหมายหรือในวัตถุประสงค์ต่างๆ ในการติดต่อสื่อสารเช่นการทักทายการกล่าวลาการเชื้อเชิญการอธิบายลักษณะของคนสิ่งของการแสดงความยินดีการขอร้องการให้คำแนะนำ เป็นต้น

2. วิธีการสอนภาษาตามแนวการสอนเพื่อการสื่อสาร

การสอนตามแนวการสอนภาษาเพื่อการสื่อสารเป็นแนวการสอนแบบใหม่ในการสอนภาษาซึ่งเป็นการสอนที่เกิดขึ้นในช่วงปี ค.ศ. 1975 โดยมีความเชื่อว่าภาษาไม่ได้เป็นเพียงระบบไวยากรณ์ที่ประกอบด้วยเสียงศัพท์โครงสร้างเท่านั้นแต่ภาษาคือระบบที่ใช้ในการสื่อสารหรือสื่อความหมายดังนั้นการสอนภาษาจึงควรสอนให้ผู้เรียนสามารถนำภาษาไปใช้ในการสื่อสารหรือสื่อความหมายได้ในชีวิตจริงผู้เรียนจำเป็นต้องเรียนทั้งโครงสร้างของภาษาและสามารถนำภาษาไปใช้ในการสื่อสารตามหน้าที่ทางภาษาให้เหมาะสมกับสภาพสังคม

นักวิชาการด้านการเรียนการสอนหลายท่านได้เสนอวิธีการสอนตามแนวการสอนเพื่อการสื่อสารไว้หลายรูปแบบ ดังนี้

Scott (1981, pp.70-77 อ้างถึงใน พลารัก ไชโย, 2545, หน้า 26) ได้เสนอขั้นตอนการสอนภาษาไว้ 3 ขั้นตอนคือ

ขั้นที่ 1 การบอกวัตถุประสงค์ผู้สอนต้องบอกวัตถุประสงค์ที่จะเรียนเช่นบอกว่า ชั่วโมงนี้จะเรียนเรื่องการขอร้องการให้คำแนะนำหรือการขอโทษ

ขั้นที่ 2 การแสดงภาษาในบริบทผู้สอนแสดงให้เห็นว่าหน้าที่ทางภาษาหนึ่งๆ ที่กำหนดไว้ในตอนเริ่มเรียนนั้นสามารถแสดงออกมาในรูปภาษาได้หลายรูปแบบและความหมายของแต่ละประโยคนั้นอาจเปลี่ยนแปลงไปได้ตามวัตถุประสงค์ของผู้พูดสถานการณ์และวิธีการพูด การนำเสนอเนื้อหาในลักษณะเช่นนี้จะช่วยให้ผู้เรียนได้ตระหนักและเข้าใจว่าการใช้ภาษาให้ถูกกาลเทศะในสถานการณ์จริงนั้นเป็นเรื่องสำคัญ

ขั้นที่ 3 การฝึกและการถ่ายโอนเพื่อให้เกิดความเชี่ยวชาญในเนื้อหาที่เรียนการฝึกควรมีลักษณะที่เป็นธรรมชาติไม่ควรฝึกโดยการถามตอบแบบเดิมซ้ำๆ กันเพราะผู้สนทนามักทราบคำตอบอยู่แล้วหรือการฝึกกระสวนประโยค (Pattern drill) โดยนำโครงสร้างเดียวกันมาฝึกไว้ด้วยกันไม่เหมาะสมที่จะนำมาใช้เพราะอาจมีหน้าที่ทางภาษาคนละอย่างกันดังนั้นครูจึงควรสอนรูปแบบตามหน้าที่ทางภาษาการฝึกควรกระทำทันทีหลังจากการนำเสนอเนื้อหาโดยอาจเริ่มจากการพูดพร้อมๆ กันเกี่ยวกับภาษาที่เรียนจากนั้นจึงให้ตอบทีละคนผู้สอนอาจให้ผู้เรียนพูดซ้ำในแนวเดิมแล้วจึงให้ผู้เรียนถามคำถามเมื่อเห็นว่าผู้เรียนมีความสามารถที่จะตอบได้ซึ่งอาจไม่จำเป็นต้อง

ถูกต้องสมบูรณ์ผู้สอนจึงกำหนดให้ผู้เรียนจับคู่กันและฝึกสนทนาโดยเปลี่ยนบทบาทกันผู้เรียนมีอิสระในการเลือกสิ่งที่จะพูดผู้สอนเป็นเพียงผู้สนับสนุนและวางโครงเรื่องให้

Littlewood (1981, pp. 85-95) ได้กล่าวถึงขั้นตอนในการสอนภาษาอังกฤษตามแนวการสอนเพื่อการสื่อสารว่าแบ่งออกเป็น 2 ขั้นตอนดังต่อไปนี้

ขั้นที่ 1 ขั้นกิจกรรมก่อนการสื่อสาร (Pre-communicative activities) เป็นขั้นที่ผู้เรียนจะได้ฝึกการใช้ทักษะในการสื่อสารโดยแยกการฝึกทักษะเป็นส่วนๆเพื่อให้ได้รู้จักระบบของภาษา เช่น ไวยากรณ์การออกเสียง โครงสร้างของประโยคและความหมายของประโยคเป็นต้น โดยไม่คำนึงถึงจุดมุ่งหมายในการสื่อสารในขั้นนี้ผู้เรียนจะไม่ฝึกพูดประโยคซ้ำกันและฝึกถามตอบเป็นลำดับต่อมาเพื่อให้ผู้เรียนได้รู้จักการนำประโยคไปใช้ในสถานการณ์จำลองบ้าง โดยคำนึงถึงความถูกต้องทางโครงสร้างภาษา

ขั้นที่ 2 ขั้นกิจกรรมการสื่อสาร (Communicative activities) เป็นขั้นการฝึกโดยใช้กิจกรรมในการสื่อสารในสถานการณ์ต่างๆ โดยคำนึงถึงความหมายและจุดมุ่งหมายของการสื่อสาร (Functional communicative activities) จะเป็นการฝึกแบบรวมทักษะโดยผู้เรียนจะถูกกำหนดให้อยู่ในสถานการณ์จำลองที่ต้องแก้ไขสถานการณ์ด้วยการสื่อสารโดยเลือกใช้วิธีการและภาษาที่สื่อความหมายได้เข้าใจโดยไม่เคร่งครัด ไวยากรณ์เป็นขั้นการเลือกใช้ภาษาที่เหมาะสมกับบริบททางสังคม (Social interaction activities) เช่น ใช้ระดับภาษาที่เหมาะสมกับคู่สนทนาเหมาะสมกับสถานการณ์การแสดงสีหน้าท่าทางและน้ำเสียงที่เหมาะสมตามมารยาทสังคมและวัฒนธรรมของเจ้าของภาษาในขั้นนี้จะเน้นการสื่อความหมายมากกว่าไวยากรณ์

สุมิตรา อังวัฒนกุล (2540, หน้า 112-115) ได้สรุปขั้นตอนการสอนภาษาอังกฤษตามแนวการสอนเพื่อการสื่อสารที่สำคัญไว้ 2 ขั้นคือ

ขั้นที่ 1 ขั้นนำเสนอเนื้อหา (Presentation or introduction new language) เป็นขั้นตอนที่สำคัญที่สุดเพราะถือเป็นจุดเริ่มต้นการเรียนรู้และการฝึกใช้ภาษาในลำดับต่อไปในขั้นนี้ครูจะให้ข้อมูลทางภาษาต่อผู้เรียนโดยผู้เรียนจะได้เรียนรู้และทำความเข้าใจเกี่ยวกับความหมายและวิธีใช้ภาษาที่เหมาะสมกับสถานการณ์ต่างๆ ควบคู่ไปกับการเรียนรู้กฎเกณฑ์ทางภาษาด้วยในขั้นนี้จะแบ่งเป็น 3 ขั้นตอน ดังนี้

1.1 นำเข้าสู่เนื้อหา (Lead-in) ผู้สอนจะเสนอบริบทหรือสถานการณ์แก่ผู้เรียนโดยอาจใช้รูปภาพการเล่าเรื่องเป็นต้นจากนั้นจึงเสนอเนื้อหาทางภาษาแก่ผู้เรียนโดยเนื้อหาควรมีสถานการณ์กำกับซึ่งอาจจะเป็นเรื่องราวหรือบทสนทนาไม่ควรเป็นประโยคเดี่ยวควรเป็นเรื่องราวที่ผู้เรียนมีพื้นความรู้อยู่บ้างแล้ว

1.2 กระตุ้นการเรียนรู้ (Elicitation) ผู้สอนจะกระตุ้นการเรียนรู้ของผู้เรียนโดยการตรวจสอบว่าผู้เรียนเข้าใจเรื่องี่อ่านเพียงใดด้วยการถามคำถามให้ตอบสังเกตคุณลักษณะการตอบโต้ตอบได้คล่องแคล่วก็ไม่ต้องเสนอเนื้อหามากนักแต่ถ้าได้บ้างไม่ได้บ้างจะต้องหากวิธีในการอธิบายเนื้อหาทางภาษาให้ผู้เรียนเข้าใจ

1.3 อธิบายเนื้อหาทางภาษา (Explanation) ผู้สอนต้องอธิบายและแสดงให้เห็นให้ผู้เรียนเห็นว่าเนื้อหาภาษานั้นมีรูปแบบวิธีการใช้และความหมายอย่างไรและถ้าจำเป็นอาจใช้ภาษาแม่หรือภาษาถิ่นในการอธิบายก็ได้

ขั้นที่ 2 ขั้นการฝึก (Practice / controlled) ในขั้นนี้ผู้เรียนจะได้ฝึกใช้ภาษาที่เพิ่งเรียนรู้ใหม่ในลักษณะการฝึกแบบควบคุม (Controlled practice) เป็นขั้นที่ผู้เรียนจะได้ฝึกใช้ภาษาจริงอย่างอิสระในสถานการณ์ต่างๆ ด้วยตนเองโดยผู้สอนเป็นเพียงผู้แนะแนวทางเท่านั้นผู้สอนจะเริ่มด้นกิจกรรมให้เช่นอธิบายวิธีทำกิจกรรมจัดกลุ่มผู้เรียนหลังจากนั้นผู้เรียนจะเป็นผู้กระทำกิจกรรมเองทั้งหมดผู้สอนจะคอยแนะนำช่วยเหลือเมื่อผู้เรียนมีปัญหาในการทำกิจกรรมและเป็นผู้ให้ข้อมูลย้อนกลับหรือประเมินผลการทำกิจกรรมภายหลัง

กุศยา แสงเดช (2541 อ้างถึงใน สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2542, หน้า 1) ครุต้นแบบวิชาภาษาอังกฤษได้เสนอขั้นตอนการสอนภาษาอังกฤษตามแนวการสอนเพื่อการสื่อสารไว้ 3 ขั้นตอนคือ

ขั้นที่ 1 ขั้นนำเสนอเนื้อหา (Presentation) กิจกรรมนำเข้าสู่บทเรียนโดยการทำกิจกรรม Warm up หรือกิจกรรมทบทวนสิ่งที่เรียนมาแล้วบอกจุดประสงค์ในการเรียนนำเสนอศัพท์ใหม่โครงสร้างประโยคหรือการอ่านและการเขียนในขั้นตอนนี้เน้นความถูกต้องของการใช้ภาษา (Accuracy)

ขั้นที่ 2 ขั้นฝึกฝน (Practice) ขั้นนี้เป็นการฝึกที่อยู่ในความดูแลของครู (Controlled practice) เมื่อเห็นว่านักเรียนเข้าใจแล้วจึงให้นักเรียนจับกลุ่มฝึกกันเอง (Free practice) ในขั้นนี้ครูไม่ขัดจังหวะการฝึกของนักเรียนถึงแม้จะพบว่ามมีข้อผิดพลาดแต่เมื่อฝึกเสร็จแล้วจึงจะแก้ไขภายหลัง เพราะระยะนี้ต้องการความคล่องแคล่วในการพูด (Fluency)

ขั้นที่ 3 ขั้นแสดงออก (Production) เป็นขั้นตอนที่นำความรู้และทักษะภาษาไปใช้ในสถานการณ์ต่างๆ เช่นการแสดงบทบาทสมมติการแสดงละครการเล่นเกมร้องเพลงและการทำแบบฝึกหัดในการสอนแต่ละครั้งเน้นบูรณาการทักษะการฟังพูดอ่านและเขียน เช่น

ฟังแล้วพูด: นักเรียนฟังครูและคู่สนทนา

ฟังแล้วอ่าน: ฟังคำถามแล้วเลือกตอบโดยการอ่านคำตอบที่เป็นตัวเลือก

ฟังแล้วเขียน: เขียนคำวลีหรือประโยคตามคำบอก

สรุปได้ว่าการสอนภาษาอังกฤษตามแนวการสอนเพื่อการสื่อสารนั้นมีขั้นตอนหลักๆ คือเสนอเนื้อหาเป็นขั้นผู้สอนแจ้งวัตถุประสงค์หรือเป้าหมายในการเรียนภาษาให้ผู้เรียนทราบลำดับ ต่อมาให้ผู้เรียนฝึกใช้ภาษาโดยมีการควบคุมกล่าวคือผู้สอนกำหนดเนื้อหาที่ต้องการให้ผู้เรียนได้ใช้ ภาษาในขณะที่เดียวกันผู้สอนก็ปรับแก้โครงสร้างทางภาษาให้ถูกต้องไปด้วยและทดลองใช้ภาษาใน สถานการณ์เหมือนจริงเป็นขั้นที่ผู้เรียนได้ใช้ภาษาอย่างอิสระ

3. หลักการสอนภาษาตามแนวการสอนเพื่อการสื่อสาร

การสอนภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารเป็นกลวิธีที่เหมาะสมกับการสอนภาษาอังกฤษ ตามหลักสูตร พ.ศ. 2539 ดังที่ อมรา แสงจันทร์ (2524, หน้า 11-12) ได้กล่าวว่าวิธีการสอนภาษา เท่าที่เป็นอยู่ไม่ได้เน้นให้นักเรียนใช้ภาษาสื่อความหมายอย่างแท้จริงวิธีนี้เป็นการเรียนภาษาเพื่อ การสื่อความหมายเป็นสำคัญ ซึ่งตรงกันข้ามกับการสอนที่เน้น ไวยากรณ์ (Grammatical approach) ที่ยึดหลักการศึกษาศาสตร์และอธิบายของนักภาษาศาสตร์ การสอนเพื่อการสื่อสารจะเน้นหน้าที่ โครงสร้างต่างๆ ของภาษาเพื่อเกิดประโยชน์ในการสื่อความหมายการสอนวิธีการดังกล่าวได้รับการ กล่าวถึงเป็นอันมากและมีการนำมาใช้เป็นแนวทางในการจัดการเรียนการสอน ฟินอคเคียวโร (Finocchiaro, 1983, p.5) ได้แสดงความคิดเห็นว่า การเรียนการสอนภาษาที่สองในปัจจุบันที่เน้น การพัฒนาความสามารถในการสื่อสาร ซึ่งรวมถึงความเหมาะสมและการยอมรับการใช้ภาษาใน สถานการณ์ทางสังคมที่ใช้ภาษาอยู่ ในขณะที่ผู้เชี่ยวชาญทางการสอนภาษากลุ่มหนึ่งกำลังส่งเสริม การสอนแบบผสมผสาน (Eclectic approach) ซึ่งมีการนำเสนอกฎเกณฑ์ทางไวยากรณ์สถานการณ์ และเนื้อหาแบบเดิมแต่เพิ่มกิจกรรมให้นักเรียนมีโอกาสใช้ภาษาเพื่อการสื่อสารมากขึ้นผู้เชี่ยวชาญ อีกกลุ่มหนึ่งพยายามนำเอาหลักการของแนวการสอนภาษาเพื่อใช้ตามความมุ่งหมาย ซึ่งเป็นแนว ทางการจัดการสอนที่เน้นความสามารถในการใช้ภาษาเพื่อการสื่อสารนี้เป็นวิธีสอนที่รวมทั้งทฤษฎี การสื่อสาร ไวยากรณ์ความหมายสถานการณ์และจิตวิทยาทางการสอนไว้ด้วยกัน วิลกินส์ (Wilkins, 1955, p. 42) ได้กล่าวว่าการสอนเพื่อการสื่อสารมีพื้นฐานมาจากบรรดาผู้เชี่ยวชาญด้านการสอน ภาษาเริ่มตระหนักว่าการใช้ภาษาที่แท้จริงของคนเรานั้น ไม่ใช่แต่การสร้างประโยคขึ้นมาเท่านั้นแต่ จะรวมถึงการแสดงความคิดเห็นและการใช้ภาษาติดต่อกันด้วยดังนั้นการเรียนการสอนยังไม่ควร หยุดอยู่แค่การรู้ศัพท์และความสัมพันธ์ของประโยคเท่านั้น แต่ควรคำนึงถึงการนำภาษาไปใช้ตาม หน้าที่ด้วย จึงได้จัดหมวดหมู่ของความคิดรวบยอดและหน้าที่ของภาษาขึ้น และการนำเสนอรูปแบบ การสอนภาษาเพื่อใช้ตามความมุ่งหมาย ข้อดีของการสอนภาษาเพื่อการสื่อสาร คือ เป็นการให้ ความสำคัญแก่นำภาษาไปใช้ในการสื่อสารตั้งแต่เริ่มเรียนและในขณะที่เดียวกันก็ไม่ได้ละเลย ความสำคัญ ทางด้านไวยากรณ์และสถานการณ์ที่สำคัญ คือช่วยให้ผู้เรียนมีความสามารถในการสื่อสาร จึงทำให้เกิดแรงจูงใจแก่ผู้เรียน สุไร พงษ์ทองเจริญ (2525, หน้า 29) ได้ให้แนวคิดเกี่ยวกับการสอน

ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร คือ ได้มีการนำมาใช้ในหลักสูตรภาษาอังกฤษระดับประถมศึกษา พ.ศ. 2521 เพื่อให้เป็นแนวทางที่จะเพิ่มผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน ทั้งนี้ได้เปลี่ยนทิศทางในการเลือกเนื้อหาและวิธีสอนใหม่โดยเปลี่ยนจากยึดครูเป็นศูนย์กลางมาเป็นยึดนักเรียนเป็นศูนย์กลาง เนื้อหาทุกตอนจะกำหนดด้วยกิจกรรมกลุ่ม ซึ่งจะเห็นได้จากหนังสือ English is fun ของกระทรวงศึกษาธิการ ที่มีจุดมุ่งหมายเพื่อให้นักเรียนสามารถใช้ภาษาที่สองเพื่อสื่อความหมายได้ ถูกต้องเหมาะสมกับสถานการณ์และกาลเทศะในแต่ละสังคมตลอดจนสร้างเจตคติที่ดีต่อภาษาอังกฤษให้แก่นักเรียนการจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษในปัจจุบัน ได้รับการพัฒนาเพื่อให้สอดคล้องกับความเปลี่ยนแปลงทางสังคมและสภาพการณ์ต่างๆ เพื่อให้ครูสามารถปฏิบัติการสอนหรือดำเนินกิจกรรมให้บรรลุวัตถุประสงค์ของหลักสูตรครูควรยึดหลักดังต่อไปนี้

(1) มุ่งให้นักเรียนใช้ภาษาอย่างแท้จริงตั้งแต่เริ่มแรก ทั้งในสถานการณ์จริงและสถานการณ์จำลอง

(2) ทำให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ ซึ่งนักเรียนแสดงออกโดยการแสดงพฤติกรรม การเรียนการสอนต้องสอดคล้องกับวัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรม

(3) การเรียนการสอนยึดหลักนักเรียนเป็นศูนย์กลาง ใช้กิจกรรมเป็นเครื่องมือในการฝึกแลให้นักเรียนได้ฝึกภาษาอย่างทั่วถึง

(4) ส่งเสริมความสามารถในการแสดงออกและความคิดสร้างสรรค์ของนักเรียนแต่ละคนเน้นการพัฒนาทักษะทางภาษาหลักการสอนภาษาอังกฤษ วิโรจน์ พรหมนิเทศ (2526) กล่าวว่า ควรมุ่งให้นักเรียนใช้ภาษาได้อย่างแท้จริงการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนจึงควรจัดให้สอดคล้องกับบุคลิกภาพของนักเรียนด้วย สิ่งที่ครูต้องสนใจเป็นพิเศษในขณะที่ทำการสอนคือ บรรยากาศของการเรียนการสอนถ้าหากครูสังเกตว่านักเรียนเกิดอาการเบื่อหน่ายก็ควรเปลี่ยนบรรยากาศการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้เร้าความสนใจและสอดคล้องกับบุคลิกภาพของนักเรียนในระดับ ประถมศึกษาคือใช้เกมประกอบการสอนเนื่องจากเด็กในวัยนี้ชอบทำงานเป็นกลุ่ม และชอบการแข่งขัน การใช้เกมประกอบกิจกรรมจะสามารถเร้าความสนใจของนักเรียนได้ดี

สุไร พงษ์ทองเจริญ (2526, หน้า 27) ได้เสนอแนะสิ่งที่ครูควรตระหนักมีดังต่อไปนี้

(1) ปริมาณของเนื้อหาที่นักเรียนจะต้องเรียนไม่สำคัญเท่ากับความสามารถในการใช้ภาษาอย่างแท้จริงและเจตคติที่ดีต่อภาษาอังกฤษ

(2) สร้างสถานการณ์ให้นักเรียนได้ใช้เวลาในลักษณะที่สมจริงให้นักเรียนเกิดความมั่นใจว่าตัวเองมีความสามารถใช้ภาษาอังกฤษเป็นเครื่องมือในการสื่อความหมายได้

(3) ทำให้นักเรียนเกิดความรู้สึกว่าในแต่ละชั่วโมงพวกเขาได้มีประสบการณ์เพิ่มพูนขึ้นครูควรสร้างบรรยากาศในห้องเรียนให้นักเรียนมีแรงจูงใจที่จะเรียน

(4) ครูควรตระเตรียมกิจกรรมหลายๆ แบบ และเปลี่ยนแปลงกิจกรรมบ่อยๆ เพื่อไม่ให้นักเรียนเกิดความเบื่อหน่าย

(5) ไม่ควรรีบเร่งสอนให้จบบทเรียน โดยที่นักเรียนไม่มีความแม่นยำ

(6) ครูต้องเข้าใจนักเรียนและปัญหาของเขา เพื่อจะได้ช่วยเขาแก้ปัญหาต่างๆ ได้

(7) ครูจะต้องนุ่มนวล เปี่ยมด้วยเมตตา ให้ความอบอุ่นและความเป็นกันเองกับนักเรียน แต่ในขณะเดียวกันจะต้องมีความเข้มแข็งและมั่นคง

Morrow (1981, pp.59-66 อ้างถึงใน เสาวนีย์ เวโรจนนันท์, 2547, หน้า 11) กล่าวว่า การเรียนการสอนเพื่อการสื่อสารนั้นควรยึดหลักการสอนว่ารู้ที่เรากำลังทำอะไรกล่าวคือผู้เรียนรู้ว่ตนกำลังทำอะไรทำไมดังนั้นการจัดการเรียนการสอนควรให้นักเรียนได้ฝึกปฏิบัติเกี่ยวกับการใช้ภาษาเพื่อที่จะสามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้จริงเช่นการฟังการพยากรณ์อากาศจากวิทยุโทรทัศน์ การถามทิศทางต่างๆ การอ่านเรื่องราวต่างๆ ที่กำหนดให้เขียนจองห้องพักในโรงแรม เป็นต้น ส่วนรวมของภาษาทั้งหมดสำคัญกว่าส่วนย่อยหลายๆ ส่วนร่วมกันการใช้ภาษาเพื่อการสื่อสารในสถานการณ์จริงนั้นผู้เรียนไม่สามารถที่จะรู้ว่ในการสื่อสารนั้นจะเป็นอย่างไรและต้องใช้ภาษาอย่างไรจึงจะเหมาะสม

ดังนั้นผู้เรียนจึงต้องมีความเข้าใจในการใช้ภาษาโดยรวมทั้งหมดไม่ใช่เข้าใจในแต่ละส่วนเพื่อที่จะนำมาใช้ในการสื่อสารเท่านั้นกระบวนการสำคัญเท่ากับรูปแบบของภาษาในการพัฒนาความสามารถของผู้เรียนกระบวนการที่ใช้มีความสำคัญเท่ากับรูปแบบของภาษาที่ฝึก Morrow (1981, pp.59-66) ได้เสนอรูปแบบในการฝึกไว้ดังนี้

(1) การทำให้เกิดช่องว่างของข้อมูลในชีวิตจริงการสื่อสารเกิดขึ้นระหว่างคนสองคนหรือมากกว่านี้คนหนึ่งรู้ในบางสิ่งอีกคนไม่รู้ในสิ่งที่คนนั้นรู้ดังนั้นจุดมุ่งหมายในการสื่อสารก็เพื่อเติมช่องว่างนั้นให้เต็มกล่าวอีกอย่างก็คือเป็นการแลกเปลี่ยนข้อมูลซึ่งกันและกันของคนที่มีข้อมูลและคนที่ไม่รู้ข้อมูลการจัดการเรียนการสอนในห้องเรียนครูจึงควรจัดให้มีสถานการณ์ในลักษณะนี้เพื่อที่จะให้เด็กได้ใช้ภาษาในการสื่อสารเพื่อแลกเปลี่ยนข้อมูลซึ่งกันและกัน

(2) การให้ทางเลือกในการสื่อสารผู้สื่อสารมีสิทธิที่จะเลือกถ้อยคำที่จะพูดอะไรก็ตามที่เขาคิดและเลือกรูปแบบภาษาที่เหมาะสมกับสิ่งที่จะพูดได้กิจกรรมในห้องเรียนครูจึงควรจัดในลักษณะที่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้เลือกที่จะพูดหรือทำอะไรก็ตามที่เขาคิด

(3) การให้ข้อมูลย้อนกลับในการสื่อสารกันนั้นผู้พูดมีจุดมุ่งหมายอยู่ในใจแล้วว่าต้องการจะพูดอะไรให้เกิดผลอย่างไรและถ้าได้รับการโต้ตอบจากคู่สนทนาตรงกับสิ่งที่ต้องการแสดงว่าการสื่อสารของเขาเหล่านั้นประสบความสำเร็จนั่นคือข้อมูลย้อนกลับจากคู่สนทนาที่ทำให้เขาทราบถึงความสำเร็จและความล้มเหลวของการสื่อสารในครั้งนั้น

(4) การเรียนรู้เกิดจากการปฏิบัติเป็นที่ยอมรับแล้วว่าผลสุดท้ายของการเรียนก็คือผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ซึ่งผู้เรียนจะเกิดการเรียนรู้ได้นั้นก็โดยการฝึกปฏิบัติครูสามารถที่จะช่วยให้คำแนะนำสอนและจัดสถานการณ์ต่างๆ ให้เด็กได้ฝึกปฏิบัติในการใช้ภาษาเพื่อการสื่อสาร

(5) ความผิดพลาดทั้งหลายไม่ใช่สิ่งผิดพลาดทั้งหมดเสมอไปในการเรียนการสอนภาษาเพื่อการสื่อสารครูจะต้องให้กำลังใจแก่ผู้เรียนที่ทำผิดพลาดทางด้านไวยากรณ์โดยครูจะต้องตระหนักอยู่เสมอว่าความผิดพลาดเล็กๆ น้อยๆ ทางไวยากรณ์และการออกเสียงไม่ใช่สิ่งผิดพลาดที่เกิดขึ้นบ่อยๆ ทั้งหมดและการที่ผู้เรียนผิดพลาดในสิ่งนั้นเพราะเขาพยายามทำในสิ่งผิดพลาดที่เกิดขึ้นบ่อยๆ ทั้งหมดและการที่ผู้เรียนผิดพลาดในสิ่งนั้นเพราะเขาพยายามทำในสิ่งที่เขาไม่ได้รับการบอกหรือแสดงให้ดูว่าทำอย่างไรหรือเขายังไม่มีความรู้เพียงพอ ดังนั้นเพื่อป้องกันความผิดพลาดที่จะเกิดขึ้นในการใช้ภาษาผู้สอนจึงควรเตรียมผู้เรียนให้พร้อมตลอดเวลา

4. การจัดการเรียนการสอนตามแนวการสอนเพื่อการสื่อสาร

ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนมีขั้นตอน ดังนี้

4.1 ขั้นเตรียมความพร้อมหรืออุ่นนำเข้าสู่บทเรียน (Warm up) เป็นกิจกรรมที่จัดขึ้นเพื่อให้ผู้เรียนมีความพร้อมที่จะเรียนเนื้อหาใหม่ที่กำลังจะเรียนต่อไปกิจกรรมที่ใช้ในขั้นตอนนี้ อาจจะเป็นเพลงเกมนิทานการสนทนาหรือการแสดงต่างๆ

4.2 ขั้นการนำเสนอ (Presentation) เป็นการให้ตัวป้อนทางภาษา (Language Input) แก่ผู้เรียนทั้งนี้เป็นตัวอย่างภาษาที่ใช้ในชีวิตจริงและตัวภาษาที่ครูผู้สอนเลือกใช้ในห้องเรียน ครูผู้สอนแสดงบทบาทเป็นผู้ให้ข้อมูล (Informant) และผู้เรียนมีหน้าที่ในการฟังสังเกตและเลียนแบบ

4.3 ขั้นฝึก (Practice) เป็นการฝึกตัวภาษาในสถานการณ์เดียวกันกับที่ครูผู้สอนนำเสนอในขั้นที่เสนอ (Presentation) ทั้งนี้เพื่อเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ฝึกการใช้ภาษาในสถานการณ์ที่เหมือนชีวิตจริงครูผู้สอนแสดงบทบาทเป็นผู้ควบคุม (Conductor) ในการฝึกภาษาของผู้เรียนและผู้เรียนมีหน้าที่ในการฝึกในการฝึกและมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนการสอน

4.4 ขั้นนำไปใช้ (Production) ต้องออกแบบกิจกรรมเพื่อให้ผู้เรียนได้ใช้ภาษาในการสื่อสารในสถานการณ์เหมือนจริงเป็นสถานการณ์ใหม่ (New Situation) อาจจะคล้ายคลึงกับสถานการณ์ที่ครูผู้สอนได้นำเสนอไปแล้วทั้งนี้เพื่อส่งเสริมให้ผู้เรียนได้ใช้ภาษาที่ได้เรียนรู้มาแล้วทั้งในส่วนที่ได้เรียนรู้ในชั่วโมงก่อนๆ และในชั่วโมงที่กำลังเรียนอยู่ครูผู้สอนจะแสดงบทบาทเป็นผู้ให้คำแนะนำ (Advisor) คอยแนะนำและช่วยเหลือผู้เรียนในการนำภาษาไปใช้ผู้เรียนมีหน้าที่ในการผลิตภาษา

4.5 ขั้นสรุป (Wrap up) เป็นกิจกรรมที่จัดขึ้นเพื่อให้ผู้เรียนได้สรุปสาระสำคัญของบทเรียนกิจกรรมที่จัดขึ้นในขั้นตอนนี้ อาจจะเป็นเพลงเกมการทำแบบฝึกหัดต่างๆ หรือการมอบหมายงานเป็นต้นเพื่อให้ประสบความสำเร็จในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนตามกระบวนการดังกล่าวครูผู้สอนควรจะต้องเข้าใจและตระหนักในบทบาทของผู้เรียนในแต่ละขั้นตอนนี้ซึ่งจะช่วยให้สามารถออกแบบและสร้างสรรค์กิจกรรมการเรียนการสอนได้ดียิ่งขึ้น

5. การวัดและการประเมินผลการใช้ภาษาเพื่อการสื่อสาร

การวัดและการประเมินผลวัดได้จากการที่นักเรียนมีความสามารถในการสื่อสารคือการใช้ทักษะ 4 ด้านได้แก่ การฟังพูดอ่านและเขียนได้สามารถเข้าใจในสิ่งที่ตนได้อ่านหรือฟังตลอดจนสามารถพูดหรือเขียนให้ผู้อื่นเข้าใจในสถานการณ์ต่างๆ ได้การประเมินผลตามวิธีสอนภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารจะเน้นการประเมินผลเพื่อปรับปรุงการเรียนการสอนมากกว่าการตัดสินใจผลการเรียนของนักเรียนเพราะว่าการวัดผลประเมินผลถือว่าเป็นส่วนหนึ่งของการเรียนการสอนวเลท (กรมวิชาการ, 2542, หน้า 35) ได้กล่าวถึงแนวโน้มการทดสอบความสามารถในการสื่อสารในปัจจุบันแบ่งเป็น 2 ลักษณะ ดังนี้

(1) การทดสอบความสามารถทางด้านภาษาแบบรวม (Integrative or Global tests) การทดสอบแบบนี้มักจะมีการทดสอบมากกว่าหนึ่งทักษะและผู้เรียนต้องใช้ความสามารถทางภาษาภายในเวลาจำกัดแบบทดสอบชนิดนี้ที่ใช้กันแพร่หลายคือการเขียนตามคำบอกการทดสอบแบบโคลซและการสอบสัมภาษณ์

(2) การทดสอบความสามารถทางภาษาจุดย่อย (Discrete point tests) การทดสอบชนิดนี้จะวัดองค์ประกอบย่อยของภาษาเช่นเสียงศัพท์โครงสร้างหรือทักษะต่างๆซึ่งแยกออกเป็นทักษะการฟังการพูดการอ่านและการเขียนโดยแยกทดสอบเป็นส่วนๆ ตามองค์ประกอบของภาษาหรือตามทักษะที่ต้องการวัด

สรุปได้ว่าการวัดและการประเมินผลการใช้ภาษามีแบบทดสอบเพื่อวัดผลและประเมินผลทักษะการฟังการพูดเพื่อการสื่อสารมีหลายวิธีด้วยกันได้แก่ให้ตอบคำถามที่ผู้สอนถามหรือจากจากเทปตอบคำถามแบบถูกผิดหรือมีตัวเลือกให้ตอบให้ฟังแล้วลำดับเหตุการณ์ลำดับการสนทนาที่เกิดขึ้นให้ฟังบทสนทนาแล้วตอบคำถามใช้แบบทดสอบโคลซแบบเขียนหรือแบบปากเปล่าโดยให้ผู้เรียนฟังเรื่องจากผู้สอนหรือเทปแล้วเติมคำที่หายไปจากบทสนทนาข้อความหรือเรื่องเล่าให้อธิบายรูปภาพหรือฟังเทปโดยใช้ศัพท์และโครงสร้างที่เรียนมาแล้วตลอดจนสังเกตผู้ที่เกี่ยวข้องในภาพเรื่องเพศวัยวุฒิสถานภาพทางสังคมอาชีพสภาพแวดล้อมสีหน้าท่าทางอากัปกริยาและความรู้สึกตลอดจนความสัมพันธ์ของผู้เกี่ยวข้องหรือคู่สนทนาในภาพที่สามารถจะเดาได้จากภาพหรือการฟังเทปให้สนทนาเป็นคู่ๆ โดยสร้างสถานการณ์ให้ให้บันทึกข้อมูลตารางเวลาทำงาน

แล้วนัดการประชุมสำหรับครั้งต่อไปให้รายงานเพื่อนๆ หลังจากสำรวจกิจกรรมที่เพื่อนๆ ทำมากที่สุดในแต่ละวันหรือเวลาที่กำหนดให้การสัมภาษณ์ปากเปล่าการให้บรรยายโดยเล่าเรื่องราวจากจินตนาการของตนเองหรือจากประสบการณ์จริงแบบทดสอบชนิดเขียนตามคำบอกโดยต้องมีการวางแผนเตรียมการคัดเลือกชนิดของแบบทดสอบให้เหมาะสมกับจุดมุ่งหมายของการทดสอบ กำหนดเนื้อหาต่างๆ ที่จะออกข้อสอบกำหนดเวลาที่ใช้ในการทดสอบการตรวจให้คะแนนและการกำหนดวิธีแปลความหมายของคะแนนที่ได้จากการทดสอบแบบทดสอบที่ใช้ภาพแบบทดสอบแบบสัมภาษณ์แบบทดสอบแบบอ่านออกเสียงแบบทดสอบแบบให้เล่าเรื่องและแบบทดสอบด้วยวิธีการโคลงแบบปากเปล่า

ทักษะการฟัง

1. ความหมายของการฟัง

นักการศึกษาได้ให้ความหมายและประสิทธิภาพของการฟัง ดังต่อไปนี้

Krashen (1983, pp.79-89) ได้ให้ความหมายของการฟังไว้ว่าการฟังหมายถึงการให้ปัจจัยป้อนเข้าที่มีความหมายแก่ผู้ฟัง ซึ่งมีวิธีการหลายอย่างที่จะช่วยให้นักเรียนได้รับปัจจัยป้อนเข้าที่มีความหมาย ตัวอย่างเช่น วิธีการของอัทเซอร์ที่เรียกว่า การตอบสนองด้วยท่าทาง (Total physical response) วิธีการนี้คือการใช้คำสั่งให้นักเรียนแสดงหรือปฏิบัติตาม นักเรียนจะไม่ถูกบังคับให้พูดภาษาที่สอง หรือภาษาเป้าหมายจนกว่าพวกเขาจะเข้าใจในสิ่งที่พูดออกมา

Widdowson (1983, pp.59-60) กล่าวว่า การฟัง (Listening) หมายถึงความสามารถที่จะเข้าใจว่าประโยคใดประโยคหนึ่ง มีความสัมพันธ์กับประโยคอื่นๆ อย่างไร และเข้าใจว่าประโยคดังกล่าวมีหน้าที่อย่างไรในการสื่อสารและไม่สนใจต่อสิ่งที่ไม่ต้องการ

Underwood (1989, p.1) ได้ให้ความหมายของการฟังไว้ว่าหมายถึงการที่ผู้ฟังให้ความสนใจและความพยายามเพื่อการเข้าใจความหมายของสิ่งที่ได้ฟัง รวมทั้งความพยายามที่จะเข้าใจความหมายตามวัตถุประสงค์ของผู้ส่งสารด้วยเข้าใจประโยคที่พูดว่าสัมพันธ์กับประโยคอื่นๆ มีหน้าที่อย่างไรในการสื่อสารผู้ฟังจะเลือกจำเฉพาะสิ่งที่สัมพันธ์หรือตรงกับจุดประสงค์ในการฟัง โดยตัดส่วนที่ไม่เกี่ยวข้องออกไป

Riverse (1980, p.16) ได้ให้ความหมายว่าการฟังคือการทำความเข้าใจคำพูดต้องมีการตีความหมายหรือวิเคราะห์ในสิ่งที่ได้ฟัง ผู้ฟังจะรับคำพูดของผู้พูดแล้วนำมาสร้างความหมายขึ้นคือกระบวนการเปลี่ยนแปลงภาษาพูดให้เกิดความหมายขึ้นภายในใจ (Block, 1993, p.108) ซึ่ง

ต้องใช้ความสนใจและพยายามให้ทราบความหมายของสิ่งที่ได้ยินจึงจะเข้าใจความหมายที่ผู้พูดต้องการจะสื่อ

Widdowson (1983, pp.59-60) คนที่มีความสามารถในการฟังคือคนที่สามารถทำนายได้ว่าผู้พูดกำลังจะพูดอะไรต่อไป กล่าวที่จะเดาความหมายของศัพท์ที่ไม่รู้สามารถนำความรู้ที่มีอยู่เดิมไปต่อความรู้ในเนื้อหาที่รับฟังใหม่ได้จับประเด็นสำคัญแล้วมองข้ามสิ่งเล็กๆ น้อยๆ เก็บใจความสำคัญไว้ในความทรงจำซึ่งอาจจดบันทึกเพื่อช่วยจำนอกจากนี้ยังต้องรู้ซึ่งถึงการใช้คำเชื่อมต่างๆ เพื่อสามารถจะปะติดปะต่อเรื่องราวได้ทราบลักษณะการเน้นเสียงตามความนิยมของภาษา และตั้งคัมภีร์กฎวินิจฉัยข้อมูลในขณะเดียวกันก็ต้องพิจารณาเจตคติและความสนใจของผู้พูดด้วย

Yagang (1993, p.16) อธิบายว่าการฟังหมายถึงความสามารถที่จะบอกและเข้าใจได้ว่าผู้พูดพูดอะไรออกมา คนที่มีความสามารถในการฟังคือคนที่สามารถอธิบายได้ว่า ผู้พูดกำลังจะพูดอะไรต่อไป กล่าวที่จะเดาความหมายของศัพท์ที่ไม่รู้สามารถนำความรู้ที่มีอยู่เดิมไปต่อความรู้ในเนื้อหาที่รับฟังใหม่ได้ จับประเด็นหรือใจความสำคัญ

Yagang (1993, p.16) สำหรับการเรียนการสอนภาษานั้นการฟังคือการให้ปัจเจกซ้อนเข้าที่มีความหมายแก่ผู้ฟังอย่าพยายามบังคับให้นักเรียนพูดภาษาที่สองหรือภาษาเป้าหมายจนกว่านักเรียนหรือผู้ฟังได้รับปัจเจกซ้อนเข้าที่มีความหมายเช่นวิธีการของอชเชอร์ (Asher) ที่เรียกว่า Total Physical Response (T.P.R.) คือครูใช้คำสั่งกับนักเรียนให้นักเรียนแสดงหรือปฏิบัติตามในสิ่งที่ครูพูดนักเรียนจะไม่ถูกบังคับให้พูดภาษาที่สองหรือภาษาเป้าหมายจนกว่านักเรียนจะเข้าใจในสิ่งที่ครูพูดออกมามากจากการใช้คำสั่งแล้วครูอาจจะใช้ท่าทางหรืออุปกรณ์ต่างๆ โดยเฉพาะรูปภาพซึ่งสามารถหาได้จากนิตยสารต่างๆ เมื่อมีวิธีการหลายๆ อย่างช่วยในการให้ปัจเจกซ้อนเข้าที่มีความหมายแก่นักเรียนหรือผู้ฟังก็จะสามารถพูดได้ในที่สุด (Terrell, 1982, pp.121-129)

Shafiro (2003, p. 16) กล่าวไว้ว่าการฟังคือการแสดงความเอาใจใส่เป็นหนทางสู่ความรอบรู้ในขณะที่เราฟัง เราจะหยุดใช้กระบวนการในการตัดสินใจจากพื้นฐานของตัวเองชั่วคราวแล้วปล่อยให้ตัวเองนั้นนิ่งเพื่อรับข้อมูลจากผู้อื่น

บารุง โตรัตน์ (2534, หน้า 53) สรุปได้ว่าการฟังคือการรับข่าวสารข้อความหรือสิ่งที่ได้ยินจากผู้ส่งสารแล้วสามารถเข้าใจในที่ผู้ส่งสารต้องการสื่อความหมายตีความหมายของผู้ส่งสารได้ถูกต้องในการเรียนภาษาต่างประเทศนั้นการรู้เฉพาะคำศัพท์และโครงสร้างประโยคเพียงอย่างเดียวยังไม่เพียงพอถ้าผู้เรียนไม่สามารถนำคำเหล่านั้นมาผูกเป็นประโยคแล้วเปล่งออกมาเป็นเสียงที่เจ้าของภาษาฟังแล้วสามารถเข้าใจได้ก็ยังไม่ถือว่าสื่อสารได้หากไม่สามารถออกสำเนียงคำหรือประโยคได้ถูกต้องหรือขึ้นลงเสียงไม่ถูกที่เจ้าของภาษาจะไม่สามารถฟังเข้าใจ

ฉะนั้นสรุปได้ว่าการฟังคือปัจจัยป้อนเข้าหรือความสามารถในการรับรู้สิ่งที่ได้ฟัง มีความเข้าใจในสิ่งนั้นๆ เมื่อผู้ฟังเข้าใจก็สามารถแสดงออกทางคำพูดได้ เพื่อให้การฟังมีประสิทธิภาพและเข้าใจความหมายของผู้พูดอย่างชัดเจน ขึ้นอยู่กับผู้ฟังมีความสนใจ ความตั้งใจ มีความรู้ทางภาษา สามารถในการเรียบเรียง ตีความ เพื่อที่จะได้เข้าใจสิ่งที่ผู้พูดพูดออกมาว่า มีความหมายอย่างไร และมีประสบการณ์เดิมของผู้ฟังผสมผสาน จึงจะเป็นการฟังที่สมบูรณ์

2. ความสำคัญของทักษะการฟัง

การสื่อสารของมนุษย์ในปัจจุบันนี้ เราใช้ทักษะการฟังมากกว่าทักษะอื่นๆ ทักษะการฟังเป็นทักษะที่สำคัญ อาจพัฒนาขึ้นมาได้ ถ้าได้รับการฝึกฝนที่ดี ผู้ที่ได้รับการฝึกจะมีทักษะสูงกว่าผู้ที่ไม่ได้รับการฝึกเป็นอันมาก บุคคลแต่ละคนจะมีสมรรถภาพในการฟังแตกต่างกัน ทักษะการฟังจึงเป็นทักษะพื้นฐานที่สำคัญในการเรียนรู้ทักษะการอ่าน ดังนั้นในการเรียนการสอนของนักเรียน จึงควรได้รับการฝึกฝนทักษะการฟังอย่างเพียงพอเพราะเป็นฐานสำหรับการเรียนรู้ของทักษะด้านอื่นๆ ดังที่ผู้เชี่ยวชาญได้กล่าวถึงความสำคัญของการฟัง ดังต่อไปนี้

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2541, หน้า 100) อธิบายว่าการฟังเป็นทักษะที่สำคัญที่สุดที่จะนำไปสู่ทักษะอื่นๆ ต่อไป เช่น การพูด การอ่านและการเขียน ดังนั้น ครูจะต้องให้ความสำคัญและฝึกฝนอย่างต่อเนื่องและสม่ำเสมอ เพื่อให้นักเรียนเกิดทักษะในการฟัง ทั้งในการฟังโดยทั่วไป (Casual listening) และการฟังอย่างมีจุดหมาย (Focused listening)

สมโภชน์ พนาเวส (2542, หน้า 53-54) กล่าวถึงการฟังเป็นองค์ประกอบที่สำคัญสำหรับการสนทนา ไม่ว่าจะสนทนาด้วยภาคีก็ตามเพราะการสนทนาโดยทั่วไปต้องประกอบด้วยผู้พูดและผู้ฟัง และประกอบด้วยกิจกรรม 2 ลักษณะคือการพูดและการฟัง ถ้าคนตั้งใจฟังคนพูดตอบก็สามารถเชื่อมโยงคำตอบนั้นได้อย่างดี และสามารถจดจำข้อมูลต่างๆ ที่สำคัญได้อย่างดีอีกด้วย ผู้พูดสามารถแสดงให้เห็นว่า การพูดนั้นสามารถสื่อสารไปยังผู้ฟังอย่างแท้จริงโดยการใช้สายตา ใช้สีหน้าท่าทางประกอบการพูด และให้โอกาสผู้ฟังได้พูดโต้ตอบ เกี่ยวกับสิ่งที่ฟังได้บ้างในบางครั้ง การฟังไม่ใช่เรื่องง่าย โดยเฉพาะอย่างยิ่งภาษาต่างประเทศให้เข้าใจ ในการฝึกสนทนา ครูต้องเน้นความสำคัญของการฟัง ไม่ว่าจะเป็นการฟังภาษาของนักเรียนเอง หรือฟังภาษาอังกฤษการเป็นผู้ฟังที่ดีนั้น ผู้ฟังต้องสนใจด้วยว่าใครเป็นคนพูดและพูดเรื่องอะไร เพื่อเป็นการพัฒนาทักษะการฟังเพื่อความเข้าใจและเพื่อแสดงบทบาทของผู้ฟังที่ดี

อารีย์ สุวรรณทัศน์ (2540, หน้า 9) กล่าวว่า การฟังเป็นทักษะที่สำคัญอย่างยิ่งในการสื่อสารเพราะการฟังมีส่วนเกี่ยวข้องกับชีวิตประจำวันมากที่สุด จะเห็นได้ว่าการสนทนาแต่ละครั้ง ผู้ฟังจะต้องฟังข่าวสารให้เข้าใจ ไม่เช่นนั้นจะก่อให้เกิดผลเสียมากกว่า

Doff (1991, p.198) กล่าวถึงความสำคัญในการฟังที่มีผลต่อความสำเร็จในการสนทนาว่าในเรื่องการสื่อสารนั้น ผู้ฟังจะต้องเข้าใจก่อนว่า สิ่งที่คุณนั้นหมายความว่าอย่างไร ทำให้เป็นการพัฒนาการพูดของตนเองด้วย ดังนั้นนักเรียนจึงต้องฝึกทักษะการฟังให้มากๆ โดยเฉพาะในการสื่อสารด้วยภาษาต่างประเทศ จะต้องฟังจนสามารถเข้าใจได้ดีและสามารถพูดได้

Rubin (1987, p.51) อธิบายว่าทักษะการฟังเป็นพื้นฐานของนักเรียน เพราะการเรียนรู้ภาษาของนักเรียนนั้นเริ่มต้นจากการฟังก่อนแล้วจึงพัฒนาไปสู่การเรียนรู้ภาษาในทักษะอื่นๆ หากนักเรียนมีปัญหาในการฟังแล้วอาจทำให้การเรียนรู้ล้มเหลว

สรุปได้ว่าในการสื่อสารในชีวิตประจำวันการฟังนับว่ามีความสำคัญมากเพราะว่าการที่จะพูดได้ตอบหรือแสดงความคิดเห็น ต้องฟังให้เข้าใจก่อน การฟังจึงเป็นพื้นฐานที่สำคัญในการเรียนรู้ทักษะอื่นๆ อีกทั้งช่วยให้ผู้ฟังเกิดประสบการณ์ต่างๆ เพื่อนำไปใช้ประโยชน์ได้ในชีวิตประจำวัน

3. ระดับทักษะการฟัง

Lemlech (1999, p.60) อธิบายว่าการฟังมีองค์ประกอบด้วย 3 ระดับ ดังนี้

(1) การตีความ (Auding) เป็นการฟังระดับสูง ผู้ฟังสามารถรับรู้สิ่งที่พูดและสามารถคิดวิเคราะห์วิจารณ์สิ่งที่ฟังได้

(2) การฟัง (Listening) เป็นการฟังระดับรองลงมาผู้ฟังสามารถบอกและจำแนกเสียงที่ได้ยิน

(3) การได้ยิน (Hearing) เป็นการฟังระดับต่ำที่สุด ผู้ฟังสามารถรับเสียงต่างๆ ได้

Rost (1991, pp.3-8) ได้กล่าวว่าการฟังต้องประกอบด้วย 3 ทักษะ ซึ่งต้องมีความสัมพันธ์กัน โดยแต่ละทักษะมีผลต่อความสามารถในการฟังและเข้าใจภาษาอังกฤษ ดังนี้

ทักษะการรับรู้ (Perception skills) คือความสามารถในการจำแนกเสียงต่างๆ ได้ และความสามารถจดจำคำที่ฟังได้

(1) ทักษะการวิเคราะห์ (Analysis skills) คือความสามารถในการจำแนกหน่วยไวยากรณ์ และความสามารถในการจำแนกหน่วยทางภาษาจากสิ่งที่ฟังได้

(2) ทักษะการสังเคราะห์ (Synthesis skills) คือความสามารถในการเชื่อมโยงสิ่งต่างๆ ในตัวภาษาที่ได้ยินและความรู้เดิมมาใช้ประกอบ เพื่อให้เกิดความเข้าใจในสิ่งที่ฟังอย่างถูกต้อง

สรุปได้ว่าระดับทักษะการฟังซึ่งประกอบด้วย การได้ยิน การฟัง การแปล หรือตีความและการตอบ มีความสำคัญและเกี่ยวเนื่องกัน เพราะต้องผสมผสานกันไปทุกกระบวนการ

4. การจัดการเรียนการสอนทักษะการฟัง

Davies and Pearse (2000, pp.77-78) กล่าวว่าจัดการเรียนการสอนทักษะการฟังในห้องเรียน ผู้สอนควรเน้นในเรื่องการทักทาย การตั้งคำถาม การให้คำแนะนำ การอธิบายและการเล่าเรื่องราวต่างๆ เป็นต้น เพราะเรื่องเหล่านี้เกี่ยวข้องกับชีวิตประจำวัน และเป็นการฝึกฝนความเข้าใจในการฟังได้อย่างมีประสิทธิภาพ ถ้าเราฝึกใช้ภาษาอังกฤษในแวนนี้ จะทำให้การเรียนรู้ภาษาอังกฤษของนักเรียนมีความหมาย เพราะมีการปฏิบัติจริง โดยแบ่งเป็นขั้นตอน ดังนี้

(1) ขั้นก่อนฟังขั้นตอนนี้เป็นการเตรียมตัวของนักเรียนโดยผู้สอนอาจจะบอกหรืออธิบายนักเรียนเกี่ยวกับหัวข้อ หรือจุดมุ่งหมายของเรื่องที่ฟังก่อน ไม่ใช่เพียงบอกให้ฟังแล้วเปิดแถบเสียง เช่น อาจจะให้นักเรียนแสดงความคิดเห็น หรือคาดการณ์ล่วงหน้าว่าจะได้รับรู้เรื่องอะไรบ้าง โดยพิจารณาจากหัวข้อเรื่อง หรือจากรูปภาพ นอกจากนี้ผู้สอนต้องให้นักเรียนรู้ความหมายของคำศัพท์สำคัญ ที่จะพบในบทฟัง ตลอดจนโครงสร้างทางภาษาต่างๆ เพื่อให้ นักเรียนได้เข้าใจอย่างถูกต้อง

(2) ขั้นระหว่างการฟัง ในขั้นนี้ผู้สอนจะช่วยให้ นักเรียนได้เกิดความเข้าใจในเนื้อหา และอย่าคาดหวังว่านักเรียนต้องเข้าใจทุกคำพูด ผู้สอนสามารถช่วยนักเรียนได้ โดยการตั้งคำถามเพื่อเพิ่มรายละเอียดและความเข้าใจในเนื้อหาให้นักเรียน นอกจากนี้ผู้สอนอาจใช้กิจกรรมการฟังดังต่อไปนี้ เช่น การเติมคำ หรือประโยค การเรียงรูปภาพตามบทฟัง การตอบคำถาม หรือการปฏิบัติตามคำแนะนำ

(3) ขั้นหลังฟัง ในขั้นนี้ผู้สอนต้องช่วยให้นักเรียนได้เกิดความคิดเป็นของตนเอง และเรียนรู้จากประสบการณ์ในการฟัง โดยผู้สอนจะต้องฝึกฝนนักเรียนจากทักษะการฟัง ไปสู่ทักษะอื่นๆ เช่น การพูดแสดงความคิดเห็น การย่อความ หรือการเขียนรายงานสั้นๆ

Rost (1991, pp.7-8) ยังได้อธิบายการจัดการเรียนการสอนทักษะการฟังเพิ่มเติมอีกว่า ควรให้มีการปฏิสัมพันธ์ เน้นให้ความรู้ความหมายการเรียนรู้เนื้อหาสำคัญและใหม่ๆ ของภาษานั้นๆ ให้ทำกิจกรรมที่เอื้อต่อการสื่อสาร และเน้นความถูกต้อง

Yagang (1993, p.18) ยังได้เสนอกิจกรรมการสอนทักษะการฟังในแต่ละขั้นตอนไว้ ดังนี้

(1) ขั้นก่อนการฟัง หรือขั้นเตรียมการ (Warm up exercises) อธิบายเกี่ยวกับหัวข้อเรื่อง ซึ่งอาจใช้หัวเรื่อง ภาพ เพื่อสิ่งสำคัญที่สัมพันธ์กับชื่อเรื่องออกมา และเพื่อสนับสนุนให้นักเรียนแลกเปลี่ยนความคิดเห็นซึ่งกันและกัน การระดมสมอง โดยให้นักเรียนเดาหรือทำนายว่าจะมีคำศัพท์อะไรบ้างที่ปรากฏในเรื่องที่จะฟัง จากนั้นครูเขียนคำศัพท์ที่นักเรียนเดาบนกระดานคำ บางครั้งผู้สอนอาจให้ผู้เรียนตั้งสมมติฐานเกี่ยวกับเนื้อหาที่จะฟัง โดยใช้ความรู้เดิม การเล่นเกมเพื่อ

เป็นการเตรียมตัวให้นักเรียนฝึกทักษะพื้นฐานให้พร้อมก่อนที่จะฟังเนื้อหา เช่น เกมใบ้คำ หรือ การฝึกออกเสียงคำคู่ที่มีเสียงต่างกันเพียงเสียงเดียว (Minimal pair) การใช้คำถามนำโดยครูผู้สอนถามหรือเขียนคำถามที่จะช่วยให้นักเรียนทราบเหตุการณ์เกี่ยวกับเรื่องที่จะฟัง

(2) ขั้นการฟัง (Listening exercises) รูปแบบของกิจกรรมการฟังที่ทำในขณะกำลังฟัง ข้อมูลเปรียบเทียบเรื่องที่ฟังกับเรื่องที่เคยได้ยินในขั้นตอนก่อนฟัง การปฏิบัติตามคำแนะนำ เพื่อแสดงว่านักเรียนฟังแล้วเข้าใจ โดยให้นักเรียนแสดงท่าทางหรือทำงานที่มอบหมายให้สำเร็จตามวัตถุประสงค์ การเติมคำในช่องว่างหรือเติมส่วนที่หายไปโดยให้นักเรียนฟังเรื่องบางส่วน จากนั้นสร้างหรือเติมส่วนอื่นๆ ขึ้นมาใหม่ การพูดซ้ำๆ เพื่อให้นักเรียนพูดซ้ำหรือวลีสั้นๆ เพื่อให้ได้ข้อความที่ครบถ้วนสมบูรณ์ การตรวจหาข้อแตกต่างหรือข้อผิดพลาด โดยให้นักเรียนฟังเนื้อหาข้อความแล้วให้ได้ตอบหรือบอกเฉพาะส่วนที่แตกต่างออกไป หรือหาข้อผิดพลาดจากเรื่องที่ฟัง การกาเครื่องหมาย เช่นเดียวกับการเล่นเกมบิงโก โดยให้นักเรียนได้ฟังคำศัพท์ จากนั้นให้นักเรียนเรียงลำดับจากเรื่องที่ได้อ่าน การอ่านโอนข้อมูลจากการฟังแล้วสามารถถ่ายโอนข้อมูลเป็นรูปแบบต่างๆ เช่น แผนที่ แผนผัง ตาราง รายการหรือรูปภาพ การถอดความโดยให้นักเรียนฟังประโยคที่กำหนดแล้วถ่ายทอดข้อความที่ได้ฟัง การค้นหาข้อมูล ให้ผู้เรียนฟังข้อความแล้วจดโน้ตอย่างย่อๆ เพื่อให้ตอบคำถามเกี่ยวกับเรื่องที่ฟัง การจับคู่ โดยให้นักเรียนจับคู่ข้อความที่มีความหมายเหมือนหรือตรงกันข้ามกับข้อความที่ได้ฟัง

(3) ขั้นหลังการฟัง (Post listening exercises) เป็นกิจกรรมที่ทำหลังจากได้รับข้อมูลทั้งหมดจากการฟังแล้ว โดยมีรูปแบบของกิจกรรม เช่น การตรวจสอบคำตอบ เพื่อแสดงว่านักเรียนเข้าใจเรื่องที่ฟัง อาจเป็นคำถามที่มีตัวเลือก หรือใช้แบบฝึกที่เป็นตัวเลือกแบบถูกหรือผิด การแก้ปัญหาให้นักเรียนรับฟังข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับปัญหา จากนั้นให้นักเรียนช่วยกันแก้ปัญหา การสรุปย่อ ให้นักเรียนเลือกหาประโยคที่เหมาะสมที่จะเป็นบทสรุปของเรื่องจากข้อมูลที่ครูกำหนดให้ การฟังข้อมูลเป็นส่วนๆ โดยแบ่งกลุ่มนักเรียนแล้วให้ฟังข้อมูลคนละส่วน แต่ข้อมูลเป็นเรื่องเดียวกัน จากนั้นให้นักเรียนรวมกลุ่มเพื่อแลกเปลี่ยนข้อมูล เพื่อจะได้รวบรวมข้อมูลทั้งหมดเป็นเรื่องที่ครบถ้วนสมบูรณ์ และยังมีกิจกรรมการเขียนและกิจกรรมการพูด เช่น การโต้ว่าที่ สัมภาษณ์ อภิปราย บทบาทสมมติ ละครที่สัมพันธ์กับข้อความหรือเรื่องที่ฟัง

จากข้อความที่กล่าวมาจะสรุปให้เห็นว่า การจัดการเรียนการสอนทักษะการฟังนั้น จะขึ้นอยู่กับจุดประสงค์การสอนทักษะการฟังเนื้อหา และกิจกรรมที่ใช้ในการสอนควรเร้าความสนใจและความต้องการของนักเรียน เพื่อให้นักเรียนนำไปใช้ได้จริงทั้งในและนอกห้องเรียน โดยแบ่งการสอนทักษะการฟังภาษาอังกฤษเป็น 3 ขั้นตอนคือ ขั้นตอนก่อนฟัง (Pre-listening stage)

ขั้นการฟัง (While-listening stage) ขั้นหลังการฟัง (Post-listening stage) โดยการใช้กิจกรรมการเรียนรู้ที่หลากหลาย

5. กิจกรรมของการฟังเพื่อความเข้าใจ (Possible activities for four stages of listening comprehension)

ขจรสุข รังสรรค์ (2535, หน้า 160-164) ได้สรุปกิจกรรมของการฟังเพื่อความเข้าใจของขั้นต่างๆ ไว้ดังนี้

(1) ขั้นจำแนก (Identification) ให้นักเรียนจำแนกเสียงและวลีสั้นๆ (Sound and short-phrase discrimination) ฟังบทสนทนาที่ได้เรียนมาแล้ว (Listening to dialogues already learned) จำแนกวลีและข้อความจากเรื่องที่อ่าน โดยใช้เกมเกี่ยวกับการจำแนกคำและวลีที่ได้ยิน กิจกรรมที่ให้ทำความเข้าใจจะอยู่ในระดับกลาง (Intermediate Level)

(2) ขั้นจำแนกและเลือกโดยปราศจากความคงทน (Identification and selection without retention) ให้นักเรียนฟังบทสนทนาที่ได้เรียนมาแล้วทั้งนี้บทสนทนานั้นต้องไม่พูดซ้ำหรือเร็วจนเกินไป ฟังจากเรื่องที่อ่าน (ใช้ความเร็วปกติ) กิจกรรมที่ปฏิบัติจะเพิ่มความยาก ครูให้เรื่องสั้นๆ อาจเป็นเรื่องที่สนุกๆ ซึ่งเกิดขึ้นระหว่างทางมาโรงเรียนหรือเรื่องที่เกิดขึ้นในห้องเรียนครูจะเริ่มบทเรียนด้วยเรื่องจริงที่น่าสนใจหรือข่าวต่างๆ หรือให้นักเรียนเล่าเรื่องจากข่าวที่นักเรียนได้อ่านมาแล้วเรื่องจากการแสดงละครจากบทสนทนาหรือเรื่องที่มีบทสนทนาหลายๆ ให้นักเรียนคนอื่นๆ ฟังแต่ไม่ให้เปิดหนังสือ

(3) ขั้นจำแนกและการเลือกที่ได้ชี้แนะกับความคงทนระยะสั้น (Identification and guided selection with short-term retention) ครูใช้คำถามแบบถูกผิดนักเรียนจะได้รับแจกกระดาษแบบถูกผิดนักเรียนฟังบทสนทนาหรือเรื่องที่อ่านแล้วตอบในกระดาษคำตอบของตนครูแจกกระดาษคำตอบแบบเลือกตอบให้นักเรียนโดยใช้บทสนทนาให้นักเรียนฟังจากเรื่องที่ครูอ่านแล้วตอบลงในกระดาษที่มีข้อความนั้น ให้กิจกรรมงานที่ยากขึ้นโดยให้นักเรียนฟังเสียงจากภาพยนตร์ซึ่งได้เตรียมไว้สำหรับการสอน โดยเฉพาะให้นักเรียนเดาชื่อบุคคลหรือสถานที่จากคำบรรยายของครูเสร็จแล้วเติมประโยคให้สมบูรณ์โดยครูพูดประโยคที่ไม่สมบูรณ์ปากเปล่าแล้วให้นักเรียนเติมประโยคให้เต็มโดยเลือกจากตัวเลือกที่ครูแจกให้ไป

(4) ขั้นจำแนกการเลือกและความคงทนระยะยาว (Identification selection and long term retention) บทสนทนาหรือเรื่องที่อ่านจะต่างกันตรงที่เมื่อครูอ่านจบครูจะตั้งคำถามทันทีแล้วให้นักเรียนตอบปากเปล่าการจำแนกขั้นนี้ชี้ให้เห็นความแตกต่างของเรื่องเมื่อเรื่องเปลี่ยนความหมายก็จะเปลี่ยนไปด้วยเช่น sin (เสียงสั้น) มีความหมายว่าบาปส่วน seen (เสียงยาว) มี

ความหมายว่าเห็นดังนั้นจะเห็นได้ว่าเสียงเปลี่ยนไปเพียงเล็กน้อยความหมายจะเปลี่ยนเป็นอีกความหมายหนึ่งจำแนกประโยคเป็นบอกได้ว่าประโยคบอกเล่าต่างกับประโยคปฏิเสธ

6. กิจกรรมในการสอนทักษะฟัง

การสอนทักษะฟังเป็นทักษะที่สำคัญก่อนการเรียนรู้ทักษะอื่นจึงควรได้รับการฝึกฝนอย่างเพียงพอและต้องได้รับการพัฒนาให้ดียิ่งขึ้น สุมิตรา อังวัฒนกุล (2537, หน้า 160) ได้เสนอแนะกิจกรรมในการสอนทักษะการฟังไว้ ดังนี้

(1) ให้ฟังคำสั่งที่ใช้ในการเรียนการสอนเช่นการถามคำถามและกระตุ้นให้ผู้เรียนตอบสนองอย่างเหมาะสมฟังการบอกแนวทางในการปฏิบัติการอธิบายภาพการเล่าเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นและการบอกแนวทางในการทำกิจกรรมของครูเป็นภาษาอังกฤษ

(2) ให้ฟังเพื่อนคนอื่นถามคำถามสรุปเรื่องหรือเล่าเรื่องต่างๆเป็นภาษาอังกฤษ

(3) ให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการแสดงบทบาทสมมติแสดงละครหรือการสนทนาต่างๆ

(4) ให้เล่นเกมภาษาอังกฤษ

(5) ให้ดูภาพยนตร์โดยเฉพาะที่จัดทำขึ้นเพื่อการสอนภาษาอังกฤษและจากโปรแกรมภาษาอังกฤษทางโทรทัศน์

(6) ให้สัมภาษณ์ชาวต่างชาติที่อยู่ในชุมชน

(7) ให้เข้าร่วมการบรรยายการประชุมปฏิบัติการชมรมภาษาหรือการประชุมต่างๆ ที่ใช้ภาษาอังกฤษ

Paulston and Bruder (1976, pp. 131-132) ได้เสนอรูปแบบของการฝึกความเข้าใจในการฟังในชั้นเรียนว่ามี 4 ขั้นตอน คือ

ขั้นที่ 1 เลือกหัวข้อที่จะสอนเพื่อกำหนดขอบเขตสิ่งที่ผู้เรียนควรจะได้เรียนรู้กำหนดโครงสร้างของประโยคและคำศัพท์ที่นักเรียนจะได้ฟังเพื่อให้เหมาะสมกับระดับความสามารถของผู้เรียน

ขั้นที่ 2 เน้นความสนใจของผู้เรียนผู้เรียนควรได้รับการกระตุ้นให้สนใจในสิ่งที่ได้รับฟังเพื่อเป็นการเตรียมตัวก่อนที่จะรับฟังสิ่งที่จะสอนหรือมีแบบฝึกหัดก่อนการฟัง อาทิ การตอบคำถามหรือการวาดภาพ

ขั้นที่ 3 การฟังและการทำแบบฝึกหัดประกอบในขั้นนี้ผู้เรียนจะได้รับฟังบทเรียนการฟังในระดับเร็วปกติและทำแบบฝึกหัดประกอบผู้เรียนจะฟังก็ครั้งก็ได้ขึ้นอยู่กับความสามารถที่จะตอบคำถามได้

ขั้นที่ 4 การตรวจสอบความเข้าใจได้แก่การตรวจคำตอบของแบบฝึกหัดเพื่อให้ผู้เรียนได้รู้ความสามารถของตนและแก้ไขข้อผิดพลาดที่เกิดจากการฟัง

สุภัทรา อักษรานุเคราะห์ (ม.ป.ป, หน้า 24) ได้เสนอแนวทางการสอนทักษะการฟังไว้ดังนี้

(1) การฟังคำเดี่ยวฟังวลีและฟังประโยคซึ่งอาจทำได้โดยแสดงออกในลักษณะต่างๆ กันเช่นปฏิบัติตามคำสั่งวาดรูปเล่นเกมบอกทิศทางตามแผนที่ทั้งนี้อาจให้สังเกตการเน้นเสียงหนักเบาในคำและระดับเสียงสูงต่ำในประโยค

(2) การฟังโดยพยายามเชื่อมโยงคำต่างๆ ที่ได้ยินเป็นกลุ่มที่มีความหมายเพื่อให้จำง่าย เช่น พยายามสร้างจินตนาการจากคำเป็นภาพซึ่งจะเป็นภาพที่สวยงามหรือเป็นภาพตลกก็ได้เพื่อให้จำสิ่งที่ฟังได้นานขึ้นและเกิดความสนใจที่จะฟังต่อไป

(3) การฟังเนื้อเรื่องสั้นๆ ซึ่งอาจมีคำศัพท์และโครงสร้างที่รู้จักแล้วโดยที่ผู้สอนให้สรุปเหตุการณ์ว่าใครทำอะไรทำแล้วหรือยังไม่ได้ทำหรือกำลังทำอะไรหรือสรุปได้ว่าบุคคลในเรื่องมีอาชีพอะไร เป็นต้น

(4) การฟังบทสนทนาหรือข้อความต่างๆ ควรเป็นบทสนทนาหรือข้อความที่อยู่ในชีวิตประจำวันและเป็นธรรมชาติคือมีความเร็วปกติผู้พูดมีทั้งหญิงและชายที่ต่างวัยต่างอาชีพสถานภาพทางสังคมและสำเนียงต่างกันเพื่อให้ผู้เรียนคุ้นเคยกับภาษาที่ใช้อยู่จริงการสอนฟังนั้นผู้สอนควรเลือกกิจกรรมในการฟังที่เหมาะสมกับผู้เรียนของตนเข้าใจผู้เรียนของตนว่ามีความสามารถในระดับใดและเหมาะกับกิจกรรมใดวิธีการใดที่เมื่อเลือกมาสอนแล้วจะทำให้ผู้เรียนของตนพัฒนาความสามารถในด้านการฟัง

ทักษะการพูด

1. ความหมายของการพูด

นักวิชาการศึกษาหลายท่านได้กล่าวถึงความของการพูดไว้ ดังนี้

เบญจลักษณ์ อึ้งสืบเชื้อ (2540, หน้า 20) อธิบายว่าการพูดหมายถึงการแลกเปลี่ยนข่าวสารต่างๆ ซึ่งแต่ละครั้งจะต้องประกอบด้วยบุคคลตั้งแต่ 2 คนขึ้นไป การพูดจะมีประสิทธิภาพหรือประสบผลสำเร็จได้นั้น ผู้พูดจะต้องสามารถใช้สำเนียงและถ้อยคำที่มีความถูกต้องและสามารถใช้พฤติกรรมที่ไม่ใช่คำพูดให้สอดคล้องเหมาะสมด้วย

อวยชัย ผกามาศ (2542, หน้า 1-2) ได้ให้ความหมายของการพูดว่าการพูดคือการสื่อสารความคิด ประสบการณ์ และความต้องการของผู้พูดไปสู่ผู้ฟัง เพื่อสื่อความหมายให้ผู้ฟัง

เกิดความเข้าใจโดยใช้น้ำเสียง ภาษาและกิริยาท่าทางอย่างมีประสิทธิภาพและถูกต้องตามจรรยา มารยาทและประเพณีนิยมของสังคม ให้ผู้ฟังรับรู้และเกิดการตอบสนอง

Valette (1977, p.120) กล่าวว่าไว้ว่าการพูดเป็นรูปแบบหนึ่งของการสื่อสารในชีวิตประจำวันและเป็นสิ่งที่จำเป็นในการสื่อสารเพราะการพูดเป็นการแสดงออกเพื่อให้ผู้ฟังเข้าใจ ความคิดความเข้าใจของผู้พูดส่วนความหมายของการพูดนั้นมีผู้ให้ความหมายเช่นการพูดมิได้เป็น การออกเสียงคำพูดและการออกเสียงสูงต่ำในประโยคเท่านั้นแต่ในด้านหน้าที่เป็นการทำให้ผู้อื่น เข้าใจในสิ่งที่ตนพูดและถ้าจะให้ดีขึ้นยังมีการเลือกใช้สำนวนภาษาที่ถูกต้องและเป็นที่ยอมรับของ เจ้าของภาษาการพูดสื่อสารที่ดีมีลักษณะท่าทางประกอบมีความสำคัญพอๆกับความรู้เกี่ยวกับภาษา

สวนิต ยมาภย์ (2535, หน้า 1) กล่าวว่าว่าการพูดมิได้เป็นเพียงปฏิสัมพันธ์ทางภาษา เท่านั้นผู้พูดต้องมีการแลกเปลี่ยนความหมายของภาษาทางด้านสังคมด้วยคือต้องใช้ภาษาตามกฎ ของสังคมนั้นๆ ใช้ถ้อยคำน้ำเสียงรวมทั้งกิริยาอาการถูกต้องตามจรรยา มารยาทประเพณีของสังคม เพื่อถ่ายทอดความคิดความรู้สึกและเกิดการตอบสนองระหว่างผู้พูดและผู้ฟังเพราะการพูดเป็น รูปแบบพฤติกรรมที่เกี่ยวข้องกับบุคคลตั้งแต่ 2 คนขึ้นไปผู้ร่วมสนทนาแต่ละคนต้องสามารถตีความ ในสิ่งที่ได้ฟังซึ่งไม่สามารถทำนายได้ล่วงหน้าว่ามีรูปแบบภาษาใดและมีความหมายแบบใดรวมถึง การโต้ตอบด้วยภาษาที่ทำให้เกิดประโยชน์และสะท้อนความตั้งใจในการปฏิสัมพันธ์

Scott (1981, p.70) กล่าวว่าทักษะการพูดจึงเป็นทักษะที่สำคัญในชีวิตประจำวัน โดยเฉพาะการเรียนภาษาต่างประเทศเพราะผู้พูดได้ยอมฟังผู้อื่นได้เข้าใจอย่างไรก็ตามทักษะการพูด เป็นทักษะทางภาษาที่ซับซ้อนและต้องเกิดจากการฝึกฝน

สุमितตรา อังวัฒนกุล (2537, หน้า 167) กล่าวว่าไว้ว่าผู้เรียนที่ฉลาดต้องเริ่มใช้ภาษาที่ เรียนให้ได้ตั้งแต่เริ่มแรกด้วยความตั้งใจและให้เป็นธรรมชาติและตั้งความหวังที่จะพูดภาษานั้นให้ ได้เป็นความผิดพลาดอย่างใหญ่หลวงที่จะพูดภาษานั้นแต่ปัญหาที่คือผู้เรียนภาษาอังกฤษจำนวนมาก คิดว่าตนเองควรรอให้ถึงเวลาที่เหมาะสมเสียก่อนซึ่งก็คือเวลาที่ตนเองรู้หลักไวยากรณ์หรือคำศัพท์ เป็นอย่างดีแล้วทำให้ผู้เรียนลืมทุกสิ่งที่ตนเรียนรู้มาเนื่องจากไม่มีโอกาสได้ใช้ภาษาดังกล่าวผู้เรียน ควรพยายามพูดแม้ว่าจะพูดผิดๆ ก็ตามขบวนการที่เกิดขึ้นทำให้มีโอกาสรับปรุงการสื่อสารให้ คล่องและถูกต้องการพูดเป็นการแสดงออกซึ่งความเข้าใจในการรับสารและแสดงออกอย่างถูกต้อง ในทางภาษากิริยาท่าทางวัฒนธรรมของสังคมนั้นการพูดนั้นต้องฝึกฝนจึงจะใช้ภาษาได้ถูกต้อง เหมาะสมทั้งภาษาของตนและภาษาต่างประเทศ

สรุปได้ว่าการพูดเป็นการสื่อสารระหว่างมนุษย์โดยการใช้เสียง ภาษาและท่าทาง เป็นการถ่ายทอดความรู้สึกนึกคิด ความเข้าใจและข่าวสาร โดยใช้ น้ำเสียงและการใช้อากัปกิริยาที่ เหมาะสม เพื่อให้ผู้ฟังเข้าใจและได้รับรู้จุดประสงค์ของผู้พูด เพื่อการสื่อสารในชีวิตประจำวัน

โดยเฉพาะในการเรียนการสอนภาษาต่างประเทศ ทักษะการพูดนับได้ว่าเป็นทักษะที่สำคัญและจำเป็นมาก การพูดที่มีประสิทธิภาพนั้น ผู้พูดจะต้องสามารถใช้น้ำเสียง ถ้อยคำ และมีความรู้เกี่ยวกับคำศัพท์ ไวยากรณ์ และวัฒนธรรมเป็นอย่างดีและอย่างถูกต้อง นอกจากนี้ยังต้องสามารถใช้โอกากับกิริยาที่เหมาะสม เพื่อให้ผู้ฟังเข้าใจและรับรู้จุดประสงค์ของผู้พูด หรือใช้พฤติกรรมการแสดงออกที่ไม่ใช่คำพูดได้สอดคล้องเหมาะสมอีกด้วย ดังนั้นทักษะการพูดจึงต้องอาศัยการฝึกฝนเป็นเวลานาน จึงสามารถทำให้การพูดนั้นมีประสิทธิภาพ

2. องค์ประกอบของการพูด

สุภาวดี แสงพลสิทธิ์ และคณะ (2526, หน้า 9-10) และนันทา ขุนภักดี (2529, หน้า 2-4) ได้กล่าวไว้ว่าการพูดเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ในการสื่อความหมายนั้นจะต้องประกอบด้วยองค์ประกอบที่สำคัญคือ ดังนี้

(1) ผู้พูดคือผู้ที่กล่าวคำพูดออกไปซึ่งในแต่ละครั้งต้องมีจุดประสงค์ในการสื่อสาร (ชูเกียรติ จารัตน์, 2535, หน้า 27) สามารถถ่ายทอดความรู้สึกข้อเท็จจริงทัศนคติตลอดจนความคิดเห็นของตนเองไปสู่ผู้ฟังโดยการใช้เสียงกิริยาท่าทางและบุคลิกภาพของตนอย่างมีประสิทธิภาพ ผู้พูดที่ดีนั้นต้องมีความรู้จริงในเรื่องที่พูดถ่ายทอดสาระของเรื่องให้ผู้ฟังเข้าใจได้อย่างชัดเจนตลอดจนสามารถตอบหรือแก้ไขปัญหาเฉพาะหน้าได้อย่างเหมาะสม อีกทั้งยังมีจรรยาบรรณและคุณธรรมในการพูดมีเจตนาดีต่อผู้ฟังเช่นสร้างบรรยากาศการพูดที่เป็นกันเองกับผู้ฟังหรือมีเรื่องพูดเป็นธรรมชาติคล้ายการคุยกันมีการเสนอเรื่องราวหรือแนวความคิดที่มีเหตุผลอย่างเป็นระบบโดยอาศัยองค์ประกอบ 3 ประการคือข้อเท็จจริงหลักฐานต่างๆ ที่เกี่ยวข้องและกระบวนการในการพิจารณาหาเหตุความหมายได้กระจ่างรวมทั้งจัดเนื้อเรื่องให้ตรงกับความคิดหรือความต้องการของผู้ฟังหรือเนื้อเรื่องที่จะพูดเป็นสิ่งที่สำคัญยิ่งในการพูดทุกครั้งผู้พูดที่มีความสามารถจะต้องเลือกพูดในสิ่งที่ตนถนัดเพราะมีความรู้ในเรื่องนั้นจริงๆ และก่อนพูดจะต้องมีการเตรียมเรื่องไว้พร้อมมีคำนำเนื้อเรื่องและบทสรุปจะทำให้ผู้ฟังเข้าใจดีขึ้นสารที่ดีควรมีลักษณะดังนี้คือมีการใช้ภาษาที่มีความหมายตรงกันไม่ใช่ถ้อยคำที่มีหลายความหมายมีความถูกต้องตามข้อเท็จจริงมีตัวอย่างหรือหลักฐานสนับสนุนอย่างเหมาะสมชัดเจนตลอดเรื่อง ไม่สับสนกำกวมกววนออกนอกเรื่องมีการใช้ภาษาได้เหมาะสมกับเวลาโอกาสสถานที่และกลุ่มผู้ฟังมีลักษณะสร้างสรรค์ให้แนวคิดแปลกใหม่ที่น่าสนใจและเป็นประโยชน์มีความสัมพันธ์กันประจวบถูกใช้ในแต่ละตอนและมีความสั้นยาวพอเหมาะกับเวลาและจุดประสงค์ที่ตั้งไว้

(2) สื่อหรือเครื่องมือที่ใช้พูดหมายถึงสิ่งที่จะช่วยให้การถ่ายทอดความรู้สึกนึกคิดหรือความต้องการของผู้พูดไปยังผู้ฟังเป็นไปอย่างสะดวกรวดเร็ว ได้แก่ น้ำเสียงการแสดงสีหน้า แววตาทิรยาและท่าทางของผู้พูดรวมไปถึงโสตทัศนอุปกรณ์ต่างๆ เช่น รูปภาพของจริงหรือเครื่อง

เสียงสื่อเครื่องมือที่ใช้พูดอาจแบ่งออกเป็น 2 ประเภทคือสื่อธรรมชาติได้แก่อากาศคลื่นเสียงและแสงสว่างสื่อที่มนุษย์สร้างขึ้นได้แก่ไมโครโฟนวิทยุกระจายเสียงและวิทยุโทรทัศน์เป็นต้นสื่อหรือเครื่องมือที่ใช้พูดที่ดีควรมีลักษณะดังนี้คืออยู่ในสภาพพร้อมที่จะนำสารไปสู่ผู้ฟังอย่างมีประสิทธิภาพเสมอไม่มีสิ่งต่างๆ รบกวนเช่นเสียงจากบริเวณใกล้เคียง

(3) ผู้ฟังหมายถึงผู้ได้ยินหรือได้ฟังสารจากผู้พูดแล้วมีการแสดงออกตอบโต้ซึ่งกันและกันสอดคล้องกับเรื่องที่กำลังพูดอยู่ผู้พูดจะประสบผลสำเร็จได้ดีถ้ารู้จักผู้ฟังว่าเป็นใครอายุ เพศการศึกษาและสถานการณ์ทางสังคมเป็นอย่างไรเพราะสิ่งเหล่านี้เมื่อต่างกันจะทำให้ผู้ฟังเข้าใจ และต้องการในสิ่งต่างๆ กันอีกด้วยผู้ฟังที่ดีควรมีลักษณะดังนี้คือมีประสาทหูไวสามารถรับฟัง ถ้อยคำต่างๆ ได้อย่างรวดเร็วถูกต้องและรู้เรื่องมีสมาธิมั่นคงทนต่อเสียงรบกวน ได้มีความรู้ในเรื่องที่กำลังฟังอยู่บ้างช่วยให้สามารถติดตามเรื่องและเข้าใจเรื่อง ได้ดีมีความรู้เกี่ยวกับการใช้ถ้อยคำมากพอสมควรทำให้เข้าใจเรื่องที่กำลังฟังอยู่ดีขึ้นยอมรับฟังความคิดเห็นในแนวทางที่ตนไม่เห็นด้วยมีความสนใจเรื่องที่กำลังฟังหาประโยชน์และพิจารณาคุณค่าของความคิดที่แปลกใหม่ฟังอย่างมีไหวพริบมีความสนใจผู้พูดเต็มใจที่จะรับความรู้และแลกเปลี่ยนความรู้ด้วยถ้ามีโอกาสสามารถจับใจความสำคัญที่ผู้พูดได้ควรจดบันทึกไว้เพื่อกันลืมและสามารถนำไปถ่ายทอดแก่ผู้อื่นได้อย่างครบถ้วนและถูกต้องสามารถตั้งคำถามเพื่อเสริมความเข้าใจให้แจ่มแจ้งยิ่งขึ้น

(4) ผลการพูดหมายถึงการกระทำตอบโต้ของผู้ฟังที่แสดงให้ผู้พูดทราบระหว่างพูดหรือเมื่อพูดจบแล้วว่าผลการพูดครั้งนั้นเป็นอย่างไรเป็นต้นว่าไม่เข้าใจหรือนำเบาะหนายผลการพูดที่ดีควรมีลักษณะดังนี้คือมีความตรงไปตรงมาปราศจากอคติมีเจตนาไปในทางสร้างสรรค์ไม่คิดทำลายกัน

(5) ประสบการณ์ร่วมหมายถึงความชัดเจนที่เกิดจากการกระทำหรือได้พบเห็นมา ทั้งผู้พูดและผู้ฟังเช่นพื้นฐานด้านความรู้ความคิดความรู้สึกความเชื่อทัศนคติและค่านิยม เป็นต้น ถ้าผู้พูดหรือผู้ฟังมีประสบการณ์ร่วมที่คล้ายคลึงกันหรืออยู่ในสิ่งแวดล้อมเดียวกันจะทำให้เข้าใจตรงกันและง่ายขึ้นประสบการณ์ร่วมจึงเป็นสิ่งที่จำเป็นสิ่งสำคัญซึ่งเป็นประโยชน์ต่อการพูดอย่างยิ่ง ช่วยให้เกิดสัมฤทธิ์ผลตามเจตนารมณ์ของผู้พูดอย่างแท้จริง

สรุปได้ว่าองค์ประกอบของการพูดนั้นจะต้องประกอบไปด้วยผู้พูดสารเครื่องมือผู้ฟังผลของการพูดประสบการณ์ร่วมสิ่งต่างๆ แบบนี้จะต้องมีคุณภาพจึงจะทำให้การพูดนั้นสัมฤทธิ์ผลเกิดความเข้าใจตรงกันระหว่างผู้พูดกับผู้ฟังผู้ฟังสามารถตีความหรือนำไปถ่ายทอดแก่ผู้อื่นได้อย่างถูกต้อง

3. ความสำคัญ of ทักษะการพูด

เทวี กุ่มภยันต์ (2544, หน้า 1) กล่าวถึงความสำคัญ of ทักษะการพูดไว้ว่าในการสื่อสารในชีวิตประจำวัน การพูดจัดเป็นทักษะที่เราใช้กันมากเป็นอันดับสองรองจากการฟัง เราใช้การพูดในการสื่อความหมายให้ผู้ฟังได้รับทราบข้อมูลข่าวสาร การพูดดีย่อมมีผลต่อการดำเนินชีวิตทุกสาขาอาชีพ โดยเฉพาะอย่างยิ่งอาชีพครู ถ้ารู้จักพูดนำเสนอข้อมูลให้แก่แก่นักเรียนได้อย่างน่าสนใจและถูกต้องเหมาะสม ย่อมทำให้บรรยากาศในการเรียนการสอนมีความสนุกสนานไม่เครียด และช่วยเพิ่มพูนประสิทธิภาพทางการเรียนได้เป็นอย่างดี

สมชาติ กิจจรรง (2537, หน้า 237) กล่าวถึงความสำคัญ of การพูดไว้ว่า การพูดเป็นการถ่ายทอดความรู้ ความเข้าใจ ความคิดเห็น หรือข้อคิดต่อผู้ฟัง โดยใช้เสียง ภาษาอากัปกริยา เพื่อให้คนฟังรับรู้

สมปราชญ์ อัมมะพันธ์ (2540, หน้า 6-9) กล่าวถึงความสำคัญในการสื่อสารที่ประหยัด รวดเร็วและมีประสิทธิภาพ ยังมีความสำคัญในด้านต่างๆ ดังนี้

(1) การสร้างมนุษยสัมพันธ์ การพูดเป็นการสื่อสารสร้างมนุษยสัมพันธ์ที่ดีแก่ทุกคน โดยไม่มีค่าใช้จ่ายใดๆ แต่ผลย่อมนำไปสู่ความสุขและความสำเร็จเพียงแต่ผู้พูดระมัดระวังถ้อยคำ น้ำเสียงให้สุภาพเหมาะสมกับกาลเทศะและบุคคล

(2) การสร้างสันติภาพ การพูดสามารถสร้างความเข้าใจ กระชับความสัมพันธ์แก่ประชาคมระดับประเทศและระดับโลก เช่น การพูดของนักการทูต และผู้บริหารที่มีชื่อเสียงก้องโลก เช่น ประธานาธิบดีอับราฮัม ลินคอล์น, บิลล์ คลินตัน, โดนัลด์ ทรัมป์ เป็นต้น

(3) การประกอบอาชีพ การพูดเป็นสิ่งช่วยให้หลายๆ อาชีพประสบความสำเร็จ โดยเฉพาะอย่างยิ่งอาชีพครู-อาจารย์ ที่ต้องถ่ายทอดความรู้ ให้คำปรึกษา แนะนำ อบรม ชักจูง โน้มน้าวผู้เรียนอยู่ตลอดเวลาที่ทำการสอน

สรุปได้ว่าการพูดเป็นสิ่งที่มีความสำคัญอย่างยิ่งสำหรับมนุษย์ เพราะการพูดเป็นสิ่งที่ยาก สะดวก ประหยัด และมีประโยชน์ ไม่ว่าจะเป็นการทำความรู้จักกับเพื่อนใหม่ ขอความช่วยเหลือ การประชุมอภิปราย การโฆษณาชวนเชื่อ การตอบคำถาม การแสดงความคิดเห็น ล้วนแล้วแต่ต้องใช้การพูดเป็นปัจจัยสำคัญทั้งหมด

4. องค์ประกอบของทักษะการพูด

กฤษณ์ วัฒนะวณิช (2545, หน้า 2) ได้กล่าวถึงองค์ประกอบของทักษะการพูดดังนี้

(1) ผู้พูด (Speaker) คือผู้ต้องการแสดงออกถึงความรู้ ความคิด ความรู้สึก หรือความต้องการให้อีกผู้หนึ่งรับรู้ ผู้พูดต้องใช้ภาษา น้ำเสียง กิริยาท่าทาง ตลอดจนการใช้อุปกรณ์ต่างๆ ประกอบ เช่น หุ่นจำลอง ของตัวอย่าง ภาพประกอบ หรือการสาธิต เพื่อให้การพูดบรรลุวัตถุประสงค์

(2) เนื้อหาสาระ (Speech) คือเนื้อเรื่องซึ่งอาจเป็นความรู้ ความต้องการ หรืออารมณ์ของผู้พูดที่ต้องการแสดงออกเนื้อหาสาระนั้น อาจเป็นการแจ้งให้ทราบ เล่าให้ฟัง ถามให้ตอบ สั่งให้ทำ หรือแนะนำให้คิด

(3) ผู้ฟัง (Audience) คือผู้รับเนื้อหาสาระจากผู้พูด ผู้ฟังจะรับรู้เรื่องราวของผู้พูดได้มากน้อยเพียงใดนั้น ขึ้นอยู่กับความสนใจ ระดับความรู้ ความสามารถในการเข้าใจภาษา อายุ และเพศ เป็นต้น ผู้ฟังอาจเป็นคนเดียวหรือกลุ่มคนก็ได้

รวีวงศ์ ศรีทองรุ่ง (2540, หน้า 10-11) กล่าวว่า การพูดเป็นการสื่อสารแบบเผชิญหน้า (Face to face communication) ระหว่างบุคคล ดังนั้นการพูดจะประสบความสำเร็จย่อมต้องมององค์ประกอบ ดังนี้

(1) ผู้พูด (Speaker) เป็นผู้สื่อสารไปยังผู้ฟัง จึงต้องแสดงความสามารถในการพูด ถ่ายทอดความรู้สึก ข้อคิดเห็น ข้อเท็จจริง ตลอดจนทัศนคติของตน ไปสู่ผู้ฟังให้ดีที่สุดเท่าที่ทำได้ โดยการรู้จักการใช้ภาษา เสียง อากัปกิริยา และรู้จักสะสมความคิดที่อ่านที่มีคุณค่า มีประโยชน์ และรวบรวมความคิดต่างๆ เหล่านั้นให้เป็นระเบียบ เพื่อถ่ายทอดให้ผู้ฟังทราบ ผู้ฟังจะเข้าใจได้ง่าย ชัดเจนและรวดเร็ว

(2) สาระเนื้อหาที่พูด (Speech) ผู้พูดควรจะพูดเรื่องที่ตนถนัดและมีความรอบรู้ในเรื่องนั้น มีการเตรียมลำดับและการดำเนินเรื่องที่ดีและถูกต้อง

(3) ผู้ฟัง (Audience) การสื่อสารความหมายเป็นขบวนการติดต่อทางสังคมที่มีผู้พูดเป็นผู้ให้ ผู้ฟังเป็นผู้รับ ผู้พูดจะสื่อความหมายได้ตรงเป้าหมายยิ่งขึ้น หากรู้จักวิเคราะห์ผู้ฟัง

(4) เครื่องมือในการสื่อความหมาย (Communication channel) สิ่งที่จะช่วยถ่ายทอดความรู้สึกนึกคิดของผู้พูดไปให้คนฟัง เช่น เสียง สีหน้า อากัปกิริยา ท่าทางและอาจรวมไปถึงโสตทัศนอุปกรณ์อื่นๆ

(5) ความมุ่งหมายหรือผลที่เกิดจากการพูด การพูดทุกชนิดจะต้องมีจุดมุ่งหมายหรือผลที่เกิดขึ้น

กล่าวโดยสรุปองค์ประกอบในการพูด ประกอบไปด้วย ผู้พูด ผู้ฟัง และเนื้อหาสาระที่ผู้พูดกล่าวขึ้นเพื่อการติดต่อสื่อสาร ซึ่งต้องอาศัยเครื่องมือต่างๆ ในการสื่อความหมาย เพื่อให้บรรลุถึงจุดประสงค์ในการพูด

5. สภาพปัจจุบันและปัญหาในการสอนพูดภาษาอังกฤษ

เฉลิมพล ดาวเรือง (2539, หน้า 55) ได้สรุปปัญหาในการสอนพูดภาษาอังกฤษในปัจจุบันไว้ว่านับตั้งแต่ภาษาอังกฤษได้แพร่หลายเข้ามาสู่เมืองไทยจวบจนปัจจุบันคนไทยเป็นจำนวนมากประสบปัญหาเดียวกันมาตลอดคือการเรียนภาษาอังกฤษมาหลายปีนับตั้งแต่อนุบาล

จนถึงมหาวิทยาลัยแต่ก็ยังไม่สามารถพูดหรือสนทนากับชาวต่างประเทศได้อย่างคล่องแคล่ว เด็กไทยในอดีตจะรู้ไวยากรณ์อย่างดีรู้จักการสร้างประโยครู้กฎภาษาอังกฤษอยู่ในขั้นดีมากแต่ก็ไม่สามารถสื่อสารกับชาวต่างประเทศให้เข้าใจได้หรือไม่บางทีก็ต้องใช้ภาษามือหรือท่าทางประกอบด้วยจนเมื่อแล้วเมื่ออีกเข้าตำราความรู้ท่วมหัวเอาตัวไม่รอดแม้ในปัจจุบันสภาพการเรียนการสอนภาษาอังกฤษในประเทศไทยจะเปลี่ยนไปจากเดิมในอดีตมากเด็กไทยสนุกกับการเรียนภาษาอังกฤษมากขึ้นเนื่องจากมีกิจกรรมการเรียนการสอนแบบใหม่ที่นำเสนอใจมีเกมเพลงอุปกรณ์การเรียนการสอนที่ทันสมัยจูงใจให้นักเรียนรักเรียนมีวิธีการสอนที่ใช้การสื่อสารซึ่งเน้นการสนทนาตามสถานการณ์เป็นหลักเพื่อให้นักเรียนเคยชินกับคำศัพท์รูปประโยคเกิดการเรียนรู้และสามารถนำไปใช้ในสถานการณ์ต่างๆ ได้อย่างถูกต้องแม้กระนั้นก็ตามเด็กไทยรุ่นใหม่ก็ยังคงไม่สามารถนำภาษาอังกฤษไปใช้ตามสถานการณ์ในความเป็นจริงได้สาเหตุคือขาดความต่อเนื่องเพราะเมื่อนักเรียนได้รับการฝึกรูปประโยคในสถานการณ์ที่โรงเรียนแล้วพอกลับถึงบ้านก็ไม่มีโอกาสได้ใช้อีกเพราะในครอบครัวไม่มีใครพูดภาษาอังกฤษด้วยเมื่อไม่มีโอกาสใช้ในชีวิตประจำวันการที่จะให้เด็กนักเรียนไทยพูดภาษาอังกฤษได้อย่างคล่องแคล่วไม่ต้องนึกคิดเป็นภาษาไทยก่อนในสถานการณ์ที่ต้องใช้จริงๆ คงเป็นไปได้ยากซึ่งแตกต่างจากเด็กในประเทศที่เขาใช้ภาษาแม่และภาษาอังกฤษควบคู่กันไปในชีวิตประจำวันมีภาษาอังกฤษเป็นภาษาที่สองและเป็นภาษาราชการด้วย เช่น มาเลเซีย สิงคโปร์ ฟิลิปปินส์ เด็กนักเรียนในประเทศเหล่านี้แม้จะไม่ได้เรียนภาษาอังกฤษแบบ Communication Approach ที่โรงเรียนก็ตามแต่เขาก็สามารถพูดภาษาอังกฤษได้อย่างคล่องแคล่วกลมกลื่นเป็นธรรมชาติเหมือนเช่นเป็นภาษาของตนเพราะเกิดความเคยชินที่มีภาษาอังกฤษเป็นส่วนหนึ่งในชีวิตประจำวัน

6. องค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อการสอนพูดภาษาอังกฤษ

ในยุคปัจจุบันนี้แม้ว่าประเทศไทยจะเจริญก้าวหน้าทางเทคโนโลยีมากขึ้นสภาพสังคมเศรษฐกิจเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วโดยมีนักลงทุนชาวต่างชาติมาประกอบธุรกิจในประเทศไทยอย่างมากมายภาษาอังกฤษจึงเข้ามามีบทบาทในการติดต่อสื่อสารเพื่อสร้างคุณประโยชน์ต่อประเทศชาติอย่างมากมายมหาศาล อย่างไรก็ตามโรงเรียนและสถาบันการศึกษาในประเทศไทยก็ยังคงสอนภาษาอังกฤษเป็นภาษาต่างประเทศเพราะประเทศไทยมีเพียงภาษาไทยเป็นภาษาแม่และภาษาราชการเท่านั้นจุดประสงค์การสอนภาษาอังกฤษก็เหมือนกับการสอนภาษาต่างประเทศภาษาอื่นๆ จะแตกต่างกันก็เพียงแต่ว่าภาษาอังกฤษมีโอกาสได้ใช้มากกว่าภาษาอื่นๆ เท่านั้นเมื่อเป็นเช่นนี้การเรียนการสอนจึงมิได้เน้นให้นักเรียนนำไปใช้ในชีวิตประจำวันจึงทำให้นักเรียนเกิดความเคยชินหรืออาจจะมีความเคยชินแต่ขี้ขลาดขี้อายจึงไม่เพียงพอต่อการที่จะทำให้ทุกคนพูดภาษาอังกฤษได้อย่างคล่องแคล่วเป็นธรรมชาติ

ดังนั้นครูจึงต้องทำความเข้าใจกับสภาพความเป็นจริงในปัจจุบันแล้วแสวงหาหนทางที่จะทำให้นักเรียนเกิดความเคยชินกับภาษาอังกฤษตั้งแต่พวกเขาเริ่มแรกเรียนภาษาอังกฤษ ครูผู้สอนมีจำนวนไม่น้อยในเมืองไทยที่ยึดอาชีพครูเพราะไม่รู้ว่าจะประกอบอาชีพอะไรทำให้ขาดลักษณะความเป็นครูที่ดีและความรักเด็กเมื่อต้องมาสอนภาษาอังกฤษที่มีใช้ภาษาแม่ของตนและพบกับอุปสรรคปัญหาที่จะเกิดความท้อถอยไม่พอกเพียรบากบั่นในการแก้ปัญหาเท่าที่ควรมีได้เกิดจากความรู้สึกนึกคิดของความเป็นครูอย่างแท้จริงก็จะทำให้เกิดผลกระทบต่อผู้เรียนเป็นอย่างมากครูควรพัฒนาความเชี่ยวชาญแม่ย่ำด้านไวยากรณ์การออกเสียงและคำศัพท์ต่างๆ ตลอดจนความรู้ในเรื่องการใช้ภาษาอังกฤษอย่างถูกต้องตามมารยาทและที่สำคัญก็คือความรู้ในเรื่องวัฒนธรรมของเจ้าของภาษาถ้าผู้สอนมีสำนึกของความเป็นครูมีความตั้งใจจริงกระตือรือร้นที่จะศึกษาหาความรู้ในด้านไวยากรณ์การใช้ภาษาคำศัพท์ส่วนการออกเสียงและลีลาการพูดนั้นก็อาจจะฝึกฝนสั่งสมประสบการณ์จนเกิดความชำนาญแล้วสามารถนำไปใช้สอนทักษะภาษาอังกฤษได้อย่างมีประสิทธิภาพในการหาวิธีการสอนใหม่ๆ ครูจะต้องคัดเลือกกิจกรรมและหาวิธีสอนที่เหมาะสมกับเด็กเพื่อจะไม่ให้เขาเบื่อหน่ายการฝึกพูดภาษาอังกฤษนับว่าผู้เรียนในสมัยนี้โชคดีอย่างมหาศาลที่ได้เรียนภาษาอังกฤษด้วยวิธีการสมัยใหม่มีเกมเพลงกิจกรรมที่น่าสนใจด้วยอุปกรณ์การเรียนการสอน อันทันสมัยมากมายแม้กระนั้นก็ตามเด็กไทยรุ่นใหม่ก็ยังคงไม่สามารถนำภาษาอังกฤษไปใช้ตามสถานการณ์ในสภาพความเป็นจริงได้ฉะนั้นครูจึงจำเป็นต้องเข้ามามีบทบาทในการค้นหาวิธีการและคำตอบว่าจะทำอย่างไรจะสอนอย่างไรให้เด็กเคยชินกับภาษาอังกฤษและกล้าแสดงออกพูดภาษาอังกฤษ ครูต้องพิจารณาถึงสภาพแวดล้อมด้วยซึ่งนับได้ว่าเป็นองค์ประกอบสำคัญที่มีอิทธิพลต่อการเรียนการสอนภาษาอังกฤษอย่างยิ่งไม่ว่าจะเป็นในแหล่งชุมชนหรือที่โรงเรียนล้วนส่งผลในการสั่งสมประสบการณ์และสร้างความเคยชินให้แก่เด็กในการพูดภาษาอังกฤษคนไทยจะพูดภาษาภาษาไทยกับคนไทยด้วยกันซึ่งแตกต่างจากคนมาเลเซีย สิงคโปร์ หรือฟิลิปปินส์ ที่สามารถพูดภาษาอังกฤษซึ่งมีใช้ภาษาแม่กับคนในชาติเดียวกันใช้ความคิดเป็นภาษาอังกฤษแล้วพูดสื่อสารเป็นภาษาอังกฤษออกมาได้เหมือนเช่นเป็นภาษาแม่ของตนเองครูผู้สอนภาษาอังกฤษพึงยอมรับและทำความเข้าใจกับสภาพความเป็นจริงในปัจจุบันแล้วจึงพยายามสร้างบรรยากาศที่เอื้ออำนวยให้นักเรียนได้มีโอกาสใช้ภาษาอังกฤษมากที่สุดเท่าที่จะทำได้ขณะเดียวกันก็พร้อมที่จะให้คำแนะนำแก่ผู้ปกครองในการจัดกิจกรรมเพื่อสร้างบรรยากาศขึ้นที่บ้านเพื่อฝึกเด็กให้พูดภาษาอังกฤษเพื่อประสานความต่อเนื่องระหว่างบ้านกับโรงเรียนและที่สำคัญที่สุดคือตัวครูเองจะต้องเป็นตัวอย่างที่ดีของการสร้างบรรยากาศในชั้นเรียนจะเห็นได้ว่าการสอนพูดภาษาอังกฤษให้ได้ผลนั้นขึ้นอยู่กับองค์ประกอบหลายๆ อย่างด้วยกันเช่นสภาพการเรียนการสอนที่ไม่ได้เน้นให้นักเรียนได้นำไปใช้ในวิถีประจำวันจึงทำให้เด็กไม่เกิดความเคยชินในการใช้ภาษาในส่วนของครูผู้สอนก็ยังประสบกับ

สภาวะการขาดแคลนคุณภาพขาดความรู้ต่างๆ ในเรื่องของภาษาอังกฤษและขาดการเอาใจใส่ฝึกฝนหาความรู้สุดท้ายคือสภาพแวดล้อมที่ประเทศไทยไม่ได้ใช้ภาษาอังกฤษเป็นภาษาแม่ในการสื่อสารครูจึงต้องเป็นส่วนสำคัญในการสร้างบรรยากาศในห้องเรียนให้เด็กนักเรียนมีโอกาสใช้ภาษาอังกฤษมากที่สุดเมื่อเติบโตขึ้นจะได้นำภาษาอังกฤษไปใช้ในการศึกษาเล่าเรียนพัฒนาตนเองสามารถใช้ชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีคุณค่า

7. กิจกรรมในการจัดการเรียนการสอนทักษะการพูด

สำหรับกิจกรรมในการจัดการเรียนการสอนทักษะการพูดมีนักวิชาการได้ให้ความรู้ไว้ดังนี้

อัจฉรา วงศ์โสธร (2543, หน้า 81-83) กล่าวถึงการจัดการเรียนการสอนทักษะการพูด โดยกำหนดกิจกรรมและตัวกระตุ้นสำหรับการพูดไว้ ดังนี้

(1) กิจกรรมการสอนพูด

- (1.1) ให้บรรยายสิ่งของหรือรูปภาพ
- (1.2) ให้นักเรียนวาดภาพหรือเขียนแผนภูมิ
- (1.3) นักเรียนประกอบชิ้นส่วนเครื่องมือ กลไก อย่างใดอย่างหนึ่ง
- (1.4) ให้นักเรียนจัดเรียงลำดับภาพ
- (1.5) บอกทางไปที่ใดที่หนึ่ง
- (1.6) เล่าเรื่อง
- (1.7) รายงาน
- (1.8) แสดงความคิดเห็น
- (1.9) บรรยายสถานการณ์ บุคคล สถานที่

(2) ตัวกระตุ้นสำหรับการพูด

- (2.1) ข้อความ
- (2.2) ภาพ
- (2.3) สถานการณ์ กิจกรรม
- (2.4) โสตทัศนูปกรณ์ เช่น โทรทัศน์ ภาพยนตร์ ภาพนิ่ง วิทยุ วิทยุทัศน์

Scott (1981, p. 70) ได้เสนอขั้นตอนการสอนและกิจกรรมไว้ ดังนี้

- (1) ขึ้นบอกรัตถุประสงค์ผู้สอนควรบอกให้ผู้เรียนรู้ถึงสิ่งที่จะเรียน
- (2) ขึ้นเสนอเนื้อหาการเสนอเนื้อหาควรที่จะอยู่ในบริบทผู้สอนจะต้องให้ผู้เรียนสังเกตลักษณะของภาษาความหมายของข้อความที่จะพูดซึ่งจะต้องขึ้นอยู่กับบริบทว่าผู้พูดเป็นใครมีความรับผิดชอบกับคู่สนทนาอย่างไรผู้สนทนาพยายามจะบอกอะไร

(3) ขั้นการฝึกและถ่ายโอนกระทำทันทีหลังเสนอเนื้อหาอาจฝึกพูดเป็นคู่หรือพร้อมกันทั้งห้องควรให้ผู้ฟังได้ฟังสำนวนภาษาหลายๆ แบบและเป็นสำนวนภาษาที่เจ้าของภาษาใช้จริงผู้เรียนควรได้ใช้ภาษาอย่างอิสระใกล้เคียงกับสถานการณ์ที่เป็นจริง

Finocchiaro and Brumfit (1983, p.141) เสนอกิจกรรมในการสอนพูดดังนี้ให้ตอบคำถามซึ่งครูหรือเพื่อนเป็นผู้ถามไว้ ดังนี้

- (1) บอกให้เพื่อนทำตามคำสั่ง
- (2) ให้นักเรียนถามหรือตอบคำถามของเพื่อนในชั้นเรียนเกี่ยวกับชั้นเรียนหรือประสบการณ์ต่างๆ นอกชั้นเรียน
- (3) ให้บอกลักษณะวัตถุสิ่งของต่างๆ โดยครูอาจให้คำสำคัญต่างๆ
- (4) ให้เล่าประสบการณ์ต่างๆ โดยครูอาจให้คำสำคัญต่างๆ
- (5) หารายงานเรื่องราวต่างๆ ตามหัวข้อที่กำหนดให้
- (6) จัดสถานการณ์ต่างๆ ให้นักเรียนได้ใช้บทสนทนาต่างๆ กันไป
- (7) ให้เล่นเกมต่างๆ ทางภาษา
- (8) ให้โต้วาทีอภิปรายแสดงความคิดเห็นในหัวข้อต่างๆ ฝึกการสนทนาทางโทรศัพท์
- (9) ให้อ่านหนังสือพิมพ์ไทยแล้วรายงานเป็นภาษาอังกฤษและให้แสดงบทบาทสมมุติ

นอกจากนักเรียนได้ฝึกฝนการพูดจากแนวทางเหล่านี้แล้วหากจะให้พัฒนาได้ดียิ่งขึ้น ก็ต้องฝึกฝนอยู่บ่อยจึงจะสามารถพูดได้ดี

Byrne (1976, pp. 22-29) ได้เสนอขั้นตอนในการสอนทักษะพูด 3 ขั้น คือ

(1) ขั้นการให้ความรู้ (The presentation stage) ในขั้นนี้ครูเป็นผู้เลือกเนื้อหามาสอนให้ผู้เรียนเข้าใจและจดจำสิ่งที่นักเรียนจะต้องเรียนรู้ขั้นนี้คือ โครงสร้างของภาษาศัพท์การสื่อความหมายเพื่อแสดงจุดมุ่งหมายทางสังคมของผู้พูดซึ่งควรใช้บทสนทนาในการสอนเพราะการใช้บทสนทนาทำให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในบทเรียนที่คล้ายคลึงกับสถานการณ์จริงจึงทำให้ผู้เรียนเข้าใจในภาษาและนำไปใช้พูดได้ตามต้องการ

(2) ขั้นการฝึกฝน (The practice stage) ในขั้นนี้ผู้เรียนจะมีบทบาทมากขึ้นโดยครูจะทำหน้าที่แจกจ่ายงานให้นักเรียนทุกคนได้มีโอกาสฝึกฝนบทเรียนด้วยการพูดให้มากที่สุดเช่น อาจจัดให้ผู้เรียนทำกิจกรรมกลุ่มกิจกรรมคู่หรือกิจกรรมเดี่ยว

(3) ขั้นการใช้ภาษาตามความต้องการ (The production stage) ในขั้นนี้ครูจะทำหน้าที่เป็นผู้แนะหรือที่ปรึกษาเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้นำความรู้ความเข้าใจมาใช้ในการสื่อ

ความหมายอย่างเสรีตามความต้องการของตนเป็นการพิสูจน์ให้ผู้เรียนสามารถนำสิ่งที่เรียนมาใช้ในสถานการณ์จริงได้หรือไม่ข้อผิดพลาดต่างๆ ที่เกิดกับผู้เรียนผู้เรียนมีความกล้าในการใช้ภาษาวิธีที่ใช้คือการแสดงบทบาทสมมติทักษะคือความคล่องแคล่วชำนาญชำนาญในการกระทำสิ่งใดสิ่งหนึ่งทักษะการพูดและการคิดเป็นส่วนประกอบที่สำคัญยิ่งของสมรรถภาพในการพูดมีความสำคัญควบคู่กับเนื้อหาความรู้ของผู้พูดคนที่มีความรู้แต่ขาดทักษะการพูดไม่สามารถถ่ายทอดให้คนอื่นรู้ได้ย่อมเกิดปัญหาทักษะการพูดประกอบด้วยทักษะต่างๆ ดังนี้

- 1) การเลือกใช้ถ้อยคำเพื่อให้แทนความคิดที่ผู้พูดต้องแสดงออกให้ผู้ฟังรับรู้ได้อย่างแจ่มชัด
- 2) การเรียงลำดับถ้อยคำให้ถูกต้องตามระเบียบของภาษาเพื่อให้การสื่อสารเป็นที่เข้าใจไม่เกิดความกำกวมหรืองุนงงแก่ผู้ฟัง
- 3) การออกเสียงเหล่านั้นให้ถูกต้องตามความนิยมและมาตรฐานของภาษา
- 4) การใช้น้ำเสียงให้สื่อความหมายได้ตรงตามเจตนาของผู้พูด
- 5) การใช้อากัปกริยาท่าทางประกอบการพูดอย่างเหมาะสมช่วยในการสื่อความหมายให้ตรงตามจุดประสงค์ของผู้พูด
- 6) การสังเกตอากัปกริยาท่าทางของผู้ฟังทำให้รู้ได้ว่าในขณะที่กำลังฟังอยู่ผู้ฟังมีความรู้สึกและความต้องการอย่างไรเพื่อจะได้ตัดแปลงเนื้อหาและวิธีการพูดให้เหมาะสมกับปฏิกิริยาของผู้ฟังกิจกรรมในการสอนทักษะพูดที่นักการศึกษาหลายๆท่านได้กล่าวไว้ว่าวันนี้จะต้องมีชั้นของการฝึกพูดเพื่อให้เกิดทักษะในการพูดมีความคล่องแคล่วสามารถถ่ายทอดให้ผู้อื่นเข้าใจได้ถูกต้องออกเสียงได้ถูกต้องตามมาตรฐานของภาษามีความกล้าในการใช้ภาษาครูจะจัดกิจกรรมให้นักเรียนได้มีโอกาสฝึกพูดมากที่สุด

สรุปได้ว่าการจัดการเรียนการสอนทักษะการพูดต้องประกอบด้วยกิจกรรมการสอนพูด และตัวกระตุ้นสำหรับการสอนพูด โดยผู้สอนสามารถเลือกและปรับใช้ได้ตามความเหมาะสม

8. ระดับความสามารถในทักษะการพูด

Harris (1969, pp. 81-82) กล่าวว่าความสามารถในการพูด หมายถึง ความสามารถในการนำองค์ประกอบต่างๆ มาใช้ในกระบวนการพูดเช่นเสียงไวยากรณ์คำศัพท์ความคล่องแคล่วความเข้าใจซึ่งบางส่วนคล้ายกับคำกล่าวของ บาร์ท (Bartz, 1979, pp. 18-22) ว่าความสามารถในการพูดประกอบด้วยสิ่งต่างๆ ดังนี้

- (1) ความคล่องแคล่วหมายถึงความราบรื่นและความต่อเนื่องตลอดจนความเป็นธรรมชาติในการพูด

- (2) ความเข้าใจหมายถึงความสามารถที่จะพูดให้ผู้อื่นเข้าใจ
- (3) ปริมาณข้อมูลที่สามารถสื่อสารได้หมายถึงปริมาณของข้อความหรือข้อมูลที่สามารถพูดให้ผู้อื่นเข้าใจ
- (4) คุณภาพในการสื่อสารหมายถึงความถูกต้องทางภาษาของข้อความที่พูด
- (5) ความพยายามในการสื่อสารหมายถึงความพยายามที่จะทำให้ผู้อื่นเข้าใจในสิ่งที่พูดโดยใช้คำพูดหรือท่าทางเพื่อสื่อสารบุคคลที่มีความสามารถด้านการพูดนั้นจึงเป็นบุคคลที่มีความสามารถในการสื่อความหมาย เพื่อให้ผู้อื่นเข้าใจและสามารถรับสารนั้นได้อย่างถูกต้องและผู้อื่นสามารถโต้ตอบหรือถ่ายทอดได้ตรงตามจุดประสงค์ของผู้พูด

สถาบันบริการการสอบสัมภาษณ์ด้านต่างประเทศ (The foreign institute oral interview) ได้จัดระดับความสามารถในการพูดไว้ 5 ระดับตามแบบของออลเลอร์ (Oller, 1979, pp. 320-321) คือ

ระดับที่ 1 ความสามารถในการพูดระดับต้นผู้พูดสามารถเข้าใจคำถามและประโยคบอกเล่าง่ายๆ โดยถามและตอบได้ด้วยความรู้ทางภาษาที่จำกัด

ระดับที่ 2 ความสามารถในการพูดระดับใช้งานได้ในวงจำกัดผู้พูดสามารถพูดในสถานการณ์พื้นฐานของสังคมได้เช่นการแนะนำตัวและสนทนาในเรื่องง่ายๆ ที่มีได้เตรียมตัวมาก่อนเช่นเรื่องราวต่างๆ ที่เกี่ยวกับครอบครัวและตนเอง

ระดับที่ 3 ความสามารถในการพูดระดับมีอาชีพขั้นต้นผู้พูดสามารถสนทนาเกี่ยวกับเรื่องต่างๆ ด้านอาชีพและสังคมได้รวมทั้งเรื่องที่ต้องใช้ความรู้เฉพาะบางเรื่อง

ระดับที่ 4 ความสามารถในการพูดระดับมีอาชีพผู้พูดสามารถพูดได้อย่างคล่องแคล่วและถูกต้องในการสนทนาทุกระดับ โดยมีข้อบกพร่องด้านการออกเสียงและไวยากรณ์น้อยมากและสามารถโต้ตอบอย่างเหมาะสมในทุกเรื่องแม้แต่ในสถานการณ์ที่ไม่คุ้นเคย

ระดับที่ 5 ความสามารถในการพูดระดับเจ้าของภาษาผู้พูดสามารถพูดได้เท่าเทียมกับเจ้าของภาษารวมทั้งสามารถใช้คำศัพท์สำนวนพูดและการอ้างอิงทางวัฒนธรรมได้

Valette and Disick (1972, pp. 153-158) ได้จัดระดับความสามารถในการพูดเป็น 5 ระดับ ดังนี้

(1) ระดับทักษะกลไกนักเรียนสามารถเลียนแบบเสียงระดับเสียงเสียงเน้นหนัก จังหวะการหยุดและการออกเสียงเชื่อมระหว่างคำตามแบบเจ้าของภาษาได้และสามารถท่องจำคำ ประโยคหรือข้อความบทสนทนาต่างๆ ตลอดจนสามารถออกเสียงข้อความที่เรียนมาแล้วได้โดยไม่ต้องออกเสียงข้อความที่เรียนมาแล้วได้โดยไม่ต้องเข้าใจคำหรือข้อความเหล่านั้น

(2) ระดับความรู้นักเรียนสามารถพูดเกี่ยวกับสิ่งที่เคยเรียนมาแล้วโดยใช้คำศัพท์
สำนวนไวยากรณ์ที่เรียนมาแล้วอย่างเข้าใจความหมาย

(3) ระดับถ้อยโณนักเรียนสามารถนำกฎไวยากรณ์ที่เรียนมาแล้วสร้างรูป
ประโยคใหม่ๆ ได้ตามที่ต้องการสามารถพูดได้ถูกต้องเหมาะสมตามกาลเทศะ

(4) ระดับสื่อสารนักเรียนสามารถออกความคิดแสดงความต้องการให้ผู้อื่นรู้ได้
โดยเน้นความคล่องแคล่วความเข้าใจความสามารถในการสื่อความมากกว่าความถูกต้องทาง
ไวยากรณ์

(5) ระดับวิพากษ์วิจารณ์นักเรียนสามารถวิเคราะห์เหตุการณ์หรือสถานการณ์
ต่างๆ แล้วเลือกใช้คำพูดสำนวนน้ำเสียงตลอดจนลีลาการพูดที่เหมาะสม

ระดับความสามารถในการพูดภาษาต่างประเทศที่กล่าวมานี้ตามแบบของออแลเตอร์
ควรจะเป็นผู้ที่มีความสามารถในระดับสูงนำไปใช้ในชีวิตประจำวันในเชิงธุรกิจหรือการศึกษาใน
ระดับสูงส่วนระดับความสามารถในการพูดแบบของแวลเล็ทและดิลิคินั้นเหมาะสมกับการเรียน
การสอนในระดับมัธยมศึกษาเพราะมีการระบุพฤติกรรมที่พึงประสงค์ไว้อย่างชัดเจนตั้งแต่ในระดับ
ขั้นแรกของความสามารถในการใช้ภาษาจนถึงระดับสุดท้ายจึงง่ายต่อครูผู้สอนในการวัดผล
ประเมินผล

Carroll (1974, p. 135) ได้จัดระดับความสามารถในการพูดไว้ 8 ระดับ ดังนี้

ระดับ 1 ระดับผู้ใช้ภาษาไม่ได้ (None-user) ผู้พูดไม่สามารถเข้าใจหรือพูดภาษาได้
เลย

ระดับ 2 ระดับผู้ใช้ภาษาได้จำกัด (Intermittent user) ผู้พูดสามารถพูดได้เพียงคำสอง
คำ

ระดับ 3 ระดับผู้ใช้ภาษาจำกัด (Extremely limited user) ผู้พูดจะพูดตะกุกตะกักเข้าใจ
ผิดบ่อยๆ เข้าใจบทสนทนาบางส่วน จึงไม่สามารถคุยได้อย่างต่อเนื่องได้เรื่องราวที่ถูกต้องจับได้แต่
ใจความสำคัญ จับรายละเอียดไม่ได้

ระดับ 4 ระดับผู้ใช้ภาษาเกือบจะเพียงพอ (Marginal user) ผู้พูดสามารถสนทนา
โต้ตอบได้ แต่ค่อนข้างเป็นคู่สนทนาเงียบ ไม่สามารถนำการสนทนาหรืออภิปรายได้ มีความ
ยากลำบากในการสนทนาด้วยความเร็วปกติ ขาดความคล่องแคล่วและความถูกต้อง การสนทนา
ดำเนินไปด้วยความยากลำบาก และไม่ต่อเนื่อง แต่ยังคงแสดงให้เห็นว่าเข้าใจเรื่องที่สนทนาได้ตรงกัน
มีสำเนียงในการใช้ภาษาเดิมปนอยู่ มีความแตกต่างจากระดับที่ 3 ตรงที่คู่สนทนามีความเข้าใจผิดน้อย
มากกว่าคู่สนทนาในระดับที่ 3

ระดับ 5 ระดับผู้ใช้ภาษาได้ปานกลาง (Modest user) ผู้พูดสามารถสื่อใจความสำคัญในการสนทนาได้ ยังขาดลีลาของภาษาและไวยากรณ์ยังมีข้อผิดพลาด ต้องถาม หรือถูกถามเป็นครั้งคราว เพื่อให้ได้ความชัดเจน ขาดความคล่องแคล่วและความสามารถในการนำเสนอ ผู้พูดต้องพูดชัดถ้อยชัดคำ ดำเนินการสนทนาได้แต่ไม่ค่อยนำเสนอใจ ไม่มีลีลาในการพูด

ระดับ 6 ระดับผู้ใช้ภาษาสามารถใช้ภาษาได้ (Competent user) ผู้พูดสามารถคุยในหัวข้อที่ต้องการได้ ติดตามเรื่องเปลี่ยนเรื่องที่พูดได้ หยุดพูดหรือพูดตะกุกตะกักเป็นครั้งคราว มีความสามารถในการริเริ่มเรื่องสนทนาได้

ระดับ 7 ระดับผู้ใช้ภาษาได้ดี (Good user) ผู้พูดสามารถเล่าเรื่องได้ชัดเจนและมีเหตุผล สามารถสนทนาได้อย่างเป็นเรื่องเป็นราว แต่ไม่คล่องมากนัก สามารถติดตามการสนทนาเมื่อมีการเปลี่ยนแปลงน้ำเสียง มีการพูดตะกุกตะกักหรือพูดซ้ำคำ แต่ได้ตอบได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ระดับ 8 ระดับผู้ใช้ภาษาได้ดีมาก (Very good user) ผู้พูดสามารถพูดได้อย่างมีประสิทธิภาพ สามารถนำการสนทนา ดำเนินเรื่องต่อ ขยายความได้และพูดได้ใจความสำคัญ

9. ข้อควรพิจารณาเกี่ยวกับการสอนทักษะการฟังการพูด

จากแนวทางการสอนภาษาอังกฤษในปัจจุบันได้เน้นให้สามารถใช้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารได้ การฟังการพูดจึงมีบทบาทสำคัญในการเรียนการสอนการฝึกความเข้าใจในการฟังมีความสำคัญพอๆ กับการฝึกความสามารถในการพูด (Byrne, 1979, p. 9) ดังนั้นจึงควรพัฒนาทักษะทั้งสองไปพร้อมๆ กัน การฟังและการพูดนี้เป็นการสื่อสารทางภาษาพูดตั้งแต่สองคนขึ้นไปซึ่งต่างมีจุดประสงค์ที่จะสื่อความหมายของตนเองผู้ฟังจะต้องตีความสิ่งที่ผู้พูดพูดและสามารถตอบโต้ได้ด้วยภาษาที่ผู้ฟังเข้าใจหรือกล่าวอีกนัยหนึ่งคือตรงกับความตั้งใจจะสื่อความหมายของผู้พูดทักษะการฟังการพูดไม่สามารถแยกจากกันได้ถึงแม้ว่าบางครั้งเราจะใช้ทักษะเพียงทักษะเดียวเช่นการฟังวิทยุหรือการอภิปรายก็ตามทักษะการฟังเป็นทักษะด้านการรับและทักษะพูดเป็นทักษะด้านการแสดงออกอย่างไรก็ตามผู้ฟังสามารถจะตีความในสิ่งที่ได้ยินได้ด้วยการสังเกตการณ์เน้นเสียงหนักเบา ระดับเสียงสูงต่ำในประโยค การแสดงสีหน้าท่าทาง ได้ถึงแม้ว่าผู้พูดจะใช้ภาษาที่ไม่ถูกต้องตามหลักไวยากรณ์หรือใช้ประโยคที่ไม่สมบูรณ์หรือมีการใช้ความฟุ่มเฟือยทางภาษาในระหว่างที่พูดก็ตาม (Byrne, 1976, p. 8)

ดังนั้นครูผู้สอนจะต้องฝึกให้ผู้เรียนมีความสามารถที่จะเข้าใจประโยคที่ได้ยินเกี่ยวข้องกับประโยคอื่นๆ อย่างไรและทำหน้าที่อย่างไรในการสื่อสารซึ่งผู้ฟังไม่จำเป็นต้องฟังสิ่งที่ตนได้ยินทั้งหมดเพียงเลือกฟังในสิ่งที่ตรงกับจุดมุ่งหมายในการฟังของตนเท่านั้น ในด้านการพูดผู้พูดจะต้องถ่ายทอดความคิดความรู้สึกออกมาเป็นรหัสของภาษาหรือเป็นคำพูดให้ผู้อื่นเข้าใจ นอกจากจะใช้การเน้นหนักในคำระดับเสียงสูงต่ำในประโยคเพื่อสื่อความหมายด้วยแล้วผู้พูดยังแสดง

ถึงวัฒนธรรมและสถานภาพของผู้พูดด้วยคือแสดงจุดหมายในการพูดว่าตนต้องการจะพูดอะไรพูดกับใครพูดที่ไหนและพูดอย่างไรเป็นต้นให้ถูกต้องเหมาะสมกับสถานการณ์นอกจากนี้ผู้พูดยังต้องมีความคล่องในการพูดแสดงออกทางความหมายได้เป็นอย่างดีมีความถูกต้องชัดเจนและไม่ริรอที่จะตอบมิฉะนั้นจะทำให้การพูดหยุดชะงักเพราะผู้ฟังไม่สนใจและจะไม่มีคามอดทนที่จะฟังต่อไปอีก (Byrne, 1979, p. 9) นอกจากนี้สิ่งที่ผู้สอนจะต้องคำนึงถึงเกี่ยวกับทักษะการฟังการพูดต่อไปนี้คือ

(1) ผู้เรียนจะต้องมีความรู้ในด้านการออกเสียงการเลือกความหมายและกฎไวยากรณ์ของภาษาและสามารถนำสิ่งที่เรียนมาไปใช้ในสถานการณ์จริงกล่าวคือผู้เรียนจะต้องมีทักษะทางภาษาและทักษะทางการสื่อสาร

(2) ผู้สอนควรเลือกเนื้อหาที่มีความยากง่ายเหมาะสมกับระดับชั้นแต่ไม่ได้หมายถึงการยึดลำดับความยากง่ายของไวยากรณ์เป็นหลักควรเน้นบทสนทนาที่ไม่เป็นทางการก่อน บทสนทนาที่เป็นทางการควรเป็นตัวอย่างของการใช้ภาษาจริงๆ ในชีวิตประจำวันโดยสามารถชี้ให้เห็นกฎการพูดได้คือรู้ว่าบทสนทนาใดใครพูดกับใครพูดเรื่องอะไรพูดที่ไหนพูดอย่างไรผู้พูดมีจุดประสงค์อย่างไร เช่น บทสนทนาเกี่ยวกับการสัมภาษณ์เข้าเรียนต่อหรือเข้าทำงานบทสนทนาเกี่ยวกับการซื้อขายสินค้าหรือการโต้ตอบทางโทรศัพท์เป็นต้นศัพท์และโครงสร้างที่นำมาใช้จะต้องอยู่ในบริบทที่มีความหมายทั้งสิ้นคือมีศัพท์ใหม่ประมาณ 2-3 คำโครงสร้าง 1-2 โครงสร้างและมีการใช้รูปย่อของกริยา เช่น can't, won't เป็นต้น ทั้งนี้เนื้อหาต้องตรงกับความสนใจของผู้เรียนเพื่อกระตุ้นให้มีอารมณ์และสนใจที่จะพูดโต้ตอบกันอย่างน้อย 8-10 ประโยค

(3) บรรยากาศในการสอนทักษะฟังพูดควรเป็นบรรยากาศที่ไม่เครียดผู้เรียนมีความสบายใจและไม่กระดากอายที่จะพูดถ้าเป็นไปได้ควรจัดห้องเรียนให้เอื้อต่อการร่วมกิจกรรมการฝึกทักษะฟังพูดได้เป็นอย่างดีเช่นอาจเปลี่ยนจากห้องเรียนไปที่ใต้ร่มไม้ในบริเวณโรงเรียน เป็นต้น ผู้สอนควรส่งเสริมให้ผู้เรียนสนใจยุทธวิธีที่จะพูดให้ผู้อื่นสนใจคือรู้จักเริ่มต้นการสนทนาการใช้เวลาคิดในระหว่างการสนทนาการจบการสนทนาและการรู้จังหวะที่จะหยุดพูดเพื่อฟังผู้อื่นพูดโดยผู้สอนอาจฝึกให้ผู้รู้จักใช้คำที่จะดำเนินการสนทนาให้เหมาะสมกับสังคมและวัฒนธรรมของเจ้าของภาษาเช่นถ้าเห็นด้วยกับผู้พูดอาจเลือกใช้ประโยค That's true. หรือ That's for sure. That's the way I see it. เพื่อให้มีเวลาคิดในสิ่งที่พูดต่อใช้ Excuse me เมื่อจะขอตัวไปทำอย่างอื่นในระหว่างสนทนากันอยู่นอกจากนี้ผู้เรียนควรรู้จักเสริมการสนทนาด้วยคำถามอื่นแทนการตอบ Yes, I do. หรือ No, I don't. เพียงอย่างเดียวทั้งนี้เพื่อมิให้บทสนทนาสะดุดหยุดลงหรือไม่สมบูรณ์เช่นถ้ามีผู้ถามว่า Do you want to go to the movie tonight? แทนที่จะตอบว่า Yes, I do. หรือ No, I don't. แล้วจบการสนทนาควรตอบว่า Sure. เป็นต้น

10. จุดประสงค์ของการสอนทักษะการฟังการพูด

ในการสอนทักษะการฟังและการพูดนี้เน้นการพูดภาษาอังกฤษเพื่อให้ผู้เรียนสามารถนำภาษาอังกฤษที่เรียนมาแล้วมาใช้ในการสื่อสารได้และฝึกความเข้าใจในการฟังภาษาอังกฤษของชาวต่างประเทศโดยที่ผู้เรียนไม่จำเป็นต้องออกเสียงชัดเหมือนชาวต่างประเทศ ทั้งนี้ในการสนทนาครูมีหน้าที่ช่วยเหลือแนะนำและควรคำนึงว่าผู้พูดสามารถพูดให้ผู้ฟังเข้าใจสิ่งที่ตนเองต้องการจะสื่อความหมายหรือไม่ถ้าผู้ฟังเข้าใจดีก็ถือว่าผู้เรียนสามารถใช้ภาษาอังกฤษสื่อสารได้ถึงแม้ว่าจะพูดผิด ไวยากรณ์หรือใช้คำศัพท์ผิดก็ตามตัวอย่างจุดประสงค์ของทักษะการฟังและการพูดมีดังต่อไปนี้

10.1 ฟังแล้วปฏิบัติตามคำสั่งและคำชี้แจงฟังข้อความแล้วจับใจความฟังการสนทนาแล้วพูดออกความเห็นพูดต่อหรือถามเกี่ยวกับสิ่งที่สนทนาฟังแล้วสรุปสิ่งที่ฟัง

10.2 พูดออกคำสั่งได้ตามที่ต้องการตั้งคำถามหรืออภิปรายเกี่ยวกับสิ่งที่อ่านได้พูดหรืออ่านรายงานให้ผู้อื่นเข้าใจพูดสนทนาได้ตามความต้องการในชีวิตประจำวันพร้อมกับแสดงพฤติกรรมที่ไม่ใช้คำพูดได้ถูกต้องเหมาะสม

10.3 ให้เชิญเพื่อนไปงานเลี้ยงวันเกิดให้สนทนาเกี่ยวกับการทำงานในระหว่างปิดเทอมให้แสดงความคิดเห็นและขอความคิดเห็น

11. วิธีการและการจัดกิจกรรมการสอนการฟังการพูด

การสอนทักษะการฟังและการพูดควรปฏิบัติไปตามลำดับจากง่ายไปหายากดังต่อไปนี้

11.1 การฟังคำเดี่ยวฟังวลีฟังประโยคซึ่งอาจทำได้โดยให้แสดงออกในลักษณะต่างๆกันเช่นปฏิบัติตามคำสั่งวาดรูปเล่นเกมบอกทิศทางตามแผนที่ทั้งนี้อาจให้สังเกตการณ์เน้นเสียงหนักเบาในคำและระดับเสียงสูงต่ำในประโยค

11.2 การฟังโดยพยายามเชื่อมโยงคำต่างๆที่ได้ยินเป็นกลุ่มที่มีความหมายเพื่อให้จำง่ายเช่นพยายามสร้างจินตนาการจากคำเป็นภาพซึ่งจะเป็นภาพที่สวยงามหรือเป็นภาพตลกก็ได้เพื่อให้จำสิ่งที่ฟังได้นานขึ้นและเกิดความสนใจที่จะฟังต่อไป

11.3 การฟังเนื้อเรื่องสั้นๆ ซึ่งอาจมีคำศัพท์และโครงสร้างที่รู้จักแล้วโดยที่ผู้สอนให้สรุปเหตุการณ์ว่าใครทำอะไรทำแล้วหรือยังไม่ได้ทำหรือกำลังทำอยู่หรือสรุปได้ว่าบุคคลในเรื่องมีอาชีพอะไร

11.4 การฟังบทสนทนาหรือข้อความต่างๆ ควรเป็นบทสนทนาหรือข้อความที่อยู่ในชีวิตประจำวันคือมีความเร็วปกติผู้พูดมีเพศวัยอาชีพสถานภาพทางสังคมและสำเนียงต่างๆ กัน เพื่อให้ผู้เรียนคุ้นเคยกับภาษาที่ใช้อยู่จริง

12. ขั้นตอนในการสอนทักษะการฟังการพูด

ในการสอนทักษะการฟังการพูดนั้น ผู้สอนควรตั้งจุดประสงค์ว่าจะให้ผู้เรียนทำอะไร โดยมีจุดประสงค์ปลายทางเป็นข้อกำหนดที่ผู้เรียนจะต้องบรรลุเป้าหมายที่วางไว้คือสื่อสารได้ เช่นสามารถสนทนาเกี่ยวกับการซื้อขายสินค้าได้ถูกต้องเหมาะสมและจุดประสงค์นำทางเป็นทักษะย่อยที่ผู้เรียนต้องฝึกก่อนจะบรรลุจุดประสงค์คือเป็นการทำความเข้าใจในบริบทที่จะเป็นลักษณะจุดประสงค์นำทางที่ต้องการในเรื่องศัพท์คือให้สะกดคำบอกความหมายได้ถูกต้องหรือให้นำไปใช้ได้อย่างถูกต้องเหมาะสมสรุปกฎเกณฑ์และนำไปใช้ได้ถูกต้องเหมาะสมสำหรับการทำความเข้าใจในบริบทอาจถามคำถามเกี่ยวกับบทการสนทนาในลักษณะที่ว่าใครเป็นผู้พูดบทสนทนานั้น ผู้พูดมีลักษณะอย่างไร เช่น ถามเกี่ยวกับวัยและเพศลักษณะที่อาจมองเห็นได้เป็นอย่างไร เช่น บรรยายภาพในขณะสนทนากริยาท่าทางที่ผู้พูดใช้เป็นอย่างไร เช่น นั่งหรือยืนอยู่ในลักษณะใดผู้พูดมีจุดประสงค์จะสื่อความหมายอย่างไรให้แสดงความคิดเห็นหรือเดาความรู้สึกของเพื่อนๆ ในชั้นเรียนการดำเนินการสอนเรื่องที่น่ามาสอนจะเป็นสิ่งซึ่งปรากฏอยู่ในจุดประสงค์นำทางทั้งสิ้นผู้สอนจะต้องนำมาสอนโดยใช้สื่อการสอนประเภทต่างๆ เข้าช่วยมีการถามตอบเพื่อซักซ้อมความเข้าใจในเรื่องที่สอนเป็นลำดับถือเป็นการให้ความรู้ความสามารถทางภาษาศาสตร์ (Linguistic competency)

ในการฝึกฟังพูดเป็นขั้นตอนที่เป็นหัวใจของการฝึกทักษะฟังพูดเพื่อเป็นการสื่อสารทั้งนี้จะต้องตรงกับจุดประสงค์ปลายทางที่กำหนดไว้แล้วผู้สอนจะใช้กิจกรรมตลอดจนกลวิธีต่างๆ เช่นให้ถามตอบเป็นกลุ่มใหญ่กลุ่มเล็กหรือเป็นคู่ๆ ตามความเหมาะสมกับเรื่องที่สอนและลักษณะของผู้เรียนตลอดจนใช้สื่อการสอนประเภทต่างๆ มาช่วยให้ที่น่าสนใจด้วยเป็นการใช้ความสามารถทางการสื่อสาร (Communicative competency)

13. ความสัมพันธ์ระหว่างทักษะการฟังและทักษะการพูด

Widdowson (1983, pp.59-60) กล่าวว่า การฟังคือความสามารถที่จะเข้าใจว่าประโยคแต่ละประโยคที่ผู้พูดนั้นสัมพันธ์กับประโยคอื่นอย่างไรมีหน้าที่อย่างไรในการสื่อสารและสามารถเลือกเฉพาะประโยคที่มีความหมายตรงกับวัตถุประสงค์ในการฟัง และตัดส่วนที่ไม่สัมพันธ์กับวัตถุประสงค์ในการพูดออกไป การพูดเป็นทั้งการกระทำหรือการใช้คำพูดเพื่อเป็นการส่งสารในการพูด จึงมีการแลกเปลี่ยนบทบาทระหว่างผู้พูดกับผู้ฟังเป็นการปฏิสัมพันธ์เพื่อสื่อความเข้าใจ การพูดจึงไม่ได้เป็นเพียงการออกเสียงเท่านั้น แต่ยังใช้ท่าทางและการเคลื่อนไหวกล้ามเนื้อในส่วนต่างๆ ของใบหน้าและร่างกาย กล่าวคือ หู ส่วนการพูดไม่ออกเสียง สามารถสื่อความหมายโดยผ่านทางสายตาให้เป็นที่เข้าใจกันได้

Asher (1979, pp. 1-19) เชื่อว่าธรรมชาติการเรียนรู้ภาษาแม่ของเด็กก่อนที่เด็กจะสามารถพูดคำหนึ่งคำได้ออกมานั้นจะต้องผ่านประสบการณ์ในการฟังมาก่อนมากมายในขั้นแรก

เด็กจะค่อยๆ เลียนแบบการใช้ภาษาด้วยการสื่อความหมายโดยการเคลื่อนไหวอวัยวะต่างๆ ของร่างกายก่อน เช่น การมอม การหัวเราะ การยิ้ม เป็นต้น อັชเชอร์ ยังเชื่อว่าไม่เพียงความสามารถเข้าใจในด้านการฟังของเด็กจะดีกว่าการพูดเท่านั้น แต่ยังเป็นตัวจักรสำคัญในการพัฒนาการพูดอีกด้วย ที่เป็นเช่นนี้เพราะสมองและระบบประสาทของเด็กสามารถเรียนรู้การฟังก่อนการพูดสังเกต ได้จากการที่เด็กฟังและเข้าใจภาษา หรือสังเกตได้จากการที่เด็กไม่สามารถพูดได้มากกว่าหนึ่งคำ แต่สามารถเข้าใจและทำตามผู้ใหญ่ได้เมื่อได้รับคำสั่ง ฉะนั้นในการเรียนการสอนที่จะได้ผลดี ควรพิจารณาขั้นตอนการเรียนภาษาโดยธรรมชาติ โดยเริ่มจากการให้ความสำคัญของการฟัง และความเข้าใจเป็นหลักก่อนที่จะมุ่งไปสู่ทักษะด้านอื่นๆ การฝึกฟังมากๆ จะทำให้เกิดความชำนาญในการฟัง การออกเสียง และสำเนียงที่ชัดเจน และถูกต้องด้วย การที่นักเรียนได้ยืนตัวเองออกเสียง ไม่ถูกต้องในขั้นแรกๆ อาจทำให้เกิดความสับสนในการแยกเสียง และการจำเสียงที่ถูกต้อง ถ้าให้นักเรียนฝึกพูดทันทีที่เริ่มเรียนจะทำให้ความผิดพลาดมีมากและเป็นสิ่งที่ยึดขวางทางการเรียนรู้อีกด้วย ถ้าให้ฝึกการฟังก่อนการพูด นักเรียนจะได้ประสบการณ์ในการเรียนภาษาที่ดีสามารถโต้ตอบได้อย่างถูกต้อง และมีความเชื่อมั่นในการเรียนรู้ภาษาอีกด้วย

สรุปได้ว่า ความสามารถในการพูดเป็นการถ่ายทอดความคิดความเข้าใจและความรู้สึกของผู้พูด เพื่อให้คนอื่นได้รับรู้และเข้าใจจุดมุ่งหมายของตนเอง ซึ่งจะเกิดขึ้นจากการที่ได้รับปัจจัยป้อนที่มีความหมายทางการฟังมาแล้วอย่างเพียงพอ และจะต้องใช้เวลาในการปรับตัว ซึ่งจะมากหรือน้อยนั้นขึ้นอยู่กับสถานการณ์นั่นเอง

14. การพัฒนาความสามารถในการฟังการพูดภาษาอังกฤษ

Krashen (1983, pp. 21-35) ให้ความเห็นไว้ว่า ความสามารถในการฟังที่ดีเป็นสิ่งที่สำคัญก่อนที่จะสามารถพูดได้ ความสามารถในการพูดจะเกิดขึ้นได้จากการฟังที่มีความหมาย โดยผ่านปัจจัยป้อนทางภาษาที่เข้าใจได้ โดยอาจต้องใช้ไฮโดรทศานุอุปกรณ์ หรือสื่อการเรียนช่วยและต้องมีการซ้ำย้ำทวนตลอดจนให้เวลาในการเก็บข้อมูลอย่างเพียงพอ ในการสื่อความหมายการฟังออกมาเป็นการพูดนั้น เมื่อผ่านจากการสื่อด้วยภาษากาย ภาษาท่าทางแล้วผู้ฟังจะค่อยๆ สื่อออกมาเป็นคำพูดสั้นๆ หรือวลีก่อน แล้วจึงพัฒนาเป็นประโยคสั้นๆ ไปสู่ประโยคที่ซับซ้อนขึ้น การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ควรเปิดโอกาสให้นักเรียนได้ฝึกปฏิบัติการทางภาษาท่าทางให้มากที่สุดเท่าที่จะมากได้ โดยใช้วิธีการต่างๆ ในแนวการสื่อสาร เพื่อให้นักเรียนได้ใช้ภาษาในการสื่อสารให้มากที่สุด และช่วยพัฒนาความคิดของนักเรียนในการสื่อความหมายได้จริง การสอนทักษะฟังจึงเป็นปัจจัยป้อนที่เป็นที่เข้าใจ หรือมีความหมาย (Comprehensible input) นักเรียนไม่ถูกบังคับให้พูดจนกว่าจะพร้อม ระยะเวลาที่นักเรียนยังไม่พร้อม เป็นระยะที่อยู่ในระหว่างพัฒนาการเรียกว่าระยะแห่งความเงียบ (Silent period) หรือนักการศึกษาหลายคนเรียกว่า ระยะแห่งการรอ (Waiting period) ซึ่ง

นักเรียนอาจตอบสนองด้วยภาษาท่าทาง (Total physical response) การพัฒนาทักษะการฟังจึงเริ่มตั้งแต่การเลือกเนื้อหาที่เหมาะสมกับวัยของนักเรียน

เสาวลักษณ์ รัตนวิชัย (2531, หน้า 74) ได้สรุปการพัฒนาทักษะการฟังและการพูดว่าเป็นการเริ่มให้ปัจจัยป้อนทางภาษาที่เป็นที่เข้าใจให้แก่ นักเรียน และสิ่งแรกในการฝึกทักษะการฟังต่อการเลือกกิจกรรมการเรียนการสอนต่างๆ ให้เหมาะสมกับวัตถุประสงค์ อายุ และความ ต้องการของนักเรียน และในการฝึกต้องใช้เวลาพอสมควรจึงจะช่วยให้ นักเรียนเกิดความมั่นใจมากพอและพร้อมที่จะพูดในระยะต่อมาในการพัฒนาการพูด ควรฝึกอย่างเป็นขั้นตอน จากง่ายไปหายากคือฝึกจากรูปแบบคำ ประโยคง่ายๆ การซักถามหรือการตอบคำถามง่ายๆ โดยการชี้ นำของครูผู้สอนหรือจากการใช้สื่อทัศนูปกรณ์ต่างๆ การจัดเนื้อหาให้นักเรียน ได้ประสบการณ์จากการ ออกเสียงศัพท์รูปประโยคพื้นฐานและควรจัดอย่างต่อเนื่อง ไปด้วยกิจกรรมการพูด นักเรียนจะสามารถใช้ประสบการณ์จากการฟังมาใช้พูดต่อเมื่อฟังมากพอสมควร

สุภัทรา อักษรานุเคราะห์ (2530, หน้า 20) ได้ให้ความเห็นว่า กระบวนการสื่อสารความหมายระหว่างผู้พูดและผู้ฟังจะผ่านขั้นตอนดังต่อไปนี้คือ ผู้ฟังรับข้อมูลแล้วแยกแยะได้คือต้องระลึกและแยกแยะระหว่างเสียงและคำในการถอดรหัส หรือตีความหมายข้อมูล ผู้ฟังจะต้องใช้ความจำช่วงสั้นๆ เก็บความที่ได้ฟังแล้ว และมาเชื่อมโยงกับสิ่งที่จะรับฟังใหม่ นอกจากนี้ยังจะต้องทำนายหรือคาดหมายว่าจะได้ฟังอะไรต่อและเลือกสนใจกับข้อมูลบางตอนที่ตรงกับสิ่งที่ตนต้องการฟัง และทำความเข้าใจกับเรื่องที่ฟังอย่างถูกต้อง จากนั้นผู้พูดจะต้องถ่ายทอดความคิดความรู้สึกออกมาเป็นคำพูดที่ผู้อื่นเข้าใจ แสดงจุดมุ่งหมายในการพูดว่าผู้พูดต้องการพูดเรื่องอะไร กับใคร ที่ไหน และพูดอย่างไร ผู้พูดต้องพูดให้ถูกต้อง ชัดเจน (Accuracy) เหมาะสมกับสถานการณ์ มีความคล่อง (Fluency) แสดงออกทางความหมายได้เป็นอย่างดี มีความถูกต้อง ชัดเจน (Accuracy) และไม่รีบร้อนที่จะโต้ตอบ มิฉะนั้น จะทำให้การพูดหยุดชะงัก เพราะผู้ฟังจะไม่สนใจและจะไม่มีอารมณ์อดทนที่จะฟังอีกต่อไป

สรุปได้ว่าการพัฒนาทักษะการฟังและการพูดภาษาอังกฤษ นักเรียนจะต้องได้รับการพัฒนาจากการได้รับปัจจัยป้อนที่มีความหมายในการฝึกการฟังและการพูดภาษาอังกฤษ โดยใช้เวลามากน้อยขึ้นอยู่กับสถานการณ์และความสามารถของแต่ละบุคคล การพัฒนาทักษะการฟังและการพูดภาษาอังกฤษเป็นไปตามลำดับขั้น โดยเริ่มต้นจากคำประโยคง่ายๆ จนถึงประโยคที่ซับซ้อนถูกต้อง คล่องแคล่วและเหมาะสมกับสังคม วัฒนธรรมของเจ้าของภาษา โดยจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่มีประสิทธิภาพให้แก่ นักเรียน ได้มีโอกาสพัฒนาทักษะการฟังและการพูดภาษาอังกฤษให้ดียิ่งขึ้น วิธีการสอนภาษาอังกฤษมีหลายวิธี วิธีที่จะช่วยสร้างความคิดที่เป็นระบบให้แก่ครูผู้สอนในการพัฒนามโนทัศน์เกี่ยวกับการเรียนการสอนภาษาอังกฤษ วิธีการสอนที่ผู้วิจัยสนใจที่จะศึกษา

และเชื่อว่าจะเกิดผลดีต่อการพัฒนาทักษะการฟัง-พูดภาษาอังกฤษคือการสอนแบบการตอบสนองด้วยท่าทาง (Total physical responses: T.P.R.) และการสอนภาษาอังกฤษตามแนวการสอนเพื่อการสื่อสาร (Communicative approach)

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551

กระทรวงศึกษาธิการได้ประกาศใช้หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2544 ให้เป็นหลักสูตรแกนกลางของประเทศ โดยกำหนดจุดหมายและมาตรฐานการเรียนรู้เป็นเป้าหมายและกรอบทิศทางในการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนให้เป็นคนดี มีปัญญา มีคุณภาพชีวิตที่ดีและมีขีดความสามารถในการแข่งขันในเวทีระดับโลก (กระทรวงศึกษาธิการ, 2544) พร้อมกันนี้ได้ปรับกระบวนการพัฒนาหลักสูตรให้มีความสอดคล้องกับเจตนารมณ์แห่งพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ที่มุ่งเน้นการกระจายอำนาจทางการศึกษาให้ท้องถิ่นและสถานศึกษาได้มีบทบาทและมีส่วนร่วมในการพัฒนาหลักสูตร เพื่อให้สอดคล้องกับสภาพและความต้องการของท้องถิ่น (สำนักนายกรัฐมนตรีย, 2542)

จากการวิจัย และติดตามประเมินผลการใช้หลักสูตรในช่วงระยะ 6 ปีที่ผ่านมา (สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา, 2546 ก, 2546 ข, 2548 ก, 2548 ข; สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2547; สำนักผู้ตรวจราชการและติดตามประเมินผล, 2548; สุวิมล ว่องวานิช และ นงลักษณ์ วิรัชชัย, 2547; Nutravong, 2002; Kittisunthorn, 2003) พบว่า หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2544 มีจุดดีหลายประการ เช่น ช่วยส่งเสริมการกระจายอำนาจทางการศึกษาทำให้ท้องถิ่นและสถานศึกษามีส่วนร่วมและมีบทบาทสำคัญในการพัฒนาหลักสูตรให้สอดคล้องกับความต้องการของท้องถิ่น และมีแนวคิดและหลักการในการส่งเสริมการพัฒนาผู้เรียนแบบองค์รวมอย่างชัดเจน อย่างไรก็ตาม ผลการศึกษาดังกล่าวยังได้สะท้อนให้เห็นถึงประเด็นที่เป็นปัญหาและความไม่ชัดเจนของหลักสูตรหลายประการทั้งในส่วนของเอกสารหลักสูตร กระบวนการนำหลักสูตรสู่การปฏิบัติ และผลผลิตที่เกิดจากการใช้หลักสูตร ได้แก่ ปัญหาความสับสนของผู้ปฏิบัติในระดับสถานศึกษาในการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา สถานศึกษาส่วนใหญ่กำหนดสาระและผลการเรียนรู้ที่คาดหวังไว้มาก ทำให้เกิดปัญหาหลักสูตรแน่น การวัดและประเมินผลไม่สะท้อนมาตรฐาน ส่งผลต่อปัญหาการจัดทำเอกสารหลักฐานทางการศึกษาและการเทียบโอนผลการเรียนรวมทั้งปัญหาคุณภาพของผู้เรียนในด้านความรู้ ทักษะ ความสามารถและคุณลักษณะที่พึงประสงค์ อันยังไม่เป็นที่น่าพอใจ

นอกจากนั้นแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 10 (พ.ศ. 2550-2554) ได้ชี้ให้เห็นถึงความจำเป็นในการปรับเปลี่ยนจุดเน้นในการพัฒนาคุณภาพคนในสังคมไทยให้มีคุณธรรม และมีความรอบรู้อย่างเท่าทัน ให้มีความพร้อมทั้งด้านร่างกาย สติปัญญา อารมณ์ และศีลธรรม สามารถก้าวทันการเปลี่ยนแปลงเพื่อนำไปสู่สังคมฐานความรู้ได้อย่างมั่นคง แนวการพัฒนาคนดังกล่าวมุ่งเตรียมเด็กและเยาวชนให้มีพื้นฐานจิตใจที่ดีงาม มีจิตสาธารณะ พร้อมทั้งมีสมรรถนะ ทักษะและความรู้พื้นฐานที่จำเป็นในการดำรงชีวิต อันจะส่งผลต่อการพัฒนาประเทศแบบยั่งยืน (สภาพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2549) ซึ่งแนวทางดังกล่าวสอดคล้องกับนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการในการพัฒนาเยาวชนของชาติเข้าสู่โลกยุคศตวรรษที่ 21 โดยมุ่งส่งเสริมผู้เรียนมีคุณธรรม รักความเป็นไทย ให้มีทักษะการคิดวิเคราะห์ สร้างสรรค์ มีทักษะด้านเทคโนโลยี สามารถทำงานร่วมกับผู้อื่น และสามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมโลกได้อย่างสันติ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551)

จากข้อค้นพบในการศึกษาวิจัยและติดตามผลการใช้หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2544 ที่ผ่านมา ประกอบกับข้อมูลจากแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 10 เกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาคนในสังคมไทย และจุดเน้นของกระทรวงศึกษาธิการในการพัฒนาเยาวชนสู่ศตวรรษที่ 21 จึงเกิดการทบทวนหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2544 เพื่อนำไปสู่การพัฒนาหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2551 ที่มีความเหมาะสม ชัดเจน ทั้งเป้าหมายของหลักสูตรในการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน พัฒนาเศรษฐกิจและสังคมพัฒนาประเทศพื้นฐานในการดำรงชีวิต การพัฒนาสมรรถนะและทักษะกระบวนการนำหลักสูตรไปสู่การปฏิบัติในระดับเขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษา โดยได้มีการกำหนดวิสัยทัศน์ จุดหมาย สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน คุณลักษณะอันพึงประสงค์มาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัดที่ชัดเจน เพื่อใช้เป็นทิศทางในการจัดทำหลักสูตรการเรียนการสอนในแต่ละระดับ นอกจากนี้ได้กำหนดโครงสร้างเวลาเรียนขั้นต่ำของแต่ละกลุ่มสาระการเรียนรู้ในแต่ละชั้นปีไว้ในหลักสูตรแกนกลาง และเปิดโอกาสให้สถานศึกษาเพิ่มเติมเวลาเรียนได้ตามความพร้อมและจุดเน้น อีกทั้งได้ปรับกระบวนการวัดและประเมินผลผู้เรียน เกณฑ์การจบการศึกษาแต่ละระดับ และเอกสารแสดงหลักฐานทางการศึกษาให้มีความสอดคล้องกับมาตรฐานการเรียนรู้ และมีความชัดเจนต่อการนำไปปฏิบัติ

เอกสารหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2551 นี้ จัดทำขึ้นสำหรับท้องถิ่นและสถานศึกษาได้นำไปใช้เป็นกรอบและทิศทางในการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา และจัดการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาเด็กและเยาวชนไทยทุกคนในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานให้มีคุณภาพด้านความรู้ และทักษะที่จำเป็นสำหรับการดำรงชีวิตในสังคมที่มีการเปลี่ยนแปลง และแสวงหาความรู้เพื่อพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต

มาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัดที่กำหนดไว้ในเอกสารนี้ ช่วยทำให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องในทุกระดับเห็นผลคาดหวังที่ต้องการในการพัฒนาการเรียนรู้ของผู้เรียนที่ชัดเจนตลอดแนว ซึ่งจะสามารช่วยทำให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องในระดับท้องถิ่นและสถานศึกษาร่วมกันพัฒนาหลักสูตรได้อย่างมั่นใจ ทำให้การจัดทำหลักสูตรในระดับสถานศึกษามีคุณภาพและมีความเป็นเอกภาพยิ่งขึ้น อีกทั้งยังช่วยให้เกิดความชัดเจนเรื่องการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ และช่วยแก้ปัญหาการเทียบโอนระหว่างสถานศึกษา ดังนั้นในการพัฒนาหลักสูตรในทุกระดับตั้งแต่ระดับชาติจนถึงระดับสถานศึกษา จะต้องสะท้อนคุณภาพตามมาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัดที่กำหนดไว้ในหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานรวมทั้งเป็นกรอบทิศทางในการจัดการศึกษาทุกรูปแบบ และครอบคลุมผู้เรียนทุกกลุ่มเป้าหมายในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานการจัดหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานจะประสบความสำเร็จตามเป้าหมายที่คาดหวังได้ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องทั้งระดับชาติ ชุมชน ครอบครัว และบุคคลต้องร่วมรับผิดชอบ โดยร่วมกันทำงานอย่างเป็นระบบ และต่อเนื่อง ในการวางแผนดำเนินการ ส่งเสริมสนับสนุน ตรวจสอบ ตลอดจนปรับปรุงแก้ไข เพื่อพัฒนาเยาวชนของชาติไปสู่คุณภาพตามมาตรฐานการเรียนรู้ที่กำหนดไว้

วิสัยทัศน์

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานมุ่งพัฒนาผู้เรียนทุกคนซึ่งเป็นกำลังของชาติให้เป็นมนุษย์ที่มีความสมดุลทั้งด้านร่างกาย ความรู้ คุณธรรม มีจิตสำนึกในความเป็นพลเมืองไทยและเป็นพลโลก ยึดมั่นในการปกครองตามระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขมีความรู้และทักษะพื้นฐาน รวมทั้ง เจตคติ ที่จำเป็นต่อการศึกษาต่อ การประกอบอาชีพและการศึกษาตลอดชีวิต โดยมุ่งเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญบนพื้นฐานความเชื่อว่า ทุกคนสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้เต็มตามศักยภาพ

สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน

ในการพัฒนาผู้เรียนตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน มุ่งเน้นพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพตามมาตรฐานที่กำหนดซึ่งจะช่วยให้ผู้เรียนเกิดสมรรถนะสำคัญประการ ดังนี้

1. ความสามารถในการสื่อสารเป็นความสามารถในการรับและส่งสารมีวัฒนธรรมในการใช้ภาษาถ่ายทอดความคิด ความรู้ความเข้าใจ ความรู้สึก และทัศนะของตนเองเพื่อแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารและประสบการณ์อันจะเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาตนเองและสังคม รวมทั้งการเจรจาต่อรองเพื่อขจัดและลดปัญหาความขัดแย้งต่างๆ การเลือกรับหรือไม่รับข้อมูลข่าวสารด้วยหลักเหตุผลและความถูกต้องตลอดจนการเลือกใช้วิธีการสื่อสารที่มีประสิทธิภาพโดยคำนึงถึงผลกระทบที่มีต่อตนเองและสังคม

2. ความสามารถในการคิด เป็นความสามารถในการคิดวิเคราะห์ การคิดสังเคราะห์ การคิดอย่างสร้างสรรค์ การคิดอย่างมีวิจารณญาณ และการคิดเป็นระบบ เพื่อนำไปสู่การสร้างองค์ความรู้หรือสารสนเทศเพื่อการตัดสินใจเกี่ยวกับตนเองและสังคมได้อย่างเหมาะสม

3. ความสามารถในการแก้ปัญหา เป็นความสามารถในการแก้ปัญหาและอุปสรรคต่างๆ ที่เผชิญได้อย่างถูกต้องเหมาะสมบนพื้นฐานของหลักเหตุผล คุณธรรมและข้อมูลสารสนเทศ เข้าใจความสัมพันธ์และการเปลี่ยนแปลงของเหตุการณ์ต่างๆ ในสังคม แสวงหาความรู้ ประยุกต์ความรู้มาใช้ในการป้องกันและแก้ไขปัญหาและมีการตัดสินใจที่มีประสิทธิภาพ โดยคำนึงถึงผลกระทบที่เกิดขึ้นต่อตนเอง สังคมและสิ่งแวดล้อม

4. ความสามารถในการใช้ทักษะชีวิตเป็นความสามารถในการนำกระบวนการต่างๆ ไปใช้ในการดำเนินชีวิตประจำวัน การเรียนรู้ด้วยตนเอง การเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง การทำงาน และการอยู่ร่วมกันในสังคมด้วยการสร้างเสริมความสัมพันธ์อันดีระหว่างบุคคล การจัดการปัญหาและความขัดแย้งต่างๆ อย่างเหมาะสม การปรับตัวให้ทันกับการเปลี่ยนแปลงของสังคมและสภาพแวดล้อม และการรู้จักหลีกเลี่ยงพฤติกรรมไม่พึงประสงค์ที่ส่งผลกระทบต่อตนเองและผู้อื่น

5. ความสามารถในการใช้เทคโนโลยีเป็นความสามารถในการเลือก และใช้เทคโนโลยีด้านต่างๆ และมีทักษะกระบวนการทางเทคโนโลยี เพื่อการพัฒนาตนเองและสังคมในด้านการเรียนรู้ การสื่อสาร การทำงาน การแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ ถูกต้อง เหมาะสม และมีคุณธรรม

1. กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ

การจัดการเรียนการสอนภาษาต่างประเทศในหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานที่เป็นสาระการเรียนรู้พื้นฐานซึ่งกำหนดให้เรียนตลอดหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานคือภาษาอังกฤษ ส่วนภาษาต่างประเทศอื่นเช่นภาษาฝรั่งเศสเยอรมันจีนญี่ปุ่นอาหรับบาลีและภาษากลุ่มประเทศเพื่อนบ้านหรือภาษาอื่นๆ ให้อยู่ในดุลยพินิจของสถานศึกษาที่จะจัดทำรายวิชาและจัดการเรียนรู้ตามความเหมาะสมเนื่องจากผู้เรียนไม่ได้เรียนภาษาเพื่อความรู้เกี่ยวกับภาษาเท่านั้นแต่เรียนภาษาเพื่อสามารถใช้ภาษาเป็นเครื่องมือในการติดต่อสื่อสารกับผู้อื่นได้ตามความต้องการ ในสถานการณ์ต่างๆ ทั้งในชีวิตประจำวันและการงานอาชีพการที่ผู้เรียนจะใช้ภาษาได้ถูกต้องคล่องแคล่วและเหมาะสมนั้นขึ้นอยู่กับทักษะการใช้ภาษาดังนั้นในการจัดการเรียนการสอนภาษาที่ดีผู้เรียนจะต้องมีโอกาสได้ฝึกทักษะการใช้ภาษาให้มากที่สุดทั้งในห้องเรียนและนอกห้องเรียนการจัดการกระบวนการเรียนการสอนต้องสอดคล้องกับธรรมชาติและลักษณะเฉพาะของภาษาการจัดการเรียนการสอนภาษาจึงควรจัดกิจกรรมให้หลากหลายทั้งกิจกรรมการฝึกทักษะทางภาษาและกิจกรรมการฝึกผู้เรียนให้รู้วิธีการเรียนภาษาด้วยตนเองควบคู่ไปด้วยอันจะนำไปสู่การเป็นผู้เรียนที่พึ่งตนเองได้ (Learner-

independence) และสามารถเรียนรู้ได้ตลอดชีวิต (Lifelong learning) โดยใช้ภาษาต่างประเทศเป็นเครื่องมือในการค้นคว้าหาความรู้ในการเรียนวิชาอื่นๆ ในการศึกษาต่อรวมทั้งในการประกอบอาชีพ ซึ่งเป็นจุดหมายสำคัญประการหนึ่งของการปฏิรูปการเรียนรู้ (กรมวิชาการ, 2551)

สาระและมาตรฐานการเรียนรู้

กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศมุ่งหวังให้ผู้เรียนมีเจตคติที่ดีต่อภาษาต่างประเทศ สามารถใช้ภาษาต่างประเทศ สื่อสารในสถานการณ์ต่างๆ แสวงหาความรู้ ประกอบอาชีพ และศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้น รวมทั้งมีความรู้ความเข้าใจในเรื่องราวและวัฒนธรรมอันหลากหลายของประชาคมโลก และสามารถถ่ายทอดความคิดและวัฒนธรรมไทยไปยังสังคมโลกได้อย่างสร้างสรรค์ การจัดการเรียนการสอนภาษาต่างประเทศในหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานมีความคาดหวังว่าเมื่อผู้เรียนเรียนภาษาต่างประเทศอย่างต่อเนื่องตั้งแต่ช่วงชั้นที่ 1 จนถึงช่วงชั้นที่ 4 ผู้เรียนจะมีความสามารถใช้ภาษาต่างประเทศสื่อสารในสถานการณ์ต่างๆ แสวงหาความรู้ ประกอบอาชีพ ศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้น มีวิสัยทัศน์กว้างไกล รวมทั้งมีความรู้ความเข้าใจในเรื่องราวและวัฒนธรรมอันหลากหลายของประชาคมโลกตลอดจนมีเจตคติที่ดีต่อภาษาต่างประเทศซึ่งถูกกำหนดให้เป็นสาระการเรียนรู้พื้นฐานที่ผู้เรียนทุกคนต้องเรียนและจัดเป็นสาระการเรียนรู้เพิ่มเติมให้ผู้เรียนได้เลือกเรียนตามความถนัดความสนใจ โดยคำนึงถึงความต้องการและความแตกต่างระหว่างบุคคลโดยแยกกรอบเนื้อหาเป็น 4 สาระประกอบด้วย

สาระที่ 1 ภาษาเพื่อการสื่อสาร (Communications) การใช้ภาษาต่างประเทศในการฟัง พูด อ่าน เขียน แลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสาร แสดงความรู้สึกและความคิดเห็นตีความนำเสนอข้อมูล ความคิดรวบยอดและความคิดเห็นในเรื่องต่างๆ และสร้างความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลอย่างเหมาะสม

มาตรฐาน ต 1.1 เข้าใจและตีความเรื่องที่ฟังและอ่านจากสื่อประเภทต่างๆ และแสดงความคิดเห็นอย่างมีเหตุผล

มาตรฐาน ต 1.2 มีทักษะการสื่อสารทางภาษาในการแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสาร แสดงความรู้สึกและความคิดเห็นอย่างมีประสิทธิภาพ

มาตรฐาน ต 1.3 นำเสนอข้อมูลข่าวสาร ความคิดรวบยอดและความคิดเห็นในเรื่องต่างๆ โดยการพูดและการเขียน

สาระที่ 2 ภาษาและวัฒนธรรม (Cultures) การใช้ภาษาต่างประเทศตามวัฒนธรรมของเจ้าของภาษา ความสัมพันธ์ความเหมือนและความแตกต่างระหว่างภาษากับวัฒนธรรมของเจ้าของภาษา และวัฒนธรรมของเจ้าของภาษากับวัฒนธรรมไทยและนำไปใช้อย่างเหมาะสม

มาตรฐาน ต 2.1 เข้าใจความสัมพันธ์ระหว่างภาษากับวัฒนธรรมของเจ้าของภาษา และนำไปใช้ได้เหมาะสมกับกาลเทศะ

มาตรฐาน ต 2.2 เข้าใจความเหมือนและความแตกต่างระหว่างภาษาและวัฒนธรรมของเจ้าของภาษากับภาษาและวัฒนธรรมไทยและนำมาใช้อย่างถูกต้องและเหมาะสม

สาระที่ 3 ภาษากับความสัมพันธ์กับกลุ่มสาระการเรียนรู้อื่น (Connections) การใช้ภาษาต่างประเทศในการเชื่อมโยงความรู้กับกลุ่มสาระการเรียนรู้อื่นเป็นพื้นฐานในการพัฒนา แสวงหาความรู้และเปิดโลกทัศน์ของตน

มาตรฐาน ต 3.1 ใช้ภาษาต่างประเทศในการเชื่อมโยงความรู้กับกลุ่มสาระการเรียนรู้ อื่นและเป็นพื้นฐานในการพัฒนาแสวงหาความรู้และเปิดโลกทัศน์ของตน

สาระที่ 4 ภาษากับความสัมพันธ์กับชุมชนและโลก (Communities) การใช้ภาษาต่างประเทศ ในสถานการณ์ต่างๆ ทั้งในห้องเรียนและนอกห้องเรียนชุมชนและสังคมโลกเป็นเครื่องมือพื้นฐาน ในการศึกษาต่อประกอบอาชีพและแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับสังคมโลก

มาตรฐาน ต 4.1 ใช้ภาษาต่างประเทศในสถานการณ์ต่างๆ ทั้งในสถานศึกษาชุมชน และสังคม

มาตรฐาน ต 4.2 ใช้ภาษาต่างประเทศเป็นเครื่องมือพื้นฐานในการศึกษาต่อการ ประกอบอาชีพและการแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับสังคมโลก

โครงสร้างหลักสูตรภาษาต่างประเทศ

โครงสร้างของหลักสูตรภาษาต่างประเทศกำหนดตามระดับความสามารถทางภาษาและ พัฒนาการของผู้เรียน (Proficiency-based) เป็นสำคัญโดยจัดแบ่งเป็น 4 ระดับคือ

1. ช่วงชั้น ป. 1-3 ระดับเตรียมความพร้อม (Preparatory level)
2. ช่วงชั้น ป. 4-6 ระดับต้น (Beginner level)
3. ช่วงชั้น ม. 1-3 ระดับพัฒนา (Developing level)
4. ช่วงชั้น ม. 4-6 ระดับก้าวหน้า (Expanding level)

ตัวบ่งชี้และคำอธิบายรายวิชา

ช่วงชั้น ป.4-6 ระดับต้น (Beginner level)

1. ปฏิบัติตามคำสั่ง คำขอร้อง และคำแนะนำที่ฟังและอ่าน อ่านออกเสียงประโยค ข้อความ นิทาน และบทกลอนสั้นๆ ถูกต้องตามหลักการอ่านเลือก/ระบุประโยคและข้อความตรง ตามความหมายของสัญลักษณ์หรือเครื่องหมายที่อ่านบอกใจความสำคัญและตอบคำถามจากการฟัง และอ่านบทสนทนา นิทานง่ายๆ และเรื่องเล่า

2. ผู้เขียนโต้ตอบในการสื่อสารระหว่างบุคคล ใช้คำสั่ง คำขอร้อง และให้คำแนะนำ ผู้เขียนแสดงความต้องการ ขอความช่วยเหลือ ตอบรับและปฏิเสธการให้ความช่วยเหลือในสถานการณ์ต่างๆ ผู้เขียนเพื่อขอและให้ข้อมูลเกี่ยวกับตนเอง เพื่อน ครอบครัว และเรื่องใกล้ตัว ผู้เขียนแสดงความรู้สึกเกี่ยวกับเรื่องต่างๆ ใกล้ตัว กิจกรรมต่างๆ พร้อมทั้งให้เหตุผลสั้นๆ ประกอบ

3. ผู้เขียนให้ข้อมูลเกี่ยวกับตนเอง เพื่อน และสิ่งแวดล้อมใกล้ตัว เขียนภาพ แผนผัง แผนภูมิ และตารางแสดงข้อมูลต่างๆ ที่ฟังและอ่าน ผู้เขียนแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับเรื่องต่างๆ ใกล้ตัว

4. ใช้ถ้อยคำ น้ำเสียง และกิริยาท่าทางอย่างสุภาพเหมาะสมตามมารยาทสังคมและวัฒนธรรมของเจ้าของภาษา ให้ข้อมูลเกี่ยวกับเทศกาลวันสำคัญงานฉลองชีวิตความเป็นอยู่ของเจ้าของภาษาเข้าร่วมกิจกรรมทางภาษาและวัฒนธรรมตามความสนใจ

5. บอกความเหมือน/ความแตกต่างระหว่างการออกเสียงประโยคชนิดต่างๆ การใช้เครื่องหมายวรรคตอน และการลำดับคำตามโครงสร้างประโยคของภาษาต่างประเทศและภาษาไทย เปรียบเทียบความเหมือนความแตกต่างระหว่างเทศกาล งานฉลองและประเพณีของเจ้าของภาษา กับของไทย

6. ค้นคว้ารวบรวมคำศัพท์ที่เกี่ยวข้องกับกลุ่มสาระการเรียนรู้อื่นจากแหล่งการเรียนรู้และนำเสนอด้วยการพูดการเขียน

7. ใช้ภาษาสื่อสารในสถานการณ์ต่างๆ ที่เกิดขึ้นในห้องเรียนและสถานศึกษา

8. มีทักษะการใช้ภาษาต่างประเทศ(เน้นการฟังพูดอ่านเขียน)สื่อสารตามหัวข้อเรื่องเกี่ยวกับตนเอง ครอบครัว โรงเรียน สิ่งแวดล้อม อาหาร เครื่องดื่ม เวลาว่างและนันทนาการ สุขภาพ และสวัสดิการ การซื้อการขาย และลมฟ้าอากาศ ภายในวงคำศัพท์ประมาณ 1,050-1,200 (คำศัพท์ที่เป็นรูปธรรมและนามธรรม)

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1. งานวิจัยในประเทศ

คำพันธ์ แสนสุข (2556, หน้า 66-69) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การศึกษาการเรียนรู้การฟังและการพูดภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ด้วยวิธีการสอนแบบการตอบสนองด้วยท่าทาง โรงเรียนมัธยมวัดใหม่กรงทองในพระราชูปถัมภ์ สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี พบว่า การสอนด้วยวิธีตอบสนองด้วยท่าทาง ช่วยให้นักเรียนฟังอย่างตั้งใจ ให้ความ

ร่วมมือในการแสดงออกท่าทาง รวมทั้งออกเสียงคำศัพท์ วลี และประโยคสั้นๆ พร้อมทั้งแสดงท่าทางประกอบสิ่งที่ฟังได้ เมื่อคำนวณค่าสถิติปรากฏว่าอยู่ที่ระดับ 0.05

พิมพา อัมเฟิลบี (2553, หน้า 69-71) ได้ศึกษาวิจัยเกี่ยวกับเรื่อง การพัฒนาทักษะการฟังและการพูดภาษาอังกฤษ โดยใช้วิธีการสอนตอบสนองด้วยท่าทางและเล่าเรื่อง ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 พบว่า วิธีการสอนตอบสนองด้วยท่าทางและเล่าเรื่อง ช่วยให้นักเรียนมีทักษะการฟังและการพูดออกเสียงคำศัพท์ วลี และประโยคสั้นๆ พร้อมทั้งแสดงท่าทางประกอบจากสิ่งที่ฟังได้ ซึ่งวิธีสอนนี้แสดงให้เห็นว่านักเรียนพัฒนาทักษะการฟังและการพูดได้อย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น

มณี แก้วมณี (2554, หน้า 64-70) ได้วิจัยศึกษาเรื่อง ผลการตอบสนองด้วยท่าทางและเล่าเรื่องที่มีต่อความสามารถในการฟังและพูดภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนวัดหัวกระสังข์ จังหวัดฉะเชิงเทรา พบว่า คะแนนความสามารถในการฟังและการพูดภาษาอังกฤษหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และมีคะแนนทดสอบหลังการจัดการเรียนรู้ตามแผนการสอนทั้ง 6 แผน มีคะแนนเฉลี่ยไม่น้อยกว่าร้อยละ 60

สุพรรณิ บุญเพิ่ม (2551, หน้า 65) ได้วิจัยศึกษาเรื่อง การพัฒนาทักษะการฟังและการพูดภาษาอังกฤษ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 โดยใช้กิจกรรมการเคลื่อนไหว พบว่า มีกิจกรรมมีทั้งหมด 3 วงจร โดยวงจรที่ 1 กิจกรรม การเคลื่อนไหวที่ใช้ ได้แก่ กิจกรรมเพลงประกอบท่าทาง กิจกรรมการตอบสนองด้วยท่าทาง พบว่า นักเรียนมีปัญหาเรื่องการออกเสียงคำศัพท์และไม่เข้าใจฟังคำสั่ง พฤติกรรมทางด้านภาษาที่เป็นปัญหา คือ เรื่องการออกเสียงไม่ถูกต้อง เสียง /ch/ ไม่ชัดเจน เมื่อถึงวงจรที่ 2 ผู้ศึกษาค้นคว้าได้แก้ปัญหาโดยใช้เกม Simon says หลังจากที่ได้ใช้วิธีดังกล่าวพบว่า นักเรียนสามารถออกเสียงคำศัพท์ที่มีปัญหาได้อย่างถูกต้อง พูดออกคำสั่งได้ สามารถปฏิบัติตามคำสั่งที่ได้ยิน ในวงจรที่ 3 ผู้ศึกษาค้นคว้ายังคงใช้กิจกรรมการเคลื่อนไหว คือ การเล่านิทานประกอบท่าทาง ซึ่งนักเรียนสามารถออกเสียงคำศัพท์ ได้ชัดเจนอย่างน้อยคนละ 5 คำ สามารถเล่านิทานที่รับฟังมาถ่ายทอดให้คนอื่นฟังได้ และนักเรียนกล้าแสดงออกอย่างเต็มที่นำเสนอผลงานด้วยความมั่นใจ ได้พัฒนาทักษะการฟังและการพูดภาษาอังกฤษมากขึ้นกว่าเดิม จากผลที่กล่าวมาข้างต้นแสดงว่า กิจกรรมการเคลื่อนไหว ช่วยให้มีทักษะการฟังและการพูดภาษาอังกฤษของนักเรียนพัฒนามากขึ้น

2. งานวิจัยต่างประเทศ

Khanji (1983, p.1777-A) ได้ทดลองเปรียบเทียบการสอนภาษาโดยวิธี T.P.R. และวิธีปฏิสัมพันธ์ (Di pictro's Strategic Interaction, SI) โดยการสอนภาษาฝรั่งเศสแก่นักศึกษาชั้นปีที่ 1 มหาวิทยาลัยเคลาแวร์ใช้เวลาในการทดลอง 14 สัปดาห์จากการศึกษาพบว่าผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนแตกต่างกันเพียงเล็กน้อย

Asher (1982, pp. 133-139) ได้ทดลองสอนภาษาเยอรมันแก่นักศึกษาผู้ใหญ่ในรัฐแคลิฟอร์เนียอายุ 17-60 ปี จำนวน 11 คนเป็นเวลา 8 สัปดาห์พบว่าในการศึกษารั้งนี้ นักเรียนสามารถเรียนรู้คำศัพท์ได้ถึง 500 คำโดยการสอนเริ่มจากง่ายไปหายากให้มีการปฏิบัติตามทุกขั้นตอนนำเรื่องราวในชีวิตประจำวันมาสร้างเป็นเรื่องราวในการสอนจากผลของงานวิจัยทั้งในและต่างประเทศเมื่อเปรียบเทียบวิธีการสอนแบบ T.P.R. กับการสอนแบบอื่นแล้วจะพบว่าผู้เรียนได้พัฒนาทักษะต่างๆมากขึ้น โดยเฉพาะทักษะการฟังและการพูดซึ่งได้ส่งผลต่อทักษะการอ่านและการเขียนด้วยเช่นกันและยังช่วยเปลี่ยนทัศนคติของผู้เรียนที่มีต่อวิชาภาษาอังกฤษอีกด้วยนอกจากนี้ยังพบว่าวิธีการนี้สามารถนำไปใช้ได้กับผู้เรียนทุกระดับตั้งแต่ระดับชั้นประถมศึกษาจนถึงมหาวิทยาลัยเนื่องจากวิธีการนี้ไม่ได้เน้นเรื่องของไวยากรณ์แต่เน้นเรื่องของภาษาเพื่อการสื่อสารในชีวิตประจำวันให้ผู้เรียนเป็นอิสระและเน้นการโต้ตอบ โดยการกระทำหรือทำทางซึ่งกิจกรรมที่ผู้เรียนได้ฝึกนั้นจะเน้นความสนุกสนานลดความเครียดของผู้เรียนเป็นหลัก

Lijeron (1993, p. 1734) ได้ศึกษาความเข้าใจในการอ่านภาษาสเปนของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาด้วยวิธีการสอนอ่านตามกลวิธีเมต้าคอกนิตีฟจากสื่อเอกสารจริงโดยกลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนที่มีประสบการณ์ในด้านการเรียนภาษาสเปนมาแล้ว 3 ปีผลการศึกษาพบว่านักเรียนมีความเข้าใจในการอ่านภาษาสเปนสูงขึ้นหลังจากที่ได้รับการสอนอ่านตามกลวิธีเมต้าคอกนิตีฟจากสื่อเอกสารจริง

Jones (1998, pp. 404-407) ได้ศึกษาผลของการใช้บทเรียนที่นำมาจากเอกสารจริงกับนักศึกษาวิชาชีพครูสถาบันเทคโนโลยีในประเทศจีน โดยให้นักศึกษาแต่ละคนเลือกอ่านบทอ่านที่ตนเองสนใจและคิดว่ามีประโยชน์จากนิตยสารวารสารหรือหนังสือพิมพ์ภาษาอังกฤษแล้วเปิดโอกาสให้นักเรียนเขียนและพูดคุยเกี่ยวกับเรื่องที่ตนอ่านแลกเปลี่ยนกับเพื่อนๆ ในชั้นเรียนผลการศึกษาพบว่านักศึกษาที่ใช้บทเรียนที่นำมาจากเอกสารจริงมีความสามารถในการอ่านและมีแรงจูงใจในการอ่านภาษาอังกฤษสูงขึ้น

จากการศึกษาค้นคว้าจะเห็นได้ว่าการใช้สื่อเอกสารจริงเข้ามาช่วยประกอบในการจัดการเรียนการสอนวิชาภาษาต่างๆ ช่วยให้นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนความเข้าใจเรื่องราวความสนใจและแรงจูงใจสูงขึ้นกว่าการใช้สื่อปกติดังนั้นควรมีการศึกษาค้นคว้างานวิจัยเกี่ยวกับสื่อเอกสารที่เป็นจริงในสถานการณ์ปัจจุบัน